

स्थानिय तह अनुसार
रोल्पा जिल्लाको वस्तुगत विवरण
(District Profile-Rolpa)
वि.सं २०७५

प्रकाशक:

नेपाल सरकार

राष्ट्रिय योजना आयोग
केन्द्रीय तथ्यांक विभाग
तथ्यांक कार्यालय, प्यूठान
(प्यूठान, रोल्पा)

फोन नं. ०८६-४६०२४७

E-mail:-so52pyuthan@gmail.com

प्रकाशक : तथ्यांक कार्यालय,प्यूठान
प्रकाशक वर्ष : २०७५
फोन नं .: ०८६-४६०२४७
E-mail : so52pyuthan@gmail.com
सर्वाधिकार : तथ्यांक कार्यालय , प्यूठान

यस पुस्तकमा प्रकाशित तालिकाहरु तथ्यांक कार्यालय, प्यूठानको स्रोत खुलाएर मात्र साभार गर्न सकिने छ ।

फोन नं : ९७७-१-४२४५९४६
९७७-१-४२४५९४७
९७७-१-४२४५९४८
९७७-१-४२२९४०६
फ्याक्स : ९७७-१-४२२७७२०

प.सं.: २०७४/७५

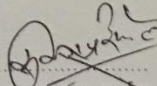
रामशाह पथ
धापाथली, काठमाण्डौ

च.नं.:

मन्तव्य

स्थानीय नीति निर्माता, योजनाकार, अनुसन्धानकर्ता, अध्येता र सञ्चारकर्मीहरूका लागि खण्डीकृत तथ्याङ्कको माग दिनानुदिन बढ्दै गईरहेको अनुभव हामीले गरेका छौं। खण्डीकृत तथ्याङ्कको यस्तो मागलाई राष्ट्रिय जनगणना, कृषिगणना र नमुना सर्वेक्षणमा आधारित विभिन्न सर्वेक्षणहरूले मात्र परिपूर्ति गर्न नसक्ने सन्दर्भमा गणना तथा सर्वेक्षणहरूबाट प्राप्त स्थानीय तहका तथ्याङ्क र स्थानीयस्तरका विभिन्न निकायहरूमा व्यवस्थापन गरिएका अभिलेखहरूमा छरिएर रहेका उपयोगी आँकडाहरूलाई तथ्याङ्क कार्यालयहरूले विगतका वर्षहरूमा पनि जिल्ला तहका वस्तुगत विवरणहरू तयार गरेका र तिनको अधिकतम माग तथा प्रयोग भएको अनुभव हामीले गरेका छौं। यसै सन्दर्भमा, देशको परिवर्तित स्थानीय तह अनुसारको तथ्याङ्क एकत्रित गरी आम प्रयोगकर्ताहरूको उपयोगको लागि उपलब्ध गराउने प्रयासस्वरूप केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग अन्तर्गतका तथ्याङ्क कार्यालयहरूले चालू आर्थिक वर्षमा गाउँपालिका/नगरपालिका प्रोफाइल तयार गरेका हुन्। यसको तयारीबाट स्थानीय तहको तथ्याङ्क भण्डार समृद्ध हुनुका साथै प्रयोगकर्ताहरूको माग निकै हदसम्म सम्बोधन भई योजनाविद, अनुसन्धानकर्ता, विद्यार्थी, तथा सरोकारवाला हरूको निमित्त निकै सहयोगी हुने विश्वास मैले लिएको छु।

स्थानीय तहहरूका बडास्तरसम्मका तथ्याङ्कहरू संग्रहित यस्तो महत्वपूर्ण गाउँपालिका/नगरपालिका प्रोफाइल तयार गरी प्रकाशनमा ल्याउन लागेकोमा म यस कार्यको प्रशंसा गर्दछु र यसको तयारीमा संलग्न सम्पूर्ण कर्मचारी वर्गमा धन्यवाद दिन चाहन्छु। आगामी वर्षमा तथ्याङ्क कार्यालयहरूले यस प्रकाशनको अद्यावधिक नवीन संस्करणलाई पनि प्राथमिकता दिनेछन् भन्ने विश्वास मैले लिएको छु।

सुमनराज अयाल
(महानिर्देशक)

दुई शब्द

कुनै पनि विकासका कार्यका लागि योजना बनाउनु महत्वपूर्ण हुन्छ । योजनाको सफलताको लागि तथ्यांकको महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ । तथ्यांककै आधारमा राष्ट्रिय तथा स्थानिय स्तरका आवधिक एवं वार्षिक योजना तर्जुमा कार्यान्वयन र मूल्यांकन गर्ने गरिन्छ । तसर्थ ,यसप्रकारको सहि एवं पूर्ण तथ्यांकको उत्पादन तथा विश्लेषण गर्नु एक चुनौतिपूर्ण कार्य हो । जिल्लाको समग्र विकास,योजना ,तर्जुमा कार्यान्वयनको स्तर तथा अनुगमन तथा मूल्यांकनको लागि तथ्यांकको आवश्यकता पर्छ । यस कुरालाई मध्यनजर गरी तथ्यांक कार्यालय,प्यूठान ले यस वर्ष उपलब्ध भएसम्म स्थानिय तहसम्मको तथ्यांकहरु समेटेर “स्थानियतह अनुसारको रोल्पा जिल्लाको वस्तुगत विवरण २०७५” तयार पारेको छ । यस बाट रोल्पा जिल्लाको स्थानिय तह बारे जानकारी राख्न खोज्ने समस्त सबैलाई सिमित मात्रामा भए पनि सहयोग पुग्ने आशा गरेकी छु ।

अन्तमा,वस्तुगत विवरण तयार गर्ने क्रममा तथ्यांक कार्यालय, प्यूठान बाट खटिएका तथ्यांक संकलन,प्रशोधन र प्रकाशन कार्यमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्नुहुने कार्यालयका सम्पूर्ण कर्मचारीहरुलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु ।यो पुस्तिका तयार गर्ने क्रममा तथ्यांक उपलब्ध गराई सहयोग गरिदिने रोल्पा जिल्लाका सबै सरकारी ,गैरसरकारी कार्यालय ,संघ ,संस्थाहरु प्रति हार्दिक आभार प्रकट का साथै धन्यवाद दिन चाहन्छु र आगामी दिनमा पनि सहयोगको आशा राख्दछु ।यस वस्तुगत विवरणमा भएका त्रुटी कमजोरीहरु औल्याइ सुधार गर्ने हेतु यहाँहरुको महत्वपूर्ण सुभाब तथा सल्लाहको अपेक्षा राखेकी छु।

कुमारी भुवनेश्वरी धामी
तथ्यांक अधिकृत
तथ्यांक कार्यालय, प्यूठान

विषयसूची

क्र.स.

विवरण

पेज नं.

खण्ड १:जिल्ला परिचय

क- सामान्य

१.१ ऐतिहासिक सन्दर्भ/पृष्ठभूमि

१.२ जिल्लाको भौगोलिक अवस्था र क्षेत्रफल
तालिका नं.१ जिल्लाको भौगोलिक अवस्था र क्षेत्रफल

१.३ जिल्लाको प्रशासनिक/राजनैतिक विभाजन

१.४ जलवायु (Climate) : हावापानी

(ख) प्राकृतिकसम्पदा:

१.५ प्रमुख नदी नाला, खोला र झरना तथा तालतलैयाहरु
तालिका नं.२ प्रमुख नदी नाला, खोलाहरुको उदगमस्थल तथा सहायक खोलाहरु

१.६ वन(जंगल)

तालिका नं.३ जिल्लाको वन सम्बन्धि विवरण

१.७ जिल्लाको भु-उपयोगको अवस्था

तालिका नं.४ जिल्लाको भु-उपयोग सम्बन्धि विवरण

१.८ जियोलोजी (Geology) :

१.८.१ खनिज

१.८.२ चट्टान(Rock):

१.८.३ माटो :

१.९ सामाजिक जनजीवन र सामाजिक अवस्था :

(क) सामाजिक जनजीवन:

ख)सामाजिक अवस्था

अ.भेषभूषा

आ.जनजीवन

इ.धर्म एवं संस्कृति

तालिका नं.५ जिल्लामा धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण

ई. जातजाती र भाषाभाषी :

तालिका नं.६ प्रमुख ५ जात/जातीहरु

१.१० जिल्लाको राजनैतिक विभाजन

१.११ प्रमुख ऐतिहासिक एवं धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्र :

(क) प्रमुख धार्मिक स्थलहरु

(ख)प्रमुख पर्यटकीय क्षेत्रहरु

(ग) प्रमुख ऐतिहासिक, पर्यटकिय एवं धार्मिक तीर्थस्थानहरु बारे जानकारी:-

१.१२ प्रमुख बजार क्षेत्रहरु

१.१३ उद्योगको लागी सम्भावित क्षेत्रहरु :

१.१४ प्रमुख औद्योगिक कृयाकलापहरु :

१.१५ आर्थिक अवस्था

१.खाद्यन्नको आपूर्ति

तालीका नं.७: आफ्नो कृषि उत्पादनले खाद्यन्न आपूर्तिको अवस्था (कृषक परिवार संख्या)

२. घरको छानाको/ जगको / बाहिरी गारोको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

तालिका नं.८ घरको छानाको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

तालिका नं.९ घरको जगको अवस्थाको आधारमा घरपरिवार संख्या

तालिका नं.९ घरको जगको अवस्थाको आधारमा घरपरिवार संख्या

३. घरपरिवारमा सुविधाको पहुचको अवस्था

तालिका नं.११ घरपरिवारमा सुविधाको पहुच:

४.उर्जाको अवस्था

तालिका नं.१२ बत्तीबाल्नको लागि प्रयोग गरिने इन्धनको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

तालिका नं.१३ खाना पकाउने इन्धनको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

५.घर,जग्गाको जमिनमा रहेको स्वामित्व

तालिका नं.:१४ अचल सम्पतिमा महिलाको स्वामित्व

तालिका नं.१५ :स्वामित्व अनुसार घरपरिवार संख्या

१.१६ शैक्षिक अवस्था

तालिका नं.: १६ जिल्लाको समग्र शैक्षिक स्थिती (रा.ज.ग.२०६८ अनुसार)

तालिका नं.:१७ जिल्लाको शैक्षिक संस्थाहरुको सम्बन्धि विवरण

तालिका नं.१८ सामुदायिक विद्यालयका विद्यार्थी संख्या

तालिका नं.१९ सामुदायिक विद्यालयका शिक्षकसंख्या

१.१७ स्वास्थ्य सेवा,खानेपानी तथा सरसफाई

तालिका नं.२०: जिल्लाको स्वास्थ्य सम्बन्धि विवरण

तालिका नं.२१:पिउने पानिको स्रोतको अवस्था

१.१८ कृषि, पशुपालन ,वन

तालिका नं.२२:कृषिक्षेत्र वारे विविध जानकारी

तालिका नं.२३:अस्थायी बाली लगाएका कृषकपरिवार संख्या तथा बालि लागेको क्षेत्रफल

तालिका नं.२४:पशुपंछी पालन गर्ने कृषक परिवार तथा पशुपंछी संख्या

तालिका नं.२५:जिल्लाको वन सम्बन्धि विवरण

१.१९ रोल्पा जिल्लाका प्रमुख सूचकहरु

तालिका नं.२६ :-प्रमुख सामाजिक सूचकहरु (रा.ज.ग. २०६८अनुसार):

तालिका नं.२७:-स्थानिय तह अनुसार जनसाङ्ख्यिक सूचकहरु

१.२० विविध

तालिका नं.२८:- १० वर्ष भन्दा माथिका उमेर भएका जनसंख्याको वैवाहिक अवस्था

तालिका नं.२९:-अपांगता भएका जनसंख्या

तालिका नं.३० :रोल्पा जिल्लाको उमेर समुह अनुसार जनसंख्या विवरण

तालिका नं.३१: रोल्पा जिल्लाको जनसंख्या प्रक्षेपण(सन२०११-२०३१सम्मको)

तालिका नं.३२: जिल्लाको गरीबी सम्बन्धि विवरण

तालिका नं.३३:जिल्लामा भएका अपराध सम्बन्धि विवरण (आ.व. ०७४/७५ साउन देखी चैत्र मशान्त सम्म)

तालिका नं.३४:जिल्लाको विद्युत सम्बन्धि विवरण

तालिका नं.३५:जिल्लाको हुलाक सम्बन्धि विवरण

तालिका नं. ३६:जिल्लावाट प्रकाशित पत्रपत्रिकाको विवरण

खण्ड : २

स्थानियतह पुनःसंरचना अनुसार रोल्पा जिल्ला

१. परिवर्तन गाउँपालिका
२. लुङ्ग्री गाउँपालिका
३. माडी गाउँपालिका
४. रोल्पा नगरपालिका
५. रुन्टीगढी गाउँपालिका
६. गंगादेव गाउँपालिका
७. सुनछहरी गाउँपालिका
८. सुनिलस्मृति गाउँपालिका
९. थवाङ गाउँपालिका
१०. त्रिवेणी गाउँपालिका

खण्ड:३

अनुसूचीहरु

अनुसूची १: अवधारणा र परिभाषा

अनुसूची :२ तथ्याङ्क कार्यालय प्यूठानको स्वीकृत कर्मचारी दरबन्दि विवरण

अनुसूची :३ तथ्याङ्क कार्यालय प्यूठानमा हाल कार्यरत कर्मचारी विवरण

अनुसूची ४

सन्दर्भ सामग्री

खण्ड : १
जिल्ला परिचय

(क) सामान्य :

१.१ ऐतिहासिक सन्दर्भ/पृष्ठभूमी:

रोल्पा राज्यको स्थापनाकाल निश्चित रूपमा थाहा पाउने साधन र स्रोतको अभाव छ । रोल्पा शब्दको उत्पत्ति वारे मतैक्यता पाईदैन। विसं १५१५ वा १५६० तिर चन्द्र वंशी राजाहरुले रोल्पा,प्यूठान मिसिएको स्वतन्त्र राज्य स्थापना गरेको भन्ने भनाई भएता पनि किटानी गर्न सकिने अवस्था छैन । हालको रोल्पाको धेरै भाग प्यूठान र सल्यान मा रहेकोले यसको इतिहासबारे खासै प्रमाण भेटिएको छैन। रोल्पाभित्र थुप्रै रजौटाहरु रहेको कुरा पृथ्वीनारायण शाहले काजि कालुपाण्डेलाई लेखेको पत्रमा;, प्यूठाना,रोल्पा पर्वत भित्र कति राजा छन.कति...भनीनुले पनि यसबारे प्रष्ट पाईन्छ । परापूर्वकालमा रोल्पाको शासन प्यूठानबाट संचालन भएको देखिन्छ । रोल्पाका ध्वज बहादुर चन संग रहेको वंशावली अनुसार प्यूठानका राजाहरुको नामावली निम्नानुसार छ ।

१. लटराज	८. शंसाही राज
२. भुवराज	९. पृथ्वीपति राज
३. नरहरीराज	१०. उदतराज
४. नरिन्द्र राज	११. मोति चन्द्र राज
५. गजिन्द्र राज	१२. मानिक चन्द्र राज
६. सुर्तान राज	१३. दिप प्रताप चन्द्र राज
७. दलपति राज	१४. रुद्र प्रताप चन्द्र राज

एउटा राजाले २५ वर्ष सम्म शासन गर्छन भन्ने इतिहासकारको मान्यतालाई आधार मान्दा यि चन्द्र राजाहरुले ३५० वर्ष जति राज्य गरेको पाईन्छ । रोल्पाको इतिहास अध्ययन गर्दै जानेक्रममा रोल्पामा सेन वंशी राजाहरुले राज्यसंचालन गरेको र रोल्पाको तत्कालिन राजधानी हालको गजुलमा रहेको कुरा गजुलकोटमा काठमा लेखिएको वि.सं. १७०३ को प्राप्त अभिलेख वाट प्रमाणित हुन्छ ।

सेन राजा गजुलमा सुरुदखि नै बसेको भने पाईदैन । गजुल क्षेत्रमा राज्य व्यवस्था त थियो तर त्यहाँ केहि समय राजा नभएकोले त्यहाँका काजीहरु राजगुण भएको प्रतिभाशाली व्यक्तित्वको खोजिमा थिए भन्ने जनश्रुति छ। उनीहरुले गजुलमा एउटा पोखरी खन्ने क्रममा नजिकैको चौतारीमा शिरको फेटा फुकालेर जो व्यक्ति वस्छ, उसैलाई राजा बनाउने गुप्त सल्लाह गरेका थिए । यस्तैमाजाजरकोट जक्तिपुरवाट आएका तुथासेन त्यहि चौतारीमा आई काजीहरुको गुप्त सल्लाह अनुसारको प्रकृतिवाट वसेपछि उनलाई नै राजा बनाईयो। तुथासेन त्यहाँ आई पुग्ने अवस्था पनि मार्मिक रहेको पाईन्छ, जुन यस प्रकार छ- तुथासेन जाजरकोट जक्तिपुरकाराजा थिए। उनी निकै धार्मिक प्रकृतिका व्यक्ति थिए। उनका भाईको दुर्भाग्यवश मृत्यु भए पछि विधवा भाई वुहारीलाई उनले नैविवाह गर्नु पर्छ भनि वाध्य गराउन थाल्दा सो कुरा नमानि विरक्तिएर राज्य समेत ब्राम्हणहरुलाई दान गरेर मुक्ति क्षेत्र तर्फ हिडेकावखत सोहि क्रममा उनी गजुलकोट आई चौतारामा बसेका रहेछन। उनले त्यहाँको राजा हुन स्वीकारे पछि उनको विवाह रुकुम दरिजेनमका राजाकी छोरी तुरुवावतीसंग गराईयो। त्यस वखत गजुल राज्य अर्न्तगत १८ गाउँ थिए। तुथासेनका ५/६ पुस्ता पछिका धैर्यपाल गजुल मै राजा भए र उनका

भाई कर्णपाल खुंग्रीकोटका राजा भए। प्राचीन कालमा लिच्छवीहरूको अधिनमा रहेको यो जिल्ला पछि खसिया मल्लहरूको अधिनमा १४ औं शताब्दी सम्म रहयो । खुग्री, भिंगृ ,इष्मा , मुसिकोट प्यूठानका अनुयायी भएको कुरा इतिहासविद अयामिल्टनले उल्लेख गरेको पाइन्छ । एकीकरण पूर्व अन्य बाईसे चौविसे राज्यहरूमा जस्तै यस भेगमा पनि छुट्टै राजाहरूले राज्यगर्दथे । तथापि यहाँका राजाहरूले अन्य राजाहरू जस्तो प्रख्याति पाएको भने सुनिदैनथ्यो । त्यसको कारण सम्भवतः राज्यको क्षेत्र सानै भएर हुन सक्छ।

वि.सं. १८४३ मा श्रीनाथ सवुज वरख, श्री जड रण भिम नयागोरख, श्री मेहर भवनी बक्स, दुर्गा बक्स, रामदलपति कंफनि र नेपालबाट पर्वत हान्न गएका काजि दामोदर पाण्डे, काजि जगजित पाण्डे, सुवेदार बदलसिंह थापा , श्रीनाथ गण समेत भएर धुकोट बाटो गरी प्यूठान,रोल्या हान्न आउँदा विना लडाई जित पश्चात नेपाल राज्य भित्र एकिकरण भएको थियो । नेपाल एकिकरण अभियानमा प्यूठानको सर गरि सकेपछि खुंग्रीकोट र उदयपुरका शासकहरू नेपाल नरेशको छत्रछायाँमा रजौटाको रूपमा रहे । खुग्रीकोट र उदयपुरका राजालाई राज्य रजौटाको ऐन, २०१७ ले आजीवन राजाको पदवी प्रदान गरेको थियो ।

त्यसरी भत्ता प्राप्त गर्ने रोल्या ,खुग्रीकोट का अन्तिम राजा भने फत्तेप्रचण्ड वहादुर सिंह हुन । उनको वि.सं. २०४९ सालमामृत्यु भयो ।

वि.सं. २०१८ सालपूर्व नेपाललाई ३५ जिल्लाहरूमा विभाजन गरेको समयमा रोल्या जिल्ला माडी खोला, कालाशेष , बाईसखुवा ,खुंग्री र रोल्याथुम गरी ५ थुम(मौजा) मा विभाजित थियो । त्यस समयको रोल्या जिल्लाको अधिकाँश क्षेत्र प्यूठान र सल्यान जिल्लामा पर्दथ्यो ।

।
२०१८ साल पूर्व सात सय सखी, आठ हजार वुढागाउँ, नौसय माडिखोला, रोल्याथुम , बाईसखुवा र कालाशेष थुम(मौजा) का नामले चिनिने रोल्या क्षेत्र वि.सं. २०१८ सालमा नेपाललाई ७५ जिल्लामा विभाजन गर्दा सल्यान र प्यूठानको केहि क्षेत्र मिलाई वनाईएको र जसमा पुरानो रोल्याका कालाशेष,खुंग्री र बाईसखुवा रोल्यामा रहयो भने “रोल्या” भनेर चिनिने यो जिल्ला स्थान विशेष “रोल्याथुम” को कारणले रोल्या बनेको हो । तर अनौठो कुरा के भयो भने“रोल्या” भन्ने स्थान रोल्या जिल्लामा नपरी सल्यान जिल्लामा पर्नगयो । सिमाना हेरफेर गर्ने क्रममा रोल्याथुमको केहि भागरोल्या जिल्लामा नपरी सल्यान जिल्लामा परेको हो । त्यहि क्रममा रोल्याथुमको केहि भाग सल्यान जिल्लामा मिलाउँदा “रोल्या”पनि सल्यान मै छुट्न गएको हो ।रोल्या नामाकरण का पछ्याडि अर्को किवंदन्ती अनसार यसजिल्लाको शासन रोल पालो अनुसार गरिने परम्परा कायम थियो रोलपालोको राज्य भन्दै जादा अपभ्रश भइ रोल्या भनिएको पनि पाइन्छ ।

यसरी वि.स.२०१९ मा सिमाना कायम गरी रोल्या जिल्ला बनाइयो र त्यस वखत रोल्याजिल्लामा ३३गाउँ पञ्चायत रहेको थियो । पछि वि.सं. २०३४ सालमा सिमाना हेरफेर गरी प्यूठान जिल्लामा रहेको अरेश गा.वि.स. लाइ समेत रोल्यामा गाभेर ५१ गाउँ पञ्चायतरहेको रोल्या जिल्ला वनाईयो । पञ्चायतकालमा पनि २ जना माननिय सांसद ले प्रतिनिधित्व गर्ने यो जिल्लामा वि.स.२०४६ सालको जनआन्दोलन पश्चात प्रजातन्त्रको पुर्नवहालीपछि २ निर्वाचन क्षेत्र, ११ ईलाका र ५१गा.वि.स. हरुमा विभाजन गरिएको थियो ।

वि.स. २०७१ साल मंशिर १६ गते नेपाल सरकार मन्त्रीपरिषदको बैठकले नेपालभर ६१ नगरपालिका थप गरी नेपालमा १९१ नगरपालिका निर्माण गर्ने शिलशिलामा यसजिल्लामा पनि सदरमुकाम लिवांग र आसपासका १ (एक) वटा गा.वि.स. मिलाएर १ (एक) वटा नगरपालिका (लिवाङ्ग नगरपालिका)स्थापना

पश्चात रोल्पामा २ निर्वाचन क्षेत्र, ११ ईलाका एक नगरपालिका र गा.वि.स. हरूमा विभाजन गरिएको छ ।

हालको प्रदेश नं.५ मा पर्ने रोल्पा जिल्ला राप्ती अञ्चलमा पर्दछ । नेपाल सरकारले गरेको स्थानिय तहको पुनःसंरचना अनुसार रोल्पामा हाल १ वटा नगरपालिका (१० वटा वडा), ९वटा गाउँपालिका (६२ वटा वडा) र जम्मा ७२ वटा वडाहरु रहेका छन्।

रोल्पा जिल्लाको भूमिमा सर्वप्रथम मगर जातिहरु वसोबास गरिएको कुरा यहाँको स्थानहरुको नामाकरणबाट प्रष्टसंग बुझिन्छ ।मगरभाषमा वांग भन्नाले बस्तीलाइ,तथा चौरलाइ जनाउदछ । यहाँका अधिकांश गा.वि.स.हरुको नामका पछाडि वांग रहेको पाइन्छ ।जस्तै: भावांग,धवांग जिनावांग,पारिवांग,जेदवांग,कोर्चावांग,इरिवांग,तालावांग,तेवांग,थवांग, लिवाङ,पाछावांग आदी) ।

यस जिल्लाको सदरमुकाम लिवाङ को नामाकरण यहाँका बहुसंख्यक जनसंख्याले बोल्ने खाम भाषा वाट रहन गएको हुनसक्ने यहाँका वुढापाकाहरु बताउछन् । सदरमुकाम लिवाङमा पहिले घना बाँसको घारी भएको र खाम भाषामा 'लि' को अर्थ बाँस र 'वाङ' को अर्थ चौर,बस्ती हुने भएकाले यस ठाउँको नाम 'लिवाङ' रहन गएको उनीहरुको भनाई छ ।

भौगोलिक बनावटको आधारमा मध्य पहाडि क्षेत्रमा पर्ने रोल्पा जिल्लाको अधिकांश भू-भाग पडाडले ढाकिएका छन् । जिल्लाको ६ गा.वि.स. (खुँगी, गाम, घर्तिगाउँ,वुढागाउँ,जुगार र कोटगाउँ) का केहि क्षेत्रहरुमा मात्र समथर भूभाग रहेको छ । विकट पहाडि जिल्लाको रुपमा यसलाई लिइएता पनि सदरमुकाम लिवाङ सम्म राजधानी काठमाडौँबाट दैनिक रात्रीसेवाको बस संचालन हुनुका साथै छिमेकी जिल्ला दाङको घोराहि र भालुवाङ दुई स्थानबाट दैनिक दिवा सेवाको बस संचालन भएको कारण र लिवाङ सम्म भालुवाङ्ग-प्यूठान-लिवाङ्ग कालोपत्र सडक भएका कारण सजिलै पुग्न सकिन्छ हाल लिवाङ देखि नेपालगंज सम्म रात्री सेवा वस संचालन हुदै आएको छ र हिउदमा लिवाङ वाट कोटगाउँ,गैरीगाउँ, नुवागाउँ र भेनाम हुदै वस संचालन हुने गर्दछ।

हालको परिवेशमा रोल्पा नेपालको प्रदेश नं.५ अन्तरगत पर्ने राप्ती अञ्चलको एक मध्य पहाडी जिल्ला हो ।नेपालको प्रशासनिक विभाजन अनुसार पूर्वमा बाग्लुङ्ग र प्यूठान, पश्चिममा सल्यान, उत्तरमा रुकुम र दक्षिणमा दाङ देउखुरी को विचमा रहेको यस रोल्पा जिल्ला ८३.१० • दे८३.९० • पूर्वीदेशान्तर र २८.३८ • देखि २८.८ • उत्तरी अक्षांको विचमा अवस्थित छ । समुद्र सतहदेखि ७०१ देखि ३,६३९ मीटरसम्मको उचाईमा रहेको यस जिल्लाको सदरमुकाम लिवाङ समुद्र सतहबाट १,३७५मीटरको उचाईमा रहेको छ । कूल क्षेत्रफल १,८७९ वर्ग किलोमीटर रहेको छ ।

१.२ जिल्लाको भौगोलिक अवस्था र क्षेत्रफल

तालिका नं.१ जिल्लाको भौगोलिक अवस्था र क्षेत्रफल

अक्षांश	२८.३८ देखि २८.८ उत्तरी अक्षांश
देशान्तर	८३.१० देखि ८३.९० पूर्वी देशान्तर
क्षेत्रफल	१,८७९ वर्ग किमि
लम्वाई (पूर्व -पश्चिम)	६७ किमि
चौडाई (उत्तर- दक्षिण)	२८.०४ किमि

सिमाना	पूर्व : बाग्लुङ्ग र प्यूठान जिल्ला पश्चिम : सल्यान जिल्ला उत्तर : रुकुम जिल्ला दक्षिण : दाङ्ग जिल्ला
समुद्र सतह देखि अधिकतम उचाइ	३६३९ मिटर
समुद्र सतह देखि न्युनतम उचाइ	७०१ मिटर
सदरमुकाम	लिवाङ

१.३ जिल्लाको प्रशासनिक/राजनैतिक विभाजन

स्थानिय तह पुनःसंरचना भन्दा अगाडि

विकास क्षेत्र	:	मध्य पश्चिमाञ्चलविकास क्षेत्र
अञ्चल	:	राप्ती
जिल्ला	:	रोल्पा
जिल्ला सदरमुकाम	:	लिवाङ
गा.वि.स. संख्या	:	४९
नगरपालिका संख्या	:	१
इलाका संख्या	:	११
निर्वाचन क्षेत्र संख्या	:	२

स्थानिय तह पुनःसंरचना पश्चात

वि.स.२०७३ फाल्गुनमा गरेको नेपाल सरकारको निर्णय अनुसार रोल्पा जिल्लाको पुनःसंरचना यस प्रकारको रहेको छ ।

प्रदेश न.	:	५
जिल्ला	:	रोल्पा
नगरपालिका संख्या	:	१
गाउँपालिका संख्या	:	९
कुल वडा संख्या	:	७२
न.पा.अर्न्तगतका वडा संख्याहरु	:	१०
गा.पा.अर्न्तगतका वडा संख्याहरु	:	६२

१.४ जलवायु (Climate) : हावापानी

भौगोलिक बन्नोटको विविधता अनुसार यस जिल्लाको जलवायुमा पनि भिन्नता पाईन्छ । यस जिल्लामा Tropical (उष्ण), Sub-tropical(उपोष्ण), Temperate(शितोष्ण) र Sub-Alpine(समशितोष्ण) किसिमको हावापानी पाईन्छ ।

- हावापानी : अर्ध-उष्ण , समशितोष्ण र शीत(लेकाली)

माथिल्लो भेगमा : समशितोष्ण र शीत
तल्लो भेगमा : उपोष्ण
खोंच भेगमा : उष्ण

- औषत तापक्रम :- न्यूनतम ३.६० डिग्री सेल्सियस - अधिकतम ३१.२० डिग्री सेल्सियस सम्म रहेको छ ।
- वर्षा :- औषत अधिकतम १८३६ मि.मि. र न्यूनतम १३८८ मि.मि. र वार्षिक वर्षा सरदर : १३१०.६ मिलिमिटर रहेको पाईन्छ ।

(ख) प्राकृतिकसम्पदा:

१.५ प्रमुख नदी नाला, खोला र भरना तथा तालतलैयाहरु :

प्रमुख नदी नाला, खोला , :

रोल्पामा लुंग्री, खुङ्गी, अरुण, दंगाल, घोरा माण्डवी मुख्य नदी खोला छन् । । माण्डवी नदीको उदगमस्थल कालाशेषको पारिवाङ्ग गाँउमा पर्दछ । लुंग्री, खुङ्गी, अरुण, दंगाल, घोरा आदि सहायक खोलाहरु भएको माण्डवी नदीको आसपासमा सिंचाईको प्रबन्ध छैन । धर्मावती र माण्डवी नदीको मिलन ऐरावतीमा भए पश्चात राप्ती नामले चिनिन्छ ।

मुख्य नदीहरु वाहेक रोल्पामा प्रशस्त साना नदी तथा खोलाहरु रहेकोले जलविद्युत, सिंचाई तथा अन्य घरेलु उद्योगहरुको संचालन गर्न प्रशस्त संभावना रहेको छ । हाल प्यठान जिल्लामा रहेको १२ मेगावाटको भिमरुक जलविद्युत आयोजनाबाट यस जिल्लामा विद्युतिकरण गरिएको र साना लघु जलविद्युत आयोजना पनि संचालित छन् । यस जिल्लाका मुख्य नदी नाला र भरना निम्न अनुसार छन् :- माडीखोला, लुंग्रीखोला, फगामखोला, त्रिबेणीखोला, बोज्याङखोला, शिवाङखोला, धाङ्सीखोला, मिरुलखोला, फिवैखोला, पाखापानीखोला, बाँफुखोला, ग्वारखोला, गोठीखोला, हलहलेखोला, जिनावाङखोला, अरहङखोला, पारीवाङखोला, गजुलखोला, जुगाँरखोला, घोडाखोला, कलमखोला, राँकचुरागाढखोला, चक्रीखोला, स्यानीगाढखोला, डाढाखोला, कुटेखोला, जुतुङखोला, सिबाङखोला, नाङखोला, बोज्याङखोला, कोछापखोला, ढाङ्दुङखोला, च्युरागाङखोला, खुमेलगाङखोला, स्यूजैखोला आदि

तालिका नं.२ प्रमुख नदी नाला, खोलाहरुको उदगमस्थल तथा सहायक खोलाहरु

नदी	उद्गम स्थल	सहायक खोलाहरु	कैफियत
माण्डवी नदी (माण्डवी खोला)	कालाशेषको पारीवाङ गाँउ, रोल्पा	लुंग्री, खुंग्री, अरुण, दगांल, घोरा, बागे, दादुङ खोलाहरु	ऐरावतीमा भिमरुक संग मिलेपछि राप्ती नदी बन्दछ ।
राप्ती	ऐरावती	भिमरुक र माडी	देउखुरी हुदै बाँकेको नेपालगञ्जको पूर्वबाट दक्षिण हुदै बग्दछ ।
अरुङ खोला	रोल्पा		

भरना :

यसजिल्लामा रहेका प्रमुख भरनाहरु यस प्रकार छन्।

सुनछहरी भरना - स्युरी

लहरीखोला भरना - तालावाड

जायछहरा भरना - राँक

ताल/तलैया - विवाड दह (गाम), जाँगा दह (कोटगाउँ), पारिवाड दह (घर्तीगाउँ) आदि ।

१.६ वन(जंगल):

रोल्पामा हावापानी र उचाईको विविधताले गर्दा लेक पहाड र वेंसीमा भिन्न भिन्न जातका वोट वृक्ष तथा पशुपंक्षीहरु पाईन्छन् । लेकमा सदावहार जातका धुपी, निगालो, गुरांस, बांस, बेतवांस, बांभ, अंगेर आदि नरम जातका काठ भएका वोटहरु पाईन्छन्। यहाँ भालु, कस्तुरी, खरायो, मृग, घोरल, डांफे, मुनाल, आदि जातका पशुपंक्षी पाईन्छन् । पहाड तथा वेंसीमा प्राय शीतकालमा पात भर्ने खालका विरुवा पाईन्छन् । कटुस, चिलाउने, चांप, ओखर, गुरांस, चिउरी, पिपल, टिमुर, साल, सल्लो, सिसौ, बांभ, काफल, चौतारी, सिमल, धाईरो, खरघुरो, आदि वनस्पति तथा बनपैदावार पाईन्छ । सेतो चन्दन (श्री खण्ड), रुद्राक्ष जस्ता बहुमुल्य काठको जंगल पनि यस जिल्लामा पाईन्छ भने हररो, वररो, पांचऔले, मोभो जस्ता धेरै प्रकारका जडीवुटीहरु यस जिल्लामा पाईन्छन् । यहाँ वाघ, भालु, बदेक, कालिज, हुकुर, लुईचे, खोलीहांस, तिन्ना, सुगा, दुम्सी आदि पशुपंक्षी पाईन्छन् । यस जिल्लाको वन पैदापार लगायत वन सम्बन्धका विविध पक्ष हरुको विस्तृत रुपमा तल बगीकरण गरिएको छ ।

तालिका नं.३ जिल्लाको वन सम्बन्धि विवरण

विवरण	मान
जिल्लाको कुल क्षेत्रफल (हे)	१,८७,९००
जिल्लाको कुल वन क्षेत्रफल (हे)	९४,४७६
सामुदायिक वन संख्या	६३२
हस्तान्तरित वनको क्षेत्रफल (हे)	५०,४०२.५२
लाभवान्वित घरधुरी	५८,१९५

स्रोत: जिल्ला वन कार्यालय, रोल्पा र रा.कृ.गणना २०६८

१.७ जिल्लाको भु-उपयोगको अवस्था

तालिका नं.४ जिल्लाको भु-उपयोग सम्बन्धि विवरण

विवरण	मान
जिल्लाका कुल क्षे.	१,८७९ वर्ग कि.मि.
खेतियोग्य जमिन	३६८.४७ वर्ग कि.मि. (१९.६१ प्रतिशत)
खेति अयोग्य जमिन	२३२.४१ वर्ग कि.मि. (१२.३७ प्रतिशत)
चरन पर्ति/ऐलानी	३२८.२६ वर्ग कि.मि (१७.४७ प्रतिशत)
वन क्षेत्रफल	९४४.७६ वर्ग कि.मि (५०.२८ प्रतिशत)
अन्य	५.१ वर्ग कि.मि (०.२८ प्रतिशत)

स्रोत राष्ट्रिय कृषि गणना २०६८

१.८ जियोलोजी (Geology) :

१.८.१ खनिज :

भू-गर्भ बनावट अनुसार यस जिल्लामा फलामखानी- जेलवाड र पाछावाड, तामाखानी- धवाड, तालावाड, जंकोट र हार्जड, सुनखानी- गाम खोला र फगाम खोला, कोईला खानी- मसिना, डुब्रिड, भेनाम, दुविडांडा र खुमेल, चुनखानी- धवाड, सिसाखानी- करेटी, स्लेटखानी- लिवाड, धवाड, सिर्प, खुमेल र वडाचौर साविकका गा.वि.स.हरुमा पाइन्छन् । (श्रोत: जिल्ला विकास योजना, रोल्पा २०६५/२०६६) तथापी यिनीहरुको गहन अध्ययन अनुसन्धान हुन वाँकी नै छ ।

१.८.२ चट्टान(Rock):

भू-गर्भ बनावट अनुसार यस जिल्लामा मुख्यरूपले Sandstone, Limestone/Shale तथा Slate, Calcurious meta sedimentary जस्ता चट्टानहरु पाइन्छन् ।

१.८.३ माटो :

यस जिल्ला उच्च पहाडी जिल्ला भएको कारण गर्दा यहा समथल भू-भाग ज्यादै कम भिरालो भू-भाग बढी पाईन्छ । समथल क्षेत्रमा माटोको गहिराई बढी र भिरालो क्षेत्रमा माटोको गहिराई कम पाइन्छ । यस जिल्लामा मुख्यरूपमा चिम्ट्याईलो, दोमट, वलौटे दोमट, वलौटे र कंकरयुक्त माटो पाईन्छ ।

१.९ सामाजिक जनजीवन र सामाजिक अवस्था :

जम्मा जनसंख्या

कुल जनसंख्या	:	२२४५०६ (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)
महिला	:	१२१४०६ (५४.०८%)
पुरुष	:	१,०३१०० (४५.९२%)
घरपरिवार	:	४३७५७
जनसंख्या वृद्धिदर	:	१.५६ %
जनघनत्व प्रति वर्ग कि.मि. -		११२ जना

(क) सामाजिक जनजिवन:

नेपालको मध्यपहाडी भागमा अवस्थित रोल्पा जिल्लाको भू-बनौट र प्राकृतिक स्वरूपको आधारमा उत्तरी र दक्षिणीदुई भागमा विभाजन गरी सोहि अनुरूप यहाँको मानवीय विविधतालाई मुल्यांकन गर्न सकिन्छ । उत्तरी भेगमा उब्जाउ जमिनकोअभाव तथा वढी जाडो हुने र दक्षिणी भेगमा मौसम अनुकूल खेती योग्य जमिन पनि भएकाले सो बाट आर्थिक स्तर समेत फरक रहेको देखिन्छ। उत्तरी भेगमा वढी मात्रामा मगर जातीको वसोवास छ, भने दक्षिणी भेगमा ब्राम्हण, क्षेत्री, ठकुरी, कामी, दमाई, वादी तथा केहि मात्रामा मगरहरुको पनि वसोवास छ । यसरी जातीय तथा आम्दानीका श्रोतका हिसावले पनि यी दुई भेगको सामाजिकअवस्था पनि फरक-फरक रहेको छ ।

यस जिल्लाका बासिन्दाहरु प्रायः हिन्दु तथा बौद्ध धर्मावलम्बी छन् । यसका अतिरिक्त जुगाँर गा.वि.स. मा केहिनिरकारीहरु पनि रहेका छन् । यहाँका मगरहरुले हिन्दु तथा बौद्ध धर्म अवलम्बन गरेता पनि तिनीहरुको आफ्नै प्रकारको जन्म विवाह, मृत्यु संस्कार परम्परा छ । वच्चा जन्मदा नावी खसे पछि विजोडा दिन (पाँचौं, सातौं, नवौं पारेर पात्रो हेर्ने लाई न्वारान गर्ने चलन छ । विवाहमा पनि मगर

जैसीलाई वोलाई कर्मकाण्ड पुरा गरिन्छ । मृत्यु संस्कार मगर परम्परा अनुसारजलाएर कसैलाई र कसैलाई गाडेर गरिन्छ ।

यस जिल्लाका मुख्य चाडपर्वहरु दशै, तिहार, माघे संक्रान्ति र होली पुर्णिमा हुन । मगर समुदायमा माघे संक्रान्तिलाई महत्वपूर्ण चाडको रुपमा मनाईन्छ । त्यसै गरी केहि मगरहरुले दशै र तिहारलाई पनि उत्तिकै महत्वका साथ मनाउनेगर्छन् । ब्राम्हण तथा क्षेत्री समुदायले दशै र तिहारलाई प्रमुख चाडको रुपमा मनाएको पाईन्छ ।

यहाँ मेलापात र नाचगानको प्रचलन निकै पाईन्छ । खास गरी जिल्लाको दक्षिण र पश्चिम भेगमा सोरठी, सारङ्गी,पैसेरी नाचहरु प्रसिद्ध छन् । देवी देवता पूजा गर्ने चलन पनि निकै छ । दशै तिहार जस्ता बहुप्रचलित पर्वहरु लगायत कूल देवतापूजा(भुमे पूजा) गर्दा आ-आफ्नो गाउँमा जातीय हिसावले सामुहिक रुपमा एकै स्थानमा भेला भई पूजा गरिन्छ । त्यसै गरि सिद्धपुज्दा वोका र बराह पुज्दा भेडा वली दिने चलन छ । गाई वस्तुको रक्षार्थ रिमसके चौतारे देवताको पूजा पनि गरिन्छ । जिल्लाकोकेहि स्थानहरुमा विहानको दुध विहानै प्रयोग गरिदैन, प्रयोग गरेमा दुधयारो लाग्दछ भन्ने जनविश्वास पाईन्छ । त्यस्तै दक्षिणीभेगका केहि ठाउँहरुमा आईतवार र शनिवार कुनै लेनदेन नगर्ने प्रचलन पनि छ, गरेमा अशुभ हुन्छ भन्ने जनविश्वास छ ।

मेलापातमा खास गरी जलजला मेला(थवाड), चतुर्भुज मेला(खुंग्री), चिन्नेथान मेला(दुविडाँडा), वारभदौ चपीमेला(वुढागाउँ रअष्टमी त्रिवेणी मेला(नुवागाउँ प्रचलित छन ।

यस जिल्ला वाट मानिसहरु विदेशिने चलन पनि चलिसकेको छ । बहुसंख्यक मानिसहरु भारतका विभिन्नस्थानहरुमा मजदुरी र चौकीदारीका लागि जाने गर्दछन भने केहि मात्रामा ब्रिटीस तथा भारतिय सेनामा जाने गर्दछन । त्यस वाहेकहिजो आज काठमाण्डौ उपत्यकामा इट्टाभट्टामा काम गर्न जाने प्रचलन पनि बढ्दो छ । हाल आएर वैदेशिक रोजगारीका लागिहाँका मानिसहरु कुवेत, साउदी अरब, कतार, दुबै तथा मलेसिया समेत जान थालेका छन ।

जिल्लामा मकै, धान, गहुँ, जौ, कोदो र आलु खाद्यान्नको रुपमा प्रयोग गरिन्छ । उत्तरी भेगमा ढिंडो(काड) र मारेसाग(हरियो सागलाई उसिनेर सुकाएको वढी प्रयोग हुन्छ । केहि स्थानहरुमा त कुनै कुनै समयमा आलुलाई मात्र खानाको रुपमाप्रयोग गर्नुपर्ने अवस्था छ । त्यसो हुनुको कारण उब्जाउ भूमीको कमी तथा उत्पादित खाद्यान्न जाँड रक्सी बनाउनमा प्रयोग गरिनुपनि हो । जिल्लाका बहुसंख्यक समुदाय मगर जाती भएको र उनीहरुको रितिरिवाज अनुसार जाँड रक्सीको प्रयोग वढी हुनेभएकोले पनि यस्तो भएको हुन सक्छ । जिल्लाको वाँकी भागमा भने मकै, धान र गहुँजन्य खाद्यान्न पाईन्छ । सामान्य नेपाली पहिरन वाहेक यस जिल्लाको खास पहिरन महिलाहरुमा गादो र पुरुषहरुमा छड्के गादो हो ।

आईमाईहरुले नाकमा माछिकाँडे मुन्द्री र हातमा काँडा भएको मोटो वाला लगाउछन् । दक्षिणी र पश्चिमी भेगका महिलाहरुले गुन्युर चोलो तथा पुरुषहरुले दौरा सुरुवाल लगाउछन् ।

यस जिल्लामा मृत्यु संस्कार सामान्य नै हुन्छ । वच्चाहरुलाई(कतिपय स्थानहरुमा ठूलाहरुलाई पनि) गाड्ने र अन्यलाई जलाउनेगरिन्छ । निःसहाय कोही मरेमा उसलाई पनि गाड्ने गरिन्छ ।

(ख)सामाजिक अवस्था

अ. भेषभूषा

हिन्दु धर्मावलम्बीमा शैव, वैष्णव, शाक्त, बौद्ध र इस्लाम धर्मावलम्बीहरुको बसोबास छ । हिन्दुहरुले जन्मदा छैठी, न्वारन गर्ने, खायजिय हेराई विवाह गर्ने , मृत्यु पछि नदीको किनार लगी जलाउने चलन छ । सन्यासी वर्गले मृतक लाश गाडने गर्दछन् । मृत्यु पश्चात् पिण्डदान, ब्रम्ह भोजन आदि गर्ने चलन अद्यपि रहेको छ । पुराना अन्धविश्वास, कुरीति घट्टै गए पनि धामी, भ्राक्री भारफुक, भाकल, तन्त्रमंत्र आदि प्रचलित छन् । जातीय परम्परा अनुसार विभिन्न जातिमा असारे गीत, तीजका महिलाका हृदयस्पर्सी भाका भैलो, भ्याउरे (भाम्ने) र दोहोरी गितको प्रचलन छ । भेषभूषामा मगर गुरुङ महिलाहरुले मखमलको चालो, साडी, ब्लाउज, सुनचाँदीका गहना-हुंग्री, मारबारी, बुलाकी, मुन्द्री , चुरा, पोते, आदी बस्त्र लषउने चलन छ। बाहुन, क्षेत्री र अन्य जातिमा पनि यस्तो लवाई पाईन्छ । अन्य गहनामा हवेली, हारी, फुली, नौगेडी, सिलमुन्द्री, कण्ठश्री, चुरी, बाला र कल्ली लगाउने प्रचलन घट्टै गएको छ । सुनका चुरा, पायल, टप, रिड, तिलहरी, मंगलसुत्र लगाउने प्रचलन छ । महिलाले ब्लाउज, चालो, पेटीकोट, लुंगी, साडी र सल लगाउने प्रचलन छ । खानपानमा ढिंडो (कोदो, मकै, जौ, चामल), पुडी, मकै (भुटेको र पोलेको), पिठो कोदाको पकाएको, तरकारी, दाल, सागसब्जी, चटनी, अचार, दूध, दही, घ्यू, मही, जाँड, रक्सी, आदिको प्रचलन छ। दूध, चिया र कफी पिउने चलन व्यापक छ । चुरोट, बिंडी, कक्कड (सुलफा तान्ने), खैनि आदिको अम्मल गरेको पाईन्छ । बैशाखी पूर्णिमा, आषाढ पन्ध्रमा दहीच्युरा खाने, बैशाख सक्रान्ति, जेठासी पूर्णिमा, भाद्रऔसी, साउने संक्रान्ति, नागपन्चमी, ऋषि तर्पणी पूर्णिमा बडादशै, सरायँ, तिहार, देवाली, कुलपुजा, कार्तिक पूर्णमा, माघे संक्रान्ति, फागु पूर्णिमा (होली) रामनवमी, ठूलो एकादशी आदि हिन्दू चाडपर्व प्राय सबैले मनाउछन् ।

यसको अलवा भाईटिकाको भोलीपल्ट तृतीया देखी पञ्चमी तिथी सम्म ३ दिन सरायँ र भैलो नाच पनि प्रख्यात छन् । यिनमा लड्डीखेल र तलवारखेल आदिहुन्छन ।नेवार समुदायमा घण्टकर्णदेखि ऋषितर्पणी पूर्णिमासम्म हुने लाखेनाच, गाईजात्रा, पल्टन जात्रा, गणेशजात्रा, र खरजात्रा (माघे पूणीमाको दिन) लाग्दछ । । नाँचमा पुरुसुङ्गे नाच, मारुनी नाँच, माडीखोले नाँच र अन्य लोकनृत्य निकै रमाइला छन् । यसरी विभिन्न जातजातीबाट बसोबास भएको रोल्पा जिल्ला लोक सांस्कृतिको अपार भण्डार रहेको छ ।

आ. जनजीवन

रोल्पा जिल्लामा मगर,वाहुन, क्षेत्री, ठकुरी, नेवार, गुरुङ, सार्की, गाईने, सन्यासी, आदि जातका मानिसहरु एउटै धर्म वा भाषा भित्र पनि विभिन्न समूह तथा सांस्कृतिक अस्तित्वको रुपमा रहेका छन् । लेक र डाँडाकाडातिर मगर, गुरुङ बेसी समथर उर्वरा भेगमा वाहुन, क्षेत्री, कामी, सार्की, छिटफुट रुपमा मुसलमान र व्यापारिक नाकाहरुमा नेवारहरुको वस्ती छ ।

यहाँ यस्ता वाहुनहरुमा आचार्य,सुवेदी ,पोखेल,पण्डित, घिमिरे, गौतम, पौडेल, खनाल, भुसाल, रिजाल, भण्डारी,, अधिकारी, बेल्लासे पार्थे, कालाथोकी, गोराथोकी आदी थरहरु छन् । पूर्वीया कुमाई वर्गका वाहुनको विभेद पनि केही पाइन्छ ।

क्षेत्रीय महतरा, कँवर, खड्का, विष्ट, बस्नेत, रायमाभी, थापा, रोका, कार्की, खत्री, (ब्राम्हणबाट भरेका) र ठकुरीमा सेन, शाह, सिंह, चन्द्र आदि । नेवारहरुमा श्रेष्ठ, राजभण्डारी, कर्माचार्य, शाक्य, आदि । मगर जातिमा घर्ती, बुढा, बुढाथोकी, राना, भाँकी, रेशमी, सारु, थापा, रोका छन् । हिन्दु धर्मालम्बीमा शैव, वैष्णव, शक्ति बौद्ध छन् । भने इलास्म धर्मालम्बीपनि छन् । हिन्दुहरुले जन्मदा छैठी न्वारन गर्ने खायजिय हेराई विवाह गर्ने, मृत्यु पछि नदी किनार लागि जलाउने चलन छ भने सन्यासी गर्नेले मृतकको लाश गाड्ने गर्दछन् । मृत्यु पश्चात पिण्डदान, ब्रह्मण भोजन आदि गर्ने चलन अद्यापि छ ।

पुराना अन्धविश्वास कुरीति घट्टै गएता पनि धामी-भाँकी, फार-फुक, भाकल, कवुल, तन्त्र-मन्त्र आदि प्रचलित छन् र नपत्याउंदो वास्तविकता पनि त्यसमा पाइन्छ । बाहुन समाजमा रजश्वला नहुदै कन्यादान गर्ने परम्परा लगभग समाप्त हुन थालेको छ । अन्तरजातिय विवाह र आफूखुसी विवाह (प्रेम विवाह) ले शिक्षित समुदायमा पकड जमाउन थालेको छ ।

जातीय परम्परा अनुसार विभिन्न जातिमा असारे गीत (वाली), तीजका गीत, भैलो, भ्याउरे (भाम्ने) दोहोरी गीतको प्रचलन छ । जाँड-रक्सी खाने प्रवृत्ति मतवालीमा भन्दा तागाधारीमा हिजो भन्दा आज बढेको छ । खास गरी मेला पर्वमा, विवाह, भोज- भतेर आदिको समयमा मासु र रक्सीको प्रबन्ध नभए, नून नराखेको तरकारी जस्तो भोज संभन्ने स्थिति छ ।

भेषभुषणमा मगर गुरुड आईमाईले मखमलको चोलो, साडी, ब्लाउज, सून, चाँदीका गहना हुंग्री(कानमा) मडवारी, बुलाकी, मुन्द्री (नाकमा), चुरा पोते लगाउने चलन बढेको छ । बाहुन क्षेत्री र अन्य जातिमा पनि यस्तो लवाई पाइन्छ । अन्य गहनामा हवेली, हारी, फुल (सुनको फुल शिरमा) नौगेडी, सिलमुन्द्री, कण्ठ श्री, चुरी, बाला, कल्ली चाँदीका लगाउने प्रचलन घट्टै गैरहेको छ । सुनका चुरा, (कंगन) पायल (चाँदीका) टप, रिङ्ग, तिलहरी, मंगलसुत्र लगाउने चलन प्रचलित छ । कपडामा ब्लाउज, पेटीकोट, लुंगी साडी, सल (पछ्यौरा) को प्रचलन छ ।

खानपानमा ढिडो (कोदाको), आटो (मकैको), भात (चामलको), रोटी (कोदो, मकै, गहु, जौ चामल) पुडी, मकै, (भुटेको र पोलको), पिठो (कोदाको पकाएको), तरकारी, दाल, सागसब्जी, चटनी, अचारको प्रचलन छ । दूध, चिया, कफी पीउने चलन व्यापक भैसकेको छ । चुरोट, विडी, कक्कड (सूल्फा तान्ने), खैनी आदिको अम्मल गरेको पाइन्छ । बैशाखी पूर्णिमा आषाढ पन्ध्र (मिष्ठान खाने), बैशाख संक्रान्ति, जेठानी पूर्णिमा, आद्रा औसी आषाढ, साउने संक्रान्ती, नागपञ्चमी, ऋषि तर्पणी पूर्णिमा, वडा दशैं, सरायँ, तिहार, देवाली (कुल पुजा) कार्तिक पूर्णिमा, माघे संक्रान्ति, फागु पूर्णिमा (होली), रामनवमी, ठूलो एकादशी आदि हिन्दु चाडपर्व प्रायः सबैले मनाउँछन् । नेवारका अलग्गै चाड पनि छन् । मुसलमानका पनि इस्लाम धर्म अनुसारका चाडपर्व मनाईन्छ ।

।

नाँचमा पुरुसुगे नाच, मारुनी नाँच, माडिखोला नाँच, सोरठी नाच र अन्य विविध प्रकारका जातीय एवं लोक नृत्य निकै रमाइला छन् । यसरी विभिन्न जातजातिबाट बसोवास भएको रोल्पा उपर्युक्त लोक संस्कृतिको जगेर्नामा सजग छ । एक अर्कामा यसकै कारण सुमधुर सम्बन्ध र भाईचाराको सम्बन्ध विकसीत भएको छ ।

इ.धर्म एवं संस्कृति

प्रमुख धर्म अनु सारको जन संख्या

हिन्दु	:	७५.४९ %
बौद्ध	:	२४.२५ %
अन्य	:	०.२६ %

यस जिल्लामा सबै धर्म मान्ने मानिसहरु भएता पनि हिन्दु धर्म यहाँको प्रमुख धर्म हो । बहुसंख्यक मानिसहरु(८५.१७ %) ले हिन्दु धर्म मान्ने हुनाले अन्य संस्कार तथा परम्पराहरु पनि हिन्दु धर्म अनुसारनै भए गरेका पाईन्छन् । २०६८ सालको जनगणना अनुसार यस जिल्लामा विभिन्न धर्म मान्ने मानिसहरु निम्न वमोजिम रहेका छन ।

तालिका नं.५ जिल्लामा धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण

सि.नं.	धर्मको नाम	पुरुष	महिला	जम्मा	प्रतिशत
१	हिन्दु	८७९१७	१०३२९९	१९१२१६	८५.१७
२	बौद्ध	१२०४७	१४३०१	२६३४८	११.७३
३	इस्लाम	११७	९९	२१६	०.०९
४	किराँत	३	१	४	०
५	जैन	०	०	०	०
६	क्रिस्चन	१६९२	२१७९	३८७१	१.७२
७	वहाइ	०	१	१	०
८	शिख	०	०	०	०
९	प्रकृति	६६२	८२८	१४९०	०.६६
१०	बोन	०	०	०	०
११	नखुलेको धर्म	६६२	६९८	१३६०	०.६०
जम्मा		१०३१००	१२१४०६	२२४५०६	१००

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना, २०६८ के.त.वि. ।

जातीय परम्परा अनुसार विभिन्न जातिमा असारे गीत, तीजका महिलाका हृदयस्पर्सी भाका भैलो, भ्याउरे (भाभ्रे) र दोहोरी गितको प्रचलन छ । वैशाखी पूर्णिमा, आषाढ पन्ध्रमा दहीच्युरा खाने, वैशाख संक्रान्ति, जेठासी पूर्णिमा, भाद्रऔसी, साउने संक्रान्ति, नागपन्चमी, ऋषि तर्पणी पूर्णिमा बडादशै, सरायँ, तिहार, देवाली, कुलपुजा, कार्तिक पूर्णमा, माघे संक्रान्ति, फागु पूर्णिमा (होली) रामनवमी, ठूलो एकादशी आदि हिन्दू चाडपर्व प्राय सबैले मनाउछन् । चर्तुभुज मेला, फुलवारीको बृहत मेला, मगरको पुर्सुगेँ नाच आदि अत्यन्त रमाइलो साथ मनाउने गर्दछन् ॥ नाँचमा पुरुसुङ्गे नाच, मारुनी नाँच, माडीखोले नाँच र अन्य लोकनृत्य निकै रमाइला छन् । नेवारका अलगै चाड पनि छन् । मुसलमानका पनि इस्लाम धर्म अनुसारका चाडपर्व ईद, वकरीद, रमजान आदि मनाईन्छ ।

नाँचमा पुरुसुङ्गे नाच, मारुनी नाँच, माडिखोला नाँच, सोरठी नाच र अन्य विविध प्रकारका जातीय एवं लोक नृत्य निकै रमाइला छन् । यसरी विभिन्न जातजातिबाट बसोबास भएको रोल्पा उपर्युक्त लोक संस्कृतिको जगेर्नामा सजग छन् । यसकै कारण एक अर्कामा सुमधुर एवं भाईचाराको सम्बन्ध पाईन्छ । यस जिल्लामा मठ मन्दिर, गुम्बा, चर्च, मस्जिद, पनि ठाउ ठाउमा रहेका छन्। यस जिल्लामा रहेका प्रसिद्ध नाचहरु यस प्रकार रहेका छन् ।

प्रसिद्ध नाचहरु :

१. सिडारु/सोरठी ,मारुनी,पैसरीनाच (मगर समुदायमा नाचिने)
२. देउसी भैलो नाच (तिहारमा सबै समुदायमा नाचिने)
३. सारंगी नाच (विभिन्न पर्वमा घर्तिगाउँमा मगर जातीले नाच्ने)
४. पञ्चमी नाच (पञ्चमीमा सबै समुदायमा नाच्ने,)
- ५ मयूर नाच
- ६ लाठी नाच
- ७ सराय नाच

ई. जातजाती र भाषाभाषी :

यस जिल्लामा ब्राहमण, क्षेत्री, नेवार, कामी, दमाई, ठकुरी, सन्यासी, गुरुङ आदी जातीहरुको बसोबास भएतापनि बहुसंख्यक रुपमा मगर जातीहरुको बसोबास भएको पाईन्छ । यस जिल्लामा अधिकांश रुपमा हिन्दु धर्मावलम्बीहरुको बाहुल्यतारहेको छ भने अन्य धर्मावलम्बीहरु फाटफूट रुपमा रहेका छन् । यहाँ प्रायः सम्पूर्णले नेपाली भाषा बोलेता पनि गाउँघरमामगरभाषा(खाम भाषा) बोल्ने गरेको पाईन्छ ।

जातजाती अनुसार जिल्लाको जनसंख्या

प्रमुखजात जाति

मगर	:	४३.७८ %
क्षेत्री	:	३३.३८ %
कामी	:	१०.५० %
अन्य	:	१२.३४ %

तालिका नं.६ प्रमुख ५ जात/जातीहरु

स्थानिय तह	प्रमुख ५ जात/जातीहरु				
	मगर	क्षेत्री	कामी	दमाई	ठकुरी
परिवर्तन गा.पा.					
जनसंख्याको प्रतिशत	५०.५	३५.७०	८.१३	३.३४	१.०५
लुङ्ग्री गा.पा.					
जनसंख्याको प्रतिशत	४६.७०	३१.६१	११.९२	१.९९	१.८७
माडी गा.पा.					
जनसंख्याको प्रतिशत	५४.५	२७.८१	१२.१५	५.५८	०.३१

रोल्पा न.पा.	मगर	क्षेत्री	कामी	सन्ध्यासी	दमाई
जनसंख्याको प्रतिशत	४२.७	२७.८९	१२.७६	४.७२	४.२८
रुन्टीगढी गा.पा.	मगर	क्षेत्री	कामी	दमाई	सन्ध्यासी
जनसंख्याको प्रतिशत	४२.८	२९.६८	१३.४६	४.४२	३.८३
गंगादेव गा.पा.	क्षेत्री	मगर	कामी	दमाई	ठकुरी
जनसंख्याको प्रतिशत	७६.६	११.५५	७.२३	२.६८	०.७१
सुनछहारी गा.पा.	मगर	कामी	क्षेत्री	दमाई	गुरुड
जनसंख्याको प्रतिशत	७२.३	१५.१३	७.१९	२.७१	०.४८
सुनिलस्मृति गा.पा.	मगर	क्षेत्री	कामी	ब्राहमण	दमाई
जनसंख्याको प्रतिशत	३४.१	३२.९७	१३.६०	३.७७	३.१९
थवाड गा.पा.	मगर	कामी	दमाई	क्षेत्री	गुरुड
जनसंख्याको प्रतिशत	८३.०	११.२२	१.५७	१.१६	०.९७
त्रिवेणी गा.पा.	मगर	क्षेत्री	कामी	दमाई	ब्राहमण
जनसंख्याको प्रतिशत	४०.८	३५.११	१५.११	५.१८	०.४९

स्रोत: रा.ज.ग. २०६८ के.त.वि.

भाषागतआधारमा जिल्लाको जनसंख्या

प्रमुख भाषा

नेपाली : ८१.५५ %

मगर : १८.१७ %

अन्य : ०.२८ %

१.१० जिल्लाको राजनैतिक विभाजन

हालको प्रदेश नं.५ मा पर्ने रोल्पा जिल्ला राप्ती अञ्चलमा पर्दछ । नेपाल सरकारले गरेको स्थानिय तहको पुनःसंरचना अनुसार रोल्पामा हाल १ वटा नगरपालिका (१० वटा वडा), ९वटा गाउँपालिका (६२ वटा वडा) र जम्मा ७२ वटा वडाहरु रहेका छन्। स्थानियतह निम्नअनुसार छन् ।

१.परिवर्तन गाउँपालिका	२.लुङ्ग्री गाउँपालिका
३.माडी गाउँपालिका	४.रोल्पा नगरपालिका
५.रुन्टीगढी गाउँपालिका	६.गंगादेव गाउँपालिका
७.सुनछहरी गाउँपालिका	८.सुनिलस्मृति गाउँपालिका
९.थवाङ गाउँपालिका	१०.त्रिवेणी गाउँपालिका

१.११ प्रमुख ऐतिहासिक एवं धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्र :

शिवालय मन्दिर गुम्चाल, , सुनछहरी भरना, थुर्पालेक, राँक धुरी, हिमालको मनोरम दृश्यावलोकन स्थल थामलेक, सातदोबाटो खुमेल, गुरुडबस्ती लिवाङ, नमूना बस्ती थवाङ ,जलजला (पाटन), सुनछहरी भरना(स्युरी), स्वर्गद्वारी प्रभुको जन्मस्थल रुन्टी(सखी), प्रभुले तपस्या गरेको ठाउँ गढिलेक(होलेरी क्षेत्र), शिवपाञ्चायन चतुर्भुज (खुंग्री), त्रिपुरेश्वरी भगवती (खुंग्री) खुंग्रीकोट(खुंग्री), गजुलकोट(गजुल) पाटेश्वरी भगवती(गजुल), शिवगुफा(जुगार), बराह थान (बडाचौर), भदौरे मंदिर (लिवाङ),भगवती मन्दिर (लिवाङ), शिवालय(लिवाङ), बराह देवस्थल -तालाबाङ), चिन्नेथान(दुविडाँडा), चपीघाट (बुढागाउँ), घायथान -मिभिङ), नवाङधुरी देवस्थल, थुनिकोट(इरिवाङ), नुवाकोट (खुमेल), देवस्थल(जेदवाङ) ऋषेश्वर(जंकोट) आदि ।

(क) प्रमुख धार्मिक स्थलहरु :

- क. शिवपाञ्चायन मन्दिर , खुंग्री ।
- ख. शिवगुफा , जुगाँर र जिनावाङ ।
- ग. स्वर्गद्वारी प्रभुको जन्मस्थल , रुन्टी (सखी) ।
- घ. शिवमन्दिर , गुम्चाल ।

(ख) प्रमुख पर्यटकीय क्षेत्रहरु :

बजुबराह जलजला ,जलजला हिमाल (बराह क्षेत्र) , राँकमाधुरी चुचुरो , सुनछहरी ,जेदवाङ , ,सहिदमार्ग पदयात्रा ,रुन्टी, शिवपाञ्चायन खुंग्री, त्रिपुरेश्वरी भगवती खुंग्री,चर्तुभुज खुंग्री, देउराली , जनयुद्धको ऐतिहासिक गाउँ थवाङ्ग आदि ।

(ग) प्रमुख ऐतिहासिक, पर्यटकिय एवं धार्मिक तीर्थस्थानहरु बारे जानकारी:-

१.रुन्टी गाउ

सत्य यूगमा देवताहरुले यात्रा गरेको तपोभूमिमा रोल्पा जिल्लाको रुन्टी गाँउमा वि.स. १९१६ मा जन्मनुभएका १०८ महाप्रमु बालतपस्वि श्री नारायण गौतम १९५१ मा स्वर्गद्वारीमा आयपछि वेदका मन्त्रद्वारा अग्नी प्रज्योलित गरी १९५२ बैसाख पूर्णिमा देखि अखण्ड महायज्ञ सुरु गर्नु भएको हो ।विश्व शान्तीको लागि संचालीत अखण्ड यज्ञको अग्नी हालसम्म पनि निरन्तररूपमा वलिरहेको छ । प्यूठान जिल्लाको स्वर्गद्वारीखाल गा.वि.स. वडा नं. २ मा अवस्थित स्वर्गद्वारी तपो भुमी समुन्द्र सतह देहि ७००० फीटको उचाईमा पर्दछ । २६०० रोपनी क्षेत्रफलमा यस आश्रम अवस्थित रहेको छ।

किंवदन्ति

रोल्पाको रुन्टीमा जन्मनु भएका नारायण गौतम आफ्नो छैटीको दिन आमाले मासु आहार गरेको थाहापाई ३ (तिन) दिन सम्म भोकै बसी दशौ दिन वाट कपिला गाईको दुध सेवन गरी ३ वर्षको उमेर देखि शिवको भक्त हुनभयो । गाँउको माथी एउटा रमणीय ओडारमा ५ वर्षको उमेरमा अदृश्य भई ३ वर्ष पछि विद्वानका रूपमा प्रकट हुनु भएको थियो । १९४२ मा गुरु सच्चिदानन्द गिरीबाट सन्यासको दिक्षा प्राप्त गरेपछि उहाँको नाम हंसानन्द गिरी भएको हो । पछि उहाँ आफ्नो गाँउ छोडी चेलाहरु सहित धर्म रक्षाका लागि हिडनु भयो । उहाँ हिडदा हिडदै स्वर्गद्वारी नाम उच्च पर्वतमा पुगेपछि त्यहा

प्राचिन यज्ञशाला रहेको समतल भूमिमा बाभ्रको बृक्षमुनि आश्रम राखि बस्ने ईच्छा प्रकट गर्नु भयो । प्राचीन कालमा यज्ञ गरेको अवशेषहरु फेला परे पछि त्यस ठाँउमा मन्दीर स्थापना गर्नु भयो ।

स्वर्गको द्वार (गुप्तीसागर)

स्वर्गद्वारीको उच्चटाकुरामा एउटा गुफा रहेको छ । उक्त गुफा बाट प्रभुले स्नानको निम्ति २३०० मिटर तल लुग्रीं माडीको दोभानमा भर्नु भई सोहि द्वार मार्फत नै फिर्ता हुने गर्नु हुन्थ्यो भन्ने चलन छ र हाल उक्त गुफाको द्वारलाई स्वर्गको द्वार (स्वर्ग जाने बाटो) र गुप्तीसागर भन्ने चलन छ । यो द्वार खोज र अनुसन्धानको विषय बनेको छ ।

स्वर्गद्वारीको महत्व

प्रभुलाई शिवको अवतार मानिन्छ । पशुपतिनाथको मन्दिरमा शिवजीको मात्र पुँजा गरिन्छ, भने स्वर्गद्वारीमा हिन्दुहरुका सम्पूर्ण पुजा, अग्नी को हवन गर्ने विधीविधानवाट सञ्चालीत हुन्छ । विश्वमा हिन्दुहरुको सस्कार अनुसार चलेको तीर्थाटन स्वर्गद्वारी मात्र रहेको शंकराचार्य जयन्द्र सरस्वतीको भनाईले यसको महत्वलाई पुष्टि गर्दछ। साथै समतल टाकुराबाट हिमशिखर हरु र रमणीय दृष्य अवलोकन गर्ने स्वर्गद्वारी मा पुग्दा साच्चै स्वर्गको अनुभूति गर्न सकिन्छ ।

हवनकुण्ड

बेदद्वारा अग्नि स्थापना गरि दिप प्रज्वलीत भएको विगत ११८ वर्ष देखि निरन्तर अग्नि जलीरहेको छ, भने घिउद्वारा पुँजा गरिरहने हवनकुण्ड आश्रम भित्र रहेको छ । बेद गुरुहरुद्वारा पुँजा गरिने उक्त हवनकुण्डको विभुती प्रसादीको रुपमा ग्रहण गरिन्छ । उक्त विभुती ग्रहण गर्दा रोग व्याधि नलाग्ने विश्वास छ ।

१.१२ प्रमुख बजार क्षेत्रहरु :

खुंग्री,सातदोबाटो,थवाड,माडीचौर,रुइनीवांग,जैमकसला,सुलिचौर,लिबाड,घर्तिगाउँ, होलेरी,चौखे, दहवन, नेर्पाबजार, पोबाड,फूलिवन, थवाड, खरिबोट,टुटु, बागमारा, ओबाड, सिस्ने, दुइखोली, त्रिवेणी, तिला, दारबोट,सुर्पाल, लाल्टीबाड, कोछाप,आदि

१.१३ उद्योगको लागी सम्भावित क्षेत्रहरु :

लिवांग,सुलीचौर,घर्तिगाउ,होलेरी,खुंग्री,सातदोबाटो,थवाड,माडीचौर,रुइनीवांग, गजुल,घोडागाउ,मसिना,अरेस,बुढागाउ साविकका गा.वि.स. हरु ।

१.१४ प्रमुख औद्योगिक कृयाकलापहरु :

सावुन, फर्निचर, ग्रिल सटर, अल्लो कपडा,तामाका भाडावर्तन, मौरी पालन,भेडाबाखाका ऊनका राडीपाखी, आदी ।

१.१५ आर्थिक अवस्था

१.खाद्यन्नको आपूर्ति

जिल्लाका अधिकांश घरपरिवारको पेशा कृषि व्यवशाय रहेकोमा कृषि उत्पादनले परिवारको आवश्यक खाद्यन्नको आपूर्ति गर्छ, गर्दैन भन्ने कुराले परिवारको जिवन निर्वाहको अवस्था दर्साउछ ।यस जिल्लामा रा.कृ.ग.२०६८ अनुसार ४०,२८४ कृषक परिवार रहेका छन अथार्त जिल्लामा ९२.०६ प्रतिशत घरपरिवार कृषिपेशामा संलग्न छन ।

तालिका नं.७: आफ्नो कृषि उत्पादनले खाद्यन्न आपूर्तिको अवस्था (कृषक परिवार संख्या)

समयावधि	जम्मा कृषक परिवार	%	कैफियत
१-३ महिना सम्म नपुग्ने	५३१०	१३.१८	
३ देखि ६ महिना नपुग्ने	१५,९५९	३९.६२	
६ देखि ९ महिना नपुग्ने	६,४३७	१५.९८	
१२ महिना वा सो भन्दा बढी खान पुग्ने कृषक परिवारसंख्या	१२,५७८	३१.२२	
जम्मा कृषक परिवार संख्या	४०,२८४	१००	
गर कृषिमात्र गर्ने घरपरिवार संख्या	३४७३		

श्रोत: रा.कृ.ग. २०६८ के.त.वि.

२. घरको छानाको/ जगको / बाहिरी गारोको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

घरको छानाको अवस्थाले पनि त्यस ठाउँका मानिसहरुको आर्थिक अवस्थालाई भल्काउदछ । पक्कीछाना हुने परिवार जम्मा ७२४ मात्र छन् भने घरहरु १९८६६ वटा फुस (खर , पराल)को रहेका छन् ।

तालिका नं.८ घरको छानाको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरधुरी	कच्ची छाना खर,फुस	जस्ताको छाना	टायल,स्लेटको छाना	पक्की छाना	काठको छाना	माटो	उल्लेख नगरिएको (%)	
४३,७३५	१९,८६६	१,८८८	१९,६८२	७२४	१,२७०	२	७	२९६

तालिका नं.९ घरको जगको अवस्थाको आधारमा घरपरिवार संख्या

जम्मा घरधुरी	माटाको जोडाइ भएको ढुंगा,इटले बनेको	सिमेन्टको जोडाइ भएको ढुंगा,इटले बनेको	सिमेन्टको पिलर भएको	काठको खम्बाले बनेको	अन्य	उल्लेख नगरिएको
४३,७३५	४१,७३३	६२६	३५५	७१४	४५	२६२

तालिका नं.१० घरको बाहिरी गारोको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरधुर	माटाको जोडाइ भएको ढुंगा,इटले बने	सिमेन्टको जोडाइ भएको ढुंगा,इटले बनेको	काठको फल्याकले बनेको	बासले बनेको	कच्ची इटले बनेको	अन्य	उल्लेख नगरिएको
४३,७३५	४१,४२३	१,१६५	२४६	६११	१	१७	२७२

३. घरपरिवारमा सुविधाको पहुँचको अवस्था

तालिका नं.११ घरपरिवारमा सुविधाको पहुँच:

जम्मा घरधुरी	रेडियो	टि.भी.	केबुल टि.भी	कम्प्युटर	इन्टरनेट	टेलीफोन	मोबाइल फोन
४३,७३५	२७,६७१	२,४८७	१,१५९	३४०	१२८	५३१	२०,५६५
जम्मा घरधुरी	मोटर, गाडी	मोटरसाइकल	साइकल	अन्य सवारी साधन	फिज	उल्लेख नगरिएका	कैफियत
	२३	१७३	७०	२७	१४२	६६५	

४. उर्जाको अवस्था

तालिका नं.१२ बत्तीबालको लागि प्रयोग गरिने इन्धनको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	विद्युत	मट्टीतेल	सोलार	गाबरग्यास	अन्य	उल्लेख नगरिएको
४३,७३५	९,३९५	२,१८०	२०,७४७	१०७	११,१२७	१७९

तालिका नं.१३ खाना पकाउने इन्धनको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	काठ, दाउरा	मट्टीतेल	एल.पि. ग्याँस	गोबर गुइठा	गोबरग्याँस	विद्युत	अन्य	उल्लेख नगरिएको
४३,७३५	४२,४०६	४४	९५४	६९	३१	११	४०	१८०

५. घर, जग्गाको जमिनमा रहेको स्वामित्व

तालिका नं.:१४ अचल सम्पत्तिमा महिलाको स्वामित्व

जम्मा घरपरिवार संख्या	घर तथा जग्गा दुवै भएका	जग्गा मात्र भएका	घर तथा जग्गा दुवै नभएका	उल्लेख नगरिएको

तालिका नं.१५ :स्वामित्व अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	आफ्नैघर	भाडामा	संस्थागत	अन्य
४३,७३५	४१,१८८	२,२०४	११८	२२५

१.१६ शैक्षिक अवस्था

तालिका नं.: १६ जिल्लाको समग्र शैक्षिक स्थिती (रा.ज.ग.२०६८ अनुसार)

रोल्पा जिल्ला	५वर्ष भन्दा माथीको जनसंख्या	पढ्नलेख्न सक्ने			उल्लेखित नभएको	साक्षरता दर
		पढ्नलेख्न सक्ने	पढ्नमात्र सक्ने	पढ्नलेख्न नसक्ने		
जम्मा	१,९५,९६९	१,१७,५९०	६,०८६	७२,१८१	११२	६०.०
पुरुष	८८,५८२	६३,३७९	२,७१२	२२,४४९	४२	७१.५५
महिला	१,०७,३८७	५४,२११	३,३७४	४९,७३२	७०	५०.४८

स्रोत: रा.ज.ग. २०६८ के.त.वि.

तालिका नं.:१७ जिल्लाको शैक्षिक संस्थाहरुको सम्बन्धि विवरण

क्र स	स्थानिय तहको नाम	सामुदायिक र सस्थागत विद्यालय संख्या								
		प्रारम्भिक बालबिकास केन्द्र	आधारभुत		माध्यमिक			सस्थागत विद्यालय संख्या		
			कक्षा १-५	कक्षा ६-८	साधारण घर		प्राविधिक धार	कक्षा १-५	कक्षा ६-८	कक्षा ९-१०
					कक्षा ९-१०	कक्षा ११-१२				
१	त्रिवेणी गाउँपालिका	३७	२०	९	१०	२	०	४	०	१
२	थवाड गाउँपालिका	२१	१६	२	२	१	१	०	१	०
३	परिवर्तन गाउँपालिका	३१	२७	९	५	३	१	२	१	०
४	माडी गाउँपालिका	३१	२०	९	३	२	०	१	१	०
५	रून्टीगढी गाउँपालिका	४८	३५	१०	७	२	०	२	१	०
६	रोल्पा नगरपालिका	६५	४६	१३	७	१	०	४	०	३
७	लुङ्ग्री गाउँपालिका	२६	१६	९	६	१	०	१	०	०
८	गंगादेव गाउँपालिका	३१	२०	११	५	३	०	३	०	०
९	सुनछहरी गाउँपालिका	२२	२३	४	५	०	०	०	०	०
१०	सूनिल स्मृति गाउँपालिका	४०	२८	६	६	३	१	२	२	२
जम्मा		३५२	२५१	८२	५६	१८	३	१९	६	६

जिल्लाको शैक्षिक संस्थाहरुको सम्बन्धि विवरण

समग्रमा सामुदायिक र सस्थागत विद्यालय			
सामुदायिक		सस्थागत	कुल विद्यालय
प्राथमिक तह	२५१	१९	२७०

निम्नमाध्यमिक तह	८२	६	८८
माध्यमिक तह	५६	६	६२
उच्च माध्यमिक तह	१८	०	१८
क्याम्पस			२
जम्मा	४०७	३१	४४०

तालिका नं.१८ सामुदायिक विद्यालयका विद्यार्थी संख्या

क्र स	स्थानिय तहको नाम	सामुदायिक विद्यालयका विद्यार्थी संख्या						सामुदायिक सिकाइ केन्द्र संख्या
		प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रका वालबालिका संख्या	कक्षा १-५ जम्मा विद्यार्थी	कक्षा ६- ८ जम्मा विद्यार्थी	कक्षा ९- १० जम्मा विद्यार्थी	कक्षा ११-१२ जम्मा विद्यार्थी	कुल जम्मा	
१	त्रिवेणी गाउँपालिका	१४६०	४१२८	२३७८	९९३	३९०	९३४९	४
२	थवाङ गाउँपालिका	९४१	१९२८	६९५	२८६	४०	३८९०	३
३	परिवर्तन गाउँपालिका	११५३	३७७३	१९०९	८१४	१३३	७७८२	४
४	माडी गाउँपालिका	१३२७	३१९५	१३९९	४९६	२५	६४४२	३
५	रुन्टीगढी गाउँपालिका	१५०८	५३३४	२२१३	८४०	२७०	१०१६५	४
६	रोल्पा नगरपालिका	२२९५	५६५८	२५४०	१०४६	८६८	१२४०७	७
७	लुङ्गी गाउँपालिका	२०२२	५१८०	१७९१	६८६	७४	९७५३	३

८	गंगादेव गाउँपालिका	१३६६	४६५७	२२५४	१०३७	१८४	९४९८	३
९	सुनछहरी गाउँपालिका	१४२८	३५३६	१००७	३६१	०	६३३२	७
१०	सूनिलस्मृति गाउँपालिका	२२८३	५१८०	२२६४	९७६	२०२	१०९०५	७
जम्मा		१५७८३	४२५६९	१८४५०	७५३५	२१८६	८६५२३	४५

तालिका नं.१९ सामुदायिक विद्यालयका शिक्षकसंख्या

सि. नं.	स्थानीय तह	प्रथमिक (१-५)			अधारभूत तह (६-८) नि. मा.			माध्यमिक तह (९-१०)				कैफियत
		स्थायी	अस्थायी	राहत	स्थायी	अस्थायी	राहत	स्थायी	अस्थायी	राहत	कक्षा ११-१२	
१	त्रिवेणी गाउँपालिका	४७	५०	३१	१०	२	१८	७	२	२	६	
२	थवाङ गाउँपालिका	२५	२७	५	६	१	२	३	२	१	२	
३	परिवर्तन गाउँपालिका	३८	३९	२२	४	५	७	४	२	५	२	
४	माडी गाउँपालिका	२८	४३	१४	८	३	२	१	२	११	०	
५	रुन्टीगढी गाउँपालिका	६४	४२	२९	१३	२	८	५	१	६	४	
६	रोल्पा नगरपालिका	८२	५६	२४	१६	४	१४	६	१	८	४	
७	लुङ्ग्री गाउँपालिका	३५	३६	८	७	५	५	५	०	५	२	
८	गंगादेव गाउँपालिका	४३	२८	१७	३	८	७	४	२	६	२	
९	सुनछहरी गाउँपालिका	२५	३६	४	६	८	०	०	०	०	०	
१०	सूनिलस्मृति गाउँपालिका	७०	२८	१३	२८	२	५	९	७	९	४	
जम्मा		४५७	३८५	१६७	१०१	४०	६८	४४	१९	५३	२६	

१.१७ स्वास्थ्य सेवा, खानेपानी तथा सरसफाई

तालिका नं. २०: जिल्लाको स्वास्थ्य सम्बन्धि विवरण

विवरण	एकाइ	विवरण
जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय	संख्या	१
जिल्ला अस्पताल	संख्या	१
जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	संख्या	१
प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	संख्या	२
आयुर्वेद औषधालय	संख्या	२
स्वास्थ्य चौकि	संख्या	४९

स्रोत: जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, रोल्पा

तालिका नं. २१: पिउने पानिको स्रोतको अवस्था

पाइप/धारा (%)	खुला इनार/कुवा (%)	मुल धारा (%)	नदी/खोला	ट्युबेल/हाते पम्प (%)	ढाकिएको इनार/कुवा (%)	अन्य (%)	श्रोत नखुलेको (%)
७८.६१	७.००	९.६२	३.२८	०.०९	०.३९	०.५९	०.३९

स्रोत: रा.ज.ग. २०६८ के.त.वि.

१.१८ कृषि, पशुपालन, वन

तालिका नं. २२: कृषिक्षेत्र बारे विविध जानकारी

विवरण	रा.कृ.गणना २०६८
जम्मा घरपरिवार संख्या	४३,७५७
जम्मा कृषक परिवार संख्या	४०,२८४
कृषक परिवार प्रतिशत	९२.०६
जिल्ला कुल क्षेत्रफल	१,८७,९०० हे
खेती योग्य	३६,८४७ हे
खेती अयोग्य जमिन	२३,२४१ हे
चरनपति/ऐलानि	३२,८२६ हे
वनक्षेत्रफल	९४,४७६ हे
अन्य	५१० हे
खेति गरिएको	२४,८५३.३ हे
संचित	४,५३४.२ हे
असंचित	२०,३१९.१ हे

तालिका नं. २३: अस्थायी बाली लगाएका कृषकपरिवार संख्या तथा बालि लागेको क्षेत्रफल

अस्थायी बाली	कृषकपरिवार संख्या	बाली लागेको क्षेत्रफल (हे)
खाद्यान्न बाली	४०१६५	३४३०८.४

धान	८५७३	२७६२
गहु	३७८२२	१३५४०.९
मकै	३९६९१	१५४३३.७
कादो	४३९०	७१०.५
कोसे बाली	८४२५	२३६०.६
कन्दमुल बाली	१०११५	९०५.३
तेल बाली	१०४४२	१२२१.६
मसला बाली	३६१९	२२४.६
नगदे बाली	२९७	३४.२
तरकारी बाली	५८१४	१४१५.३

स्रोत : रा.कृ.गणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.२४:पशुपंछी पालन गर्ने कृषक परिवार तथा पशुपंछी संख्या

पशुपंछीको प्रकार	कृषक परिवार	पशुपंछी संख्या
पाल्तु चौपाया		
गाईगोरु	३४५२५	१४२६१२
रागाभैसी	१८६८१	३६४७७
खसीबाखा	२९३६७	१६६१०३
भेडा	५७००	२२३५८
बंगुर	५१२४	८१५०
पाल्तु चराचुरुंगी		
कखरा	३५०६३	२८३६७९
कुखरा	१९२८	७१८३
हंस	१८९	१४४५
परेवा	१४६७	२४६७३

स्रोत : रा.कृ.गणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.२५:जिल्लाको वन सम्बन्धि विवरण

विवरण	मान
जिल्लाको कुल क्षेत्रफल (हे)	१,८७,९००
जिल्लाको कुल वन क्षेत्रफल (हे)	९४,४७६
सामुदायिक वन संख्या	६३२
हस्तान्तरित वनको क्षेत्रफल (हे)	५०,४०२.५२
लाभवान्वित घरधुरी	५८,१९५

स्रोत: जिल्ला वन कार्यालय, रोल्पा र रा.कृ.गणना २०६८

१.१९ रोल्पा जिल्लाका प्रमुख सूचकहरु

तालिका नं.२६ :-प्रमुख सामाजिक सूचकहरु (रा.ज.ग. २०६८अनुसार):

सि. न.	विवरण	इकाई	मान
१	महिलाको जनसंख्या	जना	१२१४०६
२	पुरुषको जनसंख्या	जना	१०३१००
३	जम्मा जनसंख्या	जना	२२४५०६
४	लैंगिक अनुपात	प्रतिशत महिलामा पुरुष	८४.९
५	घरपरिवार संख्या	संख्या	४३७५७
६	औषत परिवार संख्या	जना	५.१३
७	वार्षिक जनसंख्या वृद्धि	प्रतिशत	०.६७
८	जनसंख्या दोब्बर हुन लाग्ने अवधि	वर्ष	१०३
९	जनघनत्व	जना/व.कि.मी.	११९
१०	शहरी जनसंख्या	प्रतिशत	०
११	ग्रामीण जनसंख्या	प्रतिशत	१००
१२	कोरा जन्मदर	प्रतिहजारमा	२८
१३	कुल प्रजननदर	जना	३.८
१४	औषत आयु (महिला)	वर्ष	६३.८७
१५	औषत आयु (पुरुष)	वर्ष	६२.०१
१६	औषत आयु दुवै	वर्ष	६२.६
१७	कोरा मृत्यु दर	हजारमा	९
१८	शिशु मृत्युदर	हजारमा	३८
१९	बाल मृत्युदर	प्रतिहजारमा	५२
२०	मातृ मृत्युदर	प्रतिलाख	२७
२१	अपांगको जम्मा जनसंख्या	जना	७४५८
२२	पुरुष अपाङ्ग जनसंख्या	जना	३८८३
२३	महिला अपांग जनसंख्या	जना	३५७५
२४	कुल आश्रित अनुपात	प्रतिशत	९६.९८
२५	बाल आश्रित अनुपात	प्रतिशत	८२.०१
२६	वृद्ध आश्रित अनुपात	प्रतिशत	१४.९७
२७	बाल महिला अनुपात	प्रति हजार महिलामा	३८.६०
२८	बालिका आश्रित अनुपात	प्रतिशत	४०.८९
२९	बालक आश्रित अनुपात	प्रतिशत	४१.१२
३०	७५ वर्ष भन्दा माथिको जनसंख्याको	प्रतिशत	०.८२

सि. न.	विवरण	इकाई	मान
	समानुपात		
३१	७५ वर्ष भन्दा माथिको पुरुष जनसंख्याको समानुपात	प्रतिशत	०.४३
३२	७५ वर्ष भन्दा माथिको महिला जनसंख्याको समानुपात	प्रतिशत	०.३९
३३	१६ वर्ष माथिको जनसंख्या	प्रतिशत(रा.ज.ग. २०६८ अनुसार)	५५.८०
३४	१६ वर्ष माथिको जनसंख्या पुरुष	संख्या(रा.ज.ग. २०६८ अनुसार)	५३५१०
३५	१६ वर्ष माथिको जनसंख्यामहिला	संख्या(रा.ज.ग. २०६८ अनुसार)	७१७६५
३६	१८ वर्ष माथिको जनसंख्या	प्रतिशत(रा.ज.ग. २०६८ अनुसार)	५१.३४
३७	१८वर्ष माथिको जनसंख्यापुरुष	संख्या(रा.ज.ग. २०६८ अनुसार)	४९०१८
३८	१८ वर्ष माथिको जनसंख्यामहिला	संख्या(रा.ज.ग. २०६८ अनुसार)	६६२६४
३९	१८वर्ष माथिको जनसंख्या जम्मा	संख्या(रा.ज.ग. २०६८ अनुसार)	११५२८२
४०	विवाह गर्ने पहिलो उमेर –पुरुष	उमेर(वर्षमा)	२०.५
४१	विवाह गर्ने पहिलो उमेर –महिला	उमेर(वर्षमा)	१७.७
४२	अनुपस्थित जनसंख्या –जम्मा	प्रतिशतमा	१०.५१
४३	विदेशी मुलुकमा जाने जनसंख्या(अनुपस्थित जनसंख्या)	जना	२३५९७
४४	अनुपस्थित जनसंख्या –पुरुष	संख्यामा	२१४८५
४५	अनुपस्थित जनसंख्या –महिला	संख्यामा	२११२
४६	विधवाहरुको समानुपात	प्रतिशतमा	२.३२
४७	विधुरहरुको समानुपात	प्रतिशतमा	०.९७
४८	सम्बन्ध विच्छेद र छुट्टिएका	प्रतिशतमा	०.४९
४९	जम्मा साक्षरता दर	प्रतिशतमा	६०.००
५०	पुरुषसाक्षरता दर	प्रतिशतमा	७१.५५
५१	महिला साक्षरता दर	प्रतिशतमा	५०.४८
५२	महिला परिवारमुली भएको घरपरिवारसंख्या	प्रतिशतमा	३३.०८
५३	पुरुष परिवारमुली भएको घरपरिवारसंख्या	प्रतिशतमा	६६.९२
५४	रोल्पा जिल्लाले नेपालको क्षे.फ.मा	प्रतिशतमा	१.२७

सि. न.	विवरण	इकाई	मान
	ओगटेको		
५५	रोल्पा जिल्लाले नेपालको जनसंख्यामाओगटेको	प्रतिशतमा	०.८५

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.बी.

तालिका नं.२७:-स्थानिय तह अनुसार जनसाङ्ख्यिक सूचकहरु

	घरपरिवार संख्या	जम्मा जनसंख्या	पुरुष	महिला	लैङ्गिक अनुपात	परिवार आकार
रोल्पा जिल्ला(जम्मा)	४३,७५७	२,२४,५०६	१,०३,१००	१,२१,४०६	८४.९	५.१३
परिवर्तन गाउँपालिका	४,०१८	२०,७७८	९,२७९	११,४९९	८०.६९	५.१७
लुङ्ग्री गाउँपालिका	४,४०२	२३,६३१	१०,५०४	१३,१२७	८०.०१	५.३६
माडी गाउँपालिका	३,६५८	१७,९८६	८,१९१	९,७९५	८३.६२	४.९१
रोल्पा नगरपालिका	७,१४४	३४,३४७	१६,२१४	१८,१३३	८९.४१	४.८०
रुन्टीगढी गाउँपालिका	५,६८६	२८,५१७	१२,८९३	१५,६२४	८२.५२	५.०१
गंगादेव गाउँपालिका	३,४५५	२०,००९	९,२१७	१०,७९२	८५.४०	५.७९
सुनछहरी गाउँपालिका	३,०१६	१६,०३४	७,४३४	८,६००	८६.४४	५.३१
सुनिलस्मृति गाउँपालिका	५,६५७	२८,२१३	१२,७१५	१५,४९८	८२.०४	४.९८
थवाङ गाउँपालिका	२,१७२	१०,८८१	५,०३५	५,८४६	८६.१२	५.००९
त्रिवेणी गाउँपालिका	४,५४९	२४,११०	११,६१८	१२,४९२	९३	५.३०

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना ,२०६८

१.२० विविध

तालिका नं.२८:- १० वर्ष भन्दा माथिका उमेर भएका जनसंख्याको वैवाहिक अवस्था

जम्मा जनसंख्या (१० वर्ष भन्दा माथि)	१० वर्ष भन्दा माथिका उमेर भएका जनसंख्या							
	कहिल्यै विवाह नगरेको	एकविवाह मात्र	बहुविवाह	पुनर्विवाह	विधवा/विधूर	सम्बन्ध विच्छेद	छुटिएको	
जम्मा	१,६३,९७३	५७,८८८	८३,९२२	४,९५६	१०,०७३	६,२७०	५२८	३३६
पुरुष	७२,५७४	२८,९७२	३३,३५२	२,९०८	५,०७०	१,९१२	२४३	११७

महिला	९१,३९९	२८,९१६	५०,५७०	२,०४८	५,००३	४,३५८	२८५	२१९
-------	--------	--------	--------	-------	-------	-------	-----	-----

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना, २०६८

तालिका नं.२९:-अपांगता भएका जनसंख्या

जम्मा जनसंख्या	अपाङ्गता नभएका	अपाङ्गता भएका								
		शरिरिक	दृष्टि समस्या	बहिरा तथा श्रवणशक्ति कमजोर	बहिरा अन्धा	बोली मा समस्या	मानसिकता	बौद्धिक	बहुअपाङ्ग	
जम्मा	२,२४,५०६	२१७०४८	२७७३	१३२९	१५४१	१२२	६५८	२५२	१८४	५९९
पुरुष	१,०३,१००	९९२१७	१५६३	६०४	७७८	४७	३५४	१२३	१०२	३१२
महिला	१,२१,४०६	११७८३१	१२१०	७२५	७६३	७५	३०४	१२९	८२	२८७

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८

तालिका नं.३० :रोल्पा जिल्लाको उमेर समुह अनुसार जनसंख्या विवरण

उमेर समुह (वर्षमा)	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
०-४	२८५३७	१२.७१	१४५१८	१४.०८	१४०१९	११.५५
५-९	३१९९६	१४.२५	१६००८	१५.५३	१५९८८	१३.१७
१०-१४	३२९४०	१४.६७	१६३४१	१५.८५	१६५९९	१३.६७
१५-१९	२४२०४	१०.७८	१०६६८	१०.३५	१३५३६	११.१५
२०-२४	१८३५७	८.१८	६८९०	६.६८	११४६७	९.४५
२५-२९	१४६९१	६.५४	५७८८	५.६१	८९०३	७.३३
३०-३४	११७३९	५.२३	४४९७	४.३६	७२४२	५.९७
३५-३९	१०९४७	४.८८	४३५२	४.२२	६५९५	५.४३
४०-४४	१०२३९	४.५६	४३६४	४.२३	५८७५	४.८४
४५-४९	८७२९	३.८९	३९६९	३.८५	४७६०	३.९२
५०-५४	८३०१	३.७०	४०४१	३.९२	४२६०	३.५१
५५-५९	६७६२	३.०१	३३५२	३.२५	३४१०	२.८१
६०-६४	६५४३	२.९१	३१४६	३.०५	३३९७	२.८०
६५-६९	४४९३	२.००	२२४४	२.१८	२२४९	१.८५
७०-७४	३११३	१.३९	१४९३	१.४५	१६२०	१.३३
७५-७९	१५८८	०.७१	७९७	०.७७	७९१	०.६५
८०-८४	९२९	०.४१	४४१	०.४३	४८८	०.४०
८५-८९	२८३	०.१३	१३७	०.१३	१४६	०.१२

९०-९४	८२	०.०४	४४	०.०४	३८	०.०३
९५२ ९५+	३३	०.०१	१०	०.०१	२३	०.०२

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.३१: रोल्पा जिल्लाको जनसंख्या प्रक्षेपण(सन२०११-२०३१सम्मको)

वर्ष	जम्मा	पुरुष	महिला
२०११	२२४५०६	१०३१००	१२१४०६
२०१६	२३२४१९	१०५४४५	१२६९७४
२०२१	२३९१४५	१०७१३५	१३२०१०
२०२६	२४८२८९	१०९८००	१३८४८९
२०३१	२५४३८९	११०८६४	१४३५२५

स्रोत: जनसंख्या प्रक्षेपण २०११-२०३१, के.त.वि.

तालिका नं.३२: जिल्लाको गरीबी सम्बन्धि विवरण

विवरण	मान	
	रोल्पा	नेपाल
गरीबको संख्या	५७,५०४	
गरीबीको दर	२६.२६	२५.१६
गरीबीको विषमता	५.६२	५.४३
गरीबीको गहनता	१.८	१.८१

स्रोत: नेपालमा गरीबीको लघुक्षेत्र अनुमान २०६८

तालिका नं.३३:जिल्लामा भएका अपराध सम्बन्धि विवरण (आ.व. ०७४/७५ साउन देखी चैत्र मशान्त सम्म)

अपराधका किसिम	संख्या
हत्या	४
आत्महत्या	४३
बलात्कार	५
लागु औषध (चरेश)	३
ज्यान मार्ने उद्योग	१
बहुविवाह	१
अपहरण	१
सवारी ज्यान	५
अन्य	१२

स्रोत: जिल्ला प्रहरी कार्यालय, रोल्पा

तालिका नं.३४:जिल्लाको विद्युत सम्बन्धि विवरण

ग्राहक संख्या	१०,७८८
विद्युत पुगेको गा.पा./न.पा.	५ गा.पा./१ न.पा.

स्रोत: नेपाल विद्युत प्राधिकरण, रोल्पा

तालिका नं. ३५: जिल्लाको हुलाक सम्बन्धि विवरण

विवरण	एकाइ	मान
हुलाक सेवा पुगेको गा.पा./न.पा.	संख्या	सबै
जिल्ला हुलाक	संख्या	१
इलाका हुलाक	संख्या	९
अतिरिक्त हुलाक	संख्या	४१
धनादेश सेवा संचालित हुलाक	संख्या	१
हुलाक बचत बैंक संचालित हुलाक	संख्या	०
द्रुत सेवा संचालित हुलाक	संख्या	०
जिल्लामा संचालित एफ.एम. रेडियो	संख्या	६

स्रोत: जिल्ला हुलाक कार्यालय, रोल्पा

तालिका नं. ३६: जिल्लाबाट प्रकाशित पत्रपत्रिकाको विवरण

१ रोल्पा समाचार साप्ताहिक	६ जन आकांक्षा साप्ताहिक
२ जलजला पोष्ट साप्ताहिक	७ रोल्पा खबर साप्ताहिक
३ जुनकिरि संचार साप्ताहिक	८ शब्द सारथी त्रैमासिक
४ जन्मभूमि राष्ट्रिय साप्ताहिक	९ सुनछहरी राष्ट्रिय साप्ताहिक
५ सनस्टार राष्ट्रिय साप्ताहिक	

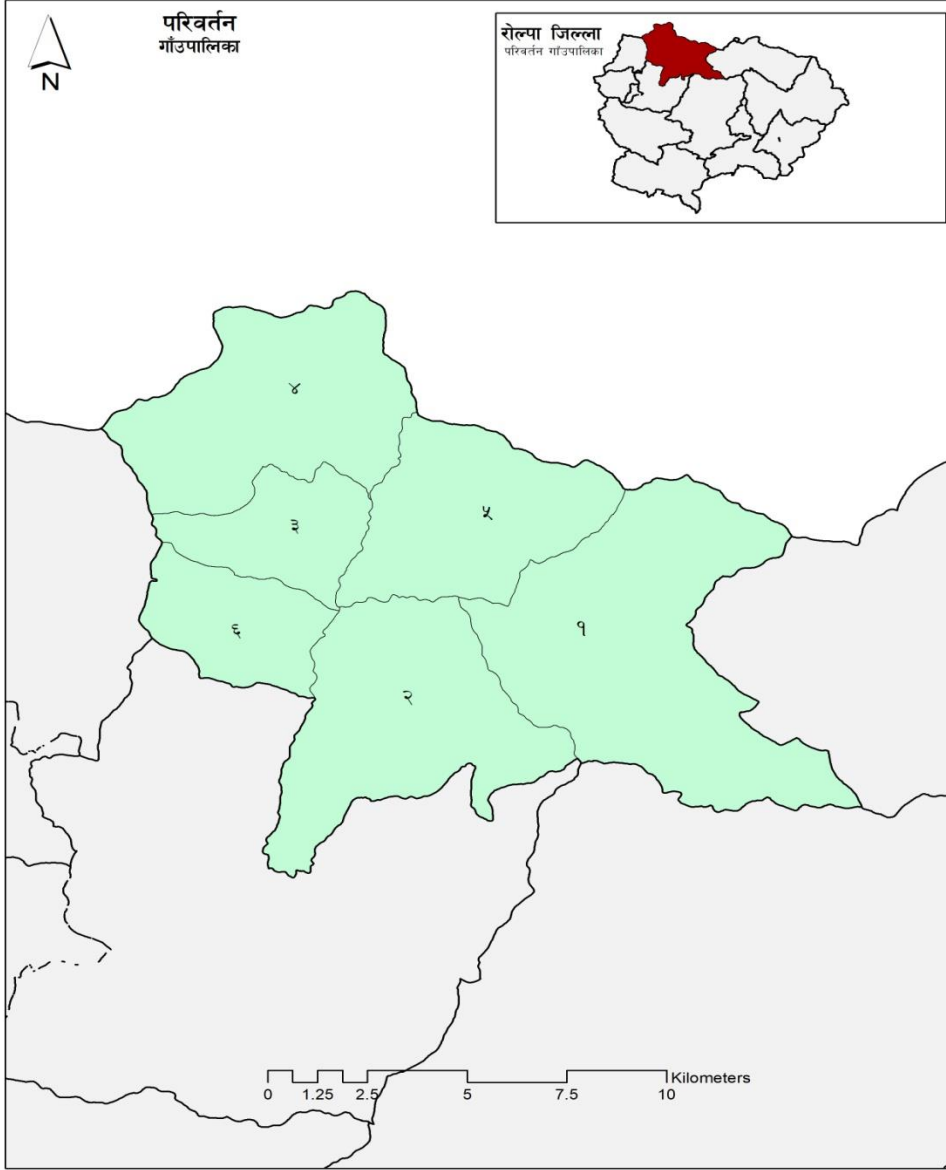
स्रोत: जिल्ला हुलाक कार्यालय, रोल्पा

खण्ड : २
स्थानियतह पुनःसंरचना अनुसार रोल्पा जिल्ला

हालको प्रदेश नं.५ मा पर्ने रोल्पा जिल्ला राप्ती अञ्चलमा पर्दछ । नेपाल सरकारले गरेको स्थानिय तहको पुनःसंरचना अनुसार रोल्पामा हाल १ वटा नगरपालिका (१० वटा वडा), ९वटा गाउँपालिका (६२ वटा वडा) र जम्मा ७२ वटा वडाहरु रहेका छन् । स्थानियतह निम्नअनुसार छन् ।

१. परिवर्तन गाउँपालिका	२. लुङ्ग्री गाउँपालिका
३. माडी गाउँपालिका	४. रोल्पा नगरपालिका
५. रुन्टीगढी गाउँपालिका	६. गंगादेव गाउँपालिका
७. सुनछहरी गाउँपालिका	८. सुनिलस्मृति गाउँपालिका
९. थवाङ गाउँपालिका	१०. त्रिवेणी गाउँपालिका

१.परिवर्तन गाउँपालिका

प्रदेश नं. ५ को रोल्पा जिल्लामा पर्ने परिवर्तन गाउँपालिकामा राडकोट, राडसी, कुरेली, इरिवाङ र पाछावाङ साविक गा.वि.स.का वडाहरु समावेश गरिएका छन्। यस गाउँपालिकाको कुल जनसंख्या २०,७७८ रहेको छ। यस गाउँपालिकाको वडा संख्या ६ र गाउँपालिका केन्द्र साविक राडकोट गा.वि.स.को कार्यालय छ।

गाउँपालिको संक्षिप्त परिचय :

नाम :- परिवर्तन गाउँपालिका

क्षेत्रफल वर्ग कि.मि.:-१६३.०१ वर्ग कि.मी.

केन्द्र :- साविक राडकोट गा.वि.स.को कार्यालय
जनसंख्या :- २०,७७८

जम्मा वडा संख्या :- ६

सिमाना

पूर्व:- थवाङ गा.पा.
उत्तर:-रुकुम जिल्ला

पश्चिम:-गंगादेव र माडी गा.पा.
दक्षिण:-माडी गा.पा. र रोल्पा न.पा.

तालिका नं.३७ : गाउँपालिकाको वडा विभाजन

स्थानिय तह	वाड नं.	साविकका गा.वि.स.हरु	साविकका वडाहरु
परिवर्तन गा.पा.	१	करेली	१-९
	२	राडसी	१-९
	३	इरिवाङ	५-९
	४	पाछावाङ	१-९
	५	राडकोट	१-९
	६	इरिवाङ	१-४

तालिका नं.३८: जनसांख्यिक विवरण

	घरपरिवार संख्या	जम्मा जनसंख्या	पुरुष	महिला	लैङ्गिक अनुपात	परिवार आकार
रोल्पा जिल्ला(जम्मा)	४३,७५७	२,२४,५०६	१,०३,१००	१,२१,४०६	८४.९	५.१३
परिवर्तन गाउँपालिका	४०१८	२०७७८	९२७९	११४९९	८०.६९	५.१७

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.३९ :वडा तह अनुसार जनसंख्या

स्थानिय तह	वाड नं.	पुरुष जनसंख्या	महिला जनसंख्या	जम्मा जनसंख्या	लैङ्गिक अनुपात	घरपरिवार संख्या	परिवार आकार
परिवर्तन गा.पा.	१	१३१०	१६७९	२९८९	७८.०२	५८७	५.०९
	२	२०७२	२५७८	४६५०	८०.३७	९५२	४.८८
	३	१३९८	१७००	३०९८	८२.२३	५९३	५.२२
	४	१८८३	२४५०	४३३३	७६.८५	८२३	५.२६
	५	१५८७	१९४०	३५२७	८१.८०	६५३	५.४०
	६	१०२९	११५२	२१८१	८९.३२	४१०	५.३१
	जम्मा	९२७९	११,४९९	२०,७७८	८०.६९	४०१८	५.१७

ना २०६८,के.त.वी.

स्रोत:-
राष्ट्रिय
जनगण

तालिका नं.४० :परिवर्तन गाउँपालिकामा अनुपस्थित जनसंख्या

स्थानियतह नाम	अनुपस्थित जनसंख्या		
	जम्मा	पुरुष	महिला
परिवर्तन गाउँपालिका	३०२३	२६२०	४०३

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.४१: मुख्य ५ जात/जातीहरु

स्थानिय तह	प्रमुख ५ जात/जातीहरु				
परिवर्तन गा.पा.	मगर	क्षेत्री	कामी	दमाई	ठकुरी
जनसंख्याको प्रतिशत	५०.५	३५.७०	८.९३	३.३४	१.०५

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.४२ :मातृभाषा अनुसार जनसंख्या

मातृभाषा	जम्मा जनसंख्या	पुरुष	महिला
सबै मातृभाषा	२०,७७८	९,२७९	११,४९९
नेपाली	१८,६४८	८,३३८	१०,३१०
मथली	११	९	२
मगर	१,०६३	९०५	१,१५८
अन्य	४३	२०	२३
उल्लेख नभएको	१३	७	६

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.४३ :अपाङ्गभएका जनसंख्या

परिवर्तन गाउँपालिका	जम्मा जनसंख्या	अपाङ्गता नभएका	अपाङ्गता भएका							
			शारीरिक	दृष्टी समस्या	बहिरा तथा श्रवणशक्ति कमजोर	बहिरा अन्धा	बोली मा समस्या	मानसिकता	बौद्धिक	बहुअपाङ्ग
जम्मा	२०,७७८	२०,०९८	२७३	१०९	१३९	१०	५६	३४	१३	४६
पुरुष	९,२७९	८,९२८	१५५	४१	७१	२	३१	१२	८	३१
महिला	११,४९९	११,१७०	११८	६८	६८	८	२५	२२	५	१५

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.४४: घरको छानाको अवस्था आनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरधुरी	कच्ची छाना खर,फुस	जस्ताको छाना	टायल,स्लेटको छाना	पक्की छाना	काठको छाना	माटो	उल्लेख नगरिएको (%)
४०१८	१५७५	६५	२३१७	४	३५	०	२२

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.४५: घरको जगको अवस्थाको आधारमा घरपरिवार संख्या

जम्मा घरधुरी	माटाको जोडाइ भएको	सिमेन्टको जोडाइ भएको	समेन्टको	काठको खम्बाले	अन्य	उल्लेख नगरिएको

	ढुंगा,इटले बनेको	ढुंगा,इटले बनेको	पिलर भएको	बनेको		
४०१८	३९८८	२	०	६	०	२२

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.४६: घरको बाहिरी गारोको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरधुर	माटाको जोडाइ भएको ढुंगा,इटले बने	समेन्टको जोडाइ भएको ढुंगा,इटले बनेको	काठको फल्याकले बनेको	बासले बनेको	कच्ची इटले बनेको	अन्य	उल्लेख नगरिएको
४०१८	३९७७	६	८	४	१	०	२२

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.४७ : घरपरिवारमा सुविधाको पंहूच:

जम्मा घरधुरी	रेडियो	टि.भी.	केबुल टि.भी	कम्प्युटर	इन्टरनेट	टेलीफोन	मोबाइल फोन
४०१८	२६१५	२२२	४१	१७	२	४०	२१०४
जम्मा घरधुरी	मोटर,गाडी	मोटरसाइकल	साइकल	अन्य सवारी साधन	फ्रिज	उल्लेख नगरिएका	कैफियत
४०१८	०	३	२	१	१	६८	

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.४८ : पिउने पानिको स्रोतको अवस्था

पाइप/धारा (%)	खुला इनार/कुवा (%)	मुल धारा(%)	नदी/खोला	ट्युबेल/हाते पम्प (%)	ढाकिएको इनार/कुवा (%)	अन्य (%)	श्रोत नखुलेको (%)
७६.५३	१३.५६	५.२७	३.२८	०.०७	०.८४	०.१२	०.२९

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.४९: बत्तीबाल्नको लागि प्रयोग गरिने इन्धनको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	विद्युत	मट्टीतेल	सोलार	गाबरग्यास	अन्य	उल्लेख नगरिएको
४०१८	५८०	२८	२५७२	९	८१७	१२

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.५०: खाना पकाउने इन्धनको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	काठ,दाउरा	मट्टीतेल	एल.पि.ग्याँस	गोबर गुइठा	गोबरग्याँस	विद्युत	अन्य	उल्लेख नगरिएको
४०१८	३९७९	०	१	१९	४	१	२	१२

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.५१ :स्वामित्व अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	आफ्नैघर	भाडामा	संस्थागत	अन्य
४०१८	३८९३	८५	७	३३

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.५२ :स्थानिय तह अनुसार साक्षरता दर

परिवर्तन गाउँपालीका	५वर्ष भन्दा माथीको जनसंख्या	पढ्नलेख्न सक्ने			उल्लेखित नभएको	साक्षरता दर
		पढ्नलेख्न सक्ने	पढ्नमात्र सक्ने	पढ्नलेख्न नसक्ने		
जम्मा	१८,२१५	११,४२८	५६२	६,२१०	१५	६२.७४
पुरुष	७,९४२	५,७७८	२४८	१,९०९	७	७२.७५
महिला	१०,२७३	५,६५०	३१४	४,३०१	८	५५.००

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

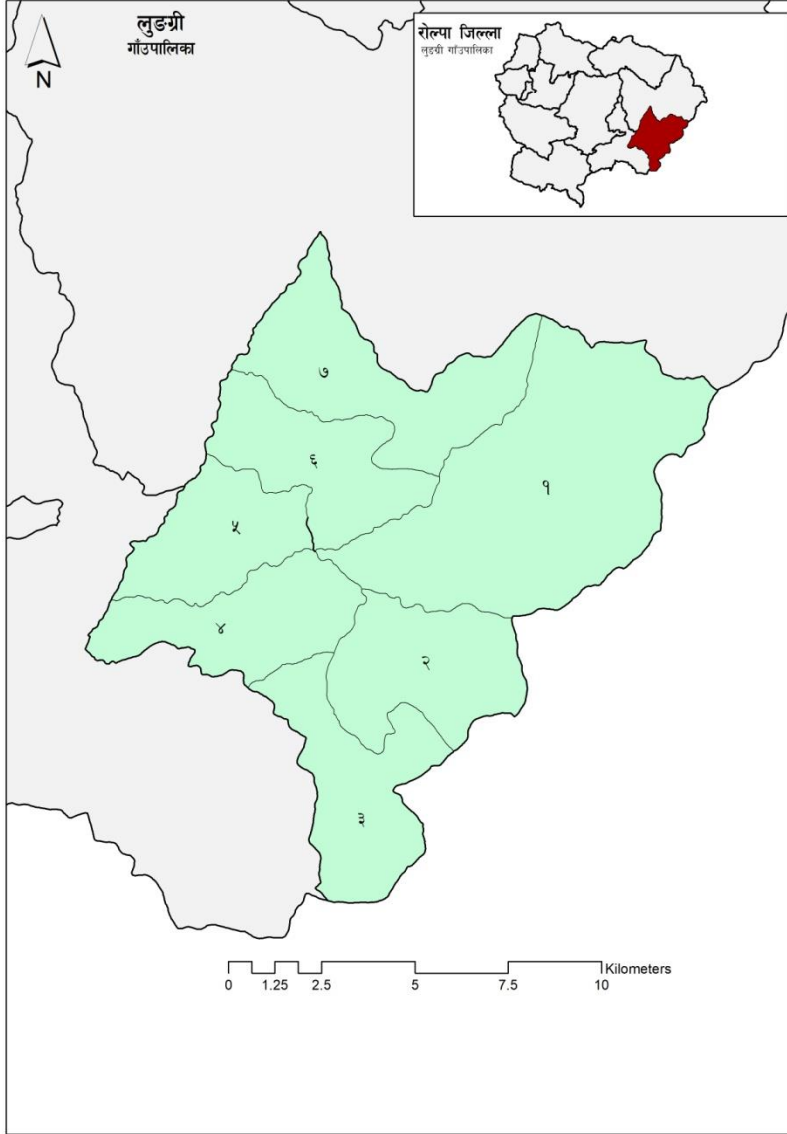
तालिका नं.५३ :स्थानिय तह निर्वाचन २०७४ मा निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरु

क्र.स.	पद	जनप्रतिनिधि नाम	राजनीतिक दल	प्राप्त मत
१	अध्यक्ष	निमकान्त डाँगी	नेकपा माओवादी केन्द्र	४६०८
२	उपाध्यक्ष	हित कुमार बुढामगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	४६०८
वाड नं. १				
३	वडा अध्यक्ष	बम बहादुर पुन	नेकपा माओवादी केन्द्र	७२३
४	महिला सदस्य	पवित्रा बुढामगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	७२०
५	दलित महिला सदस्य	जयसरा सुनार	नेकपा माओवादी केन्द्र	७२८
६	सदस्य	राज बहादुर बुढा	नेकपा माओवादी केन्द्र	७६३
७	सदस्य	गणेश डाँगी	नेकपा माओवादी केन्द्र	७३५
वाड नं. २				
८	वडा अध्यक्ष	हरि प्रशाद बुढामगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	१०७७
९	महिला सदस्य	चाँदनी के.सी.	नेकपा माओवादी केन्द्र	११०४
१०	दलित महिला सदस्य	उत्सीपा वि.क.	नेकपा माओवादी केन्द्र	११२६
११	सदस्य	खड्क प्रशाद वली	नेकपा माओवादी केन्द्र	११२०
१२	सदस्य	लोक बहादुर डाँगी	नेकपा माओवादी केन्द्र	११२१
वाड नं. ३				
१३	वडा अध्यक्ष	भुपीराम डाँगी	नेकपा माओवादी केन्द्र	४९२
१४	महिला सदस्य	कल्पना विष्ट	नेकपा माओवादी केन्द्र	५०३
१५	दलित महिला सदस्य	आशा कुमारी बादी	नेकपा माओवादी केन्द्र	५१५
१६	सदस्य	विनोद घर्तीमगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	५०८
१७	सदस्य	रामबहादुर डाँगी	नेकपा माओवादी केन्द्र	५२३
वाड नं. ४				
१८	वडा अध्यक्ष	दल बहादुर बुढामगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	८९६
१९	महिला सदस्य	फर्मिला महर	नेकपा माओवादी केन्द्र	८६९
२०	दलित महिला सदस्य	विष्णु सुनाम	नेकपा माओवादी केन्द्र	८८३
२१	सदस्य	चुडालाल वली	नेकपा माओवादी केन्द्र	८७०

२२	सदस्य	मन सिं बुढा	नेकपा माओवादी केन्द्र	८५०
वाड नं. ५				
२३	वडा अध्यक्ष	सुक बहादुर बुढामगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	९६७
२४	महिला सदस्य	खमिता रानामगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	९५३
२५	दलित महिला सदस्य	खर्क माली नेपाली	नेकपा माओवादी केन्द्र	९७२
२६	सदस्य	दिल बहादुर वली	नेकपा माओवादी केन्द्र	९६९
२७	सदस्य	मोहविर बि.क.	नेकपा माओवादी केन्द्र	९४८
वाड नं. ६				
२८	वडा अध्यक्ष	भानसिंह बुढामगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	३९६
२९	महिला सदस्य	दिल कुमारी गिरि	नेकपा माओवादी केन्द्र	३९३
३०	दलित महिला सदस्य	मनिषा बि.क.	नेकपा माओवादी केन्द्र	४०९
३१	सदस्य	भुपेन्द्र बुढा	नेकपा माओवादी केन्द्र	३९७
३२	सदस्य	दल बहादुर पुन	नेकपा माओवादी केन्द्र	४०९

स्रोत : जिल्ला निर्वाचन कार्यालय,रोल्पा

२. लुङ्ग्री गाउँपालिका

प्रदेश नं. ५ को रोल्पा जिल्लामा पर्ने लुङ्ग्री गाउँपालिकामा पाङ,बडाचौर,सिर्प,हार्जङ र गुम्चाल साविक गा.वि.स.का वडाहरु समावेश गरिएका छन् ।यस गाउँपालिकाको कुल जनसंख्या २३,६३१ रहेको छ ।यस गाउँपालिकाको वडा संख्या ७ र गाउँपालिका केन्द्र साविक बडाचौर साविक गा.वि.स.को कार्यालय छ ।

गाउँपालिको संक्षिप्त परिचय :

नाम:- लुङ्ग्री गाउँपालिका
 केन्द्र:- साविक बडाचौर गा.वि.स.को कार्यालय
 जनसंख्या:-२३,६३१

क्षेत्रफल बर्ग कि.मि.:-
 वडा संख्या:- ७

सिमाना

पूर्व:- प्यूठान जिल्ला
उत्तर:-सुनछहरी गा.पा.

पश्चिम:-सुनछहरी र सुनिलस्मृती गा.पा.
दक्षिण:-प्यूठान जिल्ला

तालिका नं.५४: गाउँपालिको वडा विभाजन

स्थानिय तह	वाड नं.	साविकका गा.वि.स.हरु	साविकका वडाहरु
लुङ्ग्री गा.पा.	१	पाड	१-९
	२	सिर्प	१,२,४,६,८
	३	सिर्प	३,५,७
	४	बडाचौर	१-३,७
		सिर्प	९
	५	बडाचौर	४-६,८,९
	६	गुम्चाल	१-९
७	हार्जड	१-९	

तालिका नं.५५: जनसांख्यिक विवरण

	घरपरिवार संख्या	जम्मा जनसंख्या	पुरुष	महिला	लैङ्गिक अनुपात	परिवार आकार
रोल्पा जिल्ला(जम्मा)	४३,७५७	२,२४,५०६	१,०३,१००	१,२१,४०६	८४.९	५.१३
लुङ्ग्री गाउँपालिका	४४०२	२३६३१	१०५०४	१३१२७	८०.०१	५.३६

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.५६: वडा तह अनुसार जनसंख्या

स्थानिय तह	वाड नं.	पुरुष जनसंख्या	महिला जनसंख्या	जम्मा जनसंख्या	लैङ्गिक अनुपात	घरपरिवार संख्या	परिवार आकार
लुङ्ग्री गा.पा.	१	२०२७	२५४०	४५६७		८६७	
	२	१६७०	२१९५	३८६५		७९८	
	३	१२०३	१४९३	२६९६		५०६	
	४	१४१९	१८४२	३२६१		६०२	
	५	१३५०	१६८१	३०३१		५५५	
	६	१७२२	२०९३	३८१५		६५०	
	७	१११३	१२८३	२३९६		४२४	

स्रोत:-
राष्ट्रिय
जनगण
ना
२०६८,
के.त.वी.

तालिका नं.५७ :लुङ्ग्री गाउँपालिकामा अनुपस्थित जनसंख्या

स्थानियतह नाम	अनुपस्थित जनसंख्या		
	जम्मा	पुरुष	महिला

लुङ्ग्री गाउँपालिका	३२४६	२९८१	२६५
---------------------	------	------	-----

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.५८ : मुख्य ५ जात/जातीहरु

स्थानिय तह	प्रमुख ५ जात/जातीहरु				
	क्षेत्री	मगर	कामी	दमाई	सन्ध्यासी
लुङ्ग्री गा.पा.					
जनसंख्याको प्रतिशत	४६.७०	३१.६१	११.९२	१.९९	१.८७

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.५९ :मातृभाषा अनुसार जनसंख्या

मातृभाषा	जम्मा जनसंख्या	पुरुष	महिला
सबै मातृभाषा	२३,६३१	१०,५०४	१३,१२७
नेपाली	२३,४९९	१०,४४९	१३,०५०
मगर	११	५	६
अन्य	१०३	४०	६३
उल्लेख नभएको	१८	१०	८

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.६० : अपाङ्गता भएका जनसंख्या

लुङ्ग्री गाउँपालिका	जम्मा जनसंख्या	अपाङ्गता नभएका	अपाङ्गता भएका							
			शरिरिक	दृष्टि समस्या	बहिरा तथा श्रवणशक्ति कमजोर	बहिरा अन्धा	बोली मा समस्या	मानसिकता	बौद्धिक	बहुअपाङ्ग
जम्मा	२३,६३१	२२,९४३	२३३	११४	१४६	१५	६१	३९	२७	५३
पुरुष	१०,५०४	१०,१५४	१३०	५४	७७	४	२६	२०	१३	२६
महिला	१३,१२७	१२,७८९	१०३	६०	६९	११	३५	१९	१४	२७

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.६१ : घरको छानाको अवस्था आनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरधुरी	कच्ची छाना खर,फूस	जस्ताको छाना	टायल,स्लेटको छाना	पक्की छाना	काठको छाना	माटो	उल्लेख नगरिएको (%)
४४०२	१०५५	६९	३२४०	४	१	०	३३

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.६२ :घरको जगको अवस्थाको आधारमा घरपरिवार संख्या

जम्मा घरधुरी	माटाको जोडाइ भएको हुंगा,इटले बनेको	सिमेन्टको जोडाइ भएको हुंगा,इटले बनेको	समेन्टको पिलर भएको	काठको खम्बाले बनेको	अन्य	उल्लेख नगरिएको
४४०२	४०८४	१२	१	२७८	२	२५

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.६३ :घरको बाहिरी गारोको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरधुर	माटाको जोडाइ भएको हुंगा,इटले बने	समेन्टको जोडाइ भएको हुंगा,इटले बनेको	काठको फल्याकले बनेको	बासले बनेको	कच्ची इटले बनेको	अन्य	उल्लेख नगरिएको
४४०२	४०३१	३०	१००	२१६	०	०	२५

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.६४ :घरपरिवारमा सुविधाको पंहूच संख्या

जम्मा घरधुरी	रेडियो	टि.भी.	केबुल टि.भी	कम्प्युटर	इन्टरनेट	टेलीफोन	मोबाइल फोन
४४०२	२१२०	३०६	२५	९	२	३०	१४०७
जम्मा घरधुरी	मोटर,गाडी	मोटरसाइकल	साइकल	अन्य सवारी साधन	फ्रिज	उल्लेख नगरिएका	कैफियत
	०	४	४	५	६	७३	

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.६५ :पिउने पानिको स्रोतको अवस्था

पाइप/धारा (%)	खुला इनार/कुवा (%)	मुल धारा(%)	नदी/खोला	ट्युवेल/हाते पम्प (%)	ढाकिएको इनार/कुवा (%)	अन्य (%)	श्रोत नखुलेको (%)
७१.८०	३.३८	२१.९६	१.१३	०.०२३	१.२९	०.०२	०.३६

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.६६ :बत्तीबाल्नको लागि प्रयोग गरिने इन्धनको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	विद्युत	मट्टीतेल	सोलार	गाबरग्यास	अन्य	उल्लेख नगरिएको
४४०२	१४२५	३५७	९१६	५२	१६३६	१६

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.६७ :खाना पकाउने इन्धनको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	काठ,दाउरा	मट्टीतेल	एल.पि.ग्याँस	गोबर गुइठा	गोबरग्याँस	विद्युत	अन्य	उल्लेख नगरिएको
४४०२	४३५९	१५	७	०	३	२	०	१६

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.६८ :स्वामित्व अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	आफ्नैघर	भाडामा	संस्थागत	अन्य
४४०२	४३३४	४९	६	१३

तालिका नं.६९ :स्थानिय तह अनुसार साक्षरता दर

लुङ्ग्री गाउँपालीका	५वर्ष भन्दा माथीको जनसंख्या	उल्लेखित नभएको			साक्षरता दर	
		पढ्नलेख्न सक्ने	पढ्नमात्र सक्ने	पढ्नलेख्न नसक्ने		
जम्मा	२०,१०६	९०००	५६८	१०५१४	२४	४४.७६
पुरुष	८६९८	५३८१	२५८	३०५२	७	६१.८६
महिला	११,४०८	३६१९	३१०	७४६२	१७	३१.७२

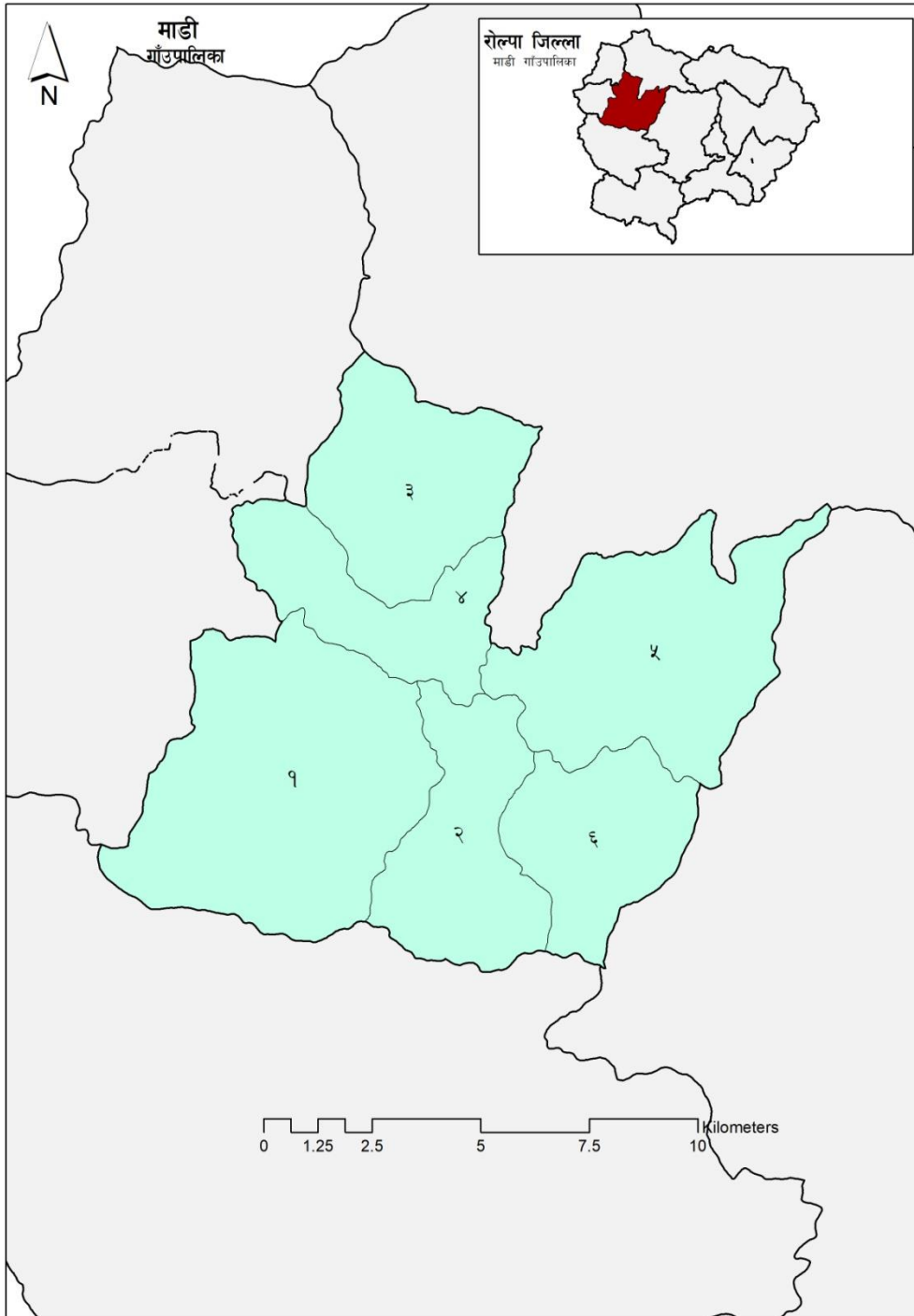
स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.७० :स्थानिय तह निर्वाचन २०७४ मा निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरु

क्र.स.	पद	जनप्रतिनिधि नाम	राजनीतिक दल	प्राप्त मत
१	अध्यक्ष	दुर्गा बहादुर खड्का	नेपाली काँग्रेस	३१२५
२	उपाध्यक्ष	भिमकला बुढाथोकी क्षेत्री	नेपाली काँग्रेस	३२७७
वाड नं. १				
३	वडा अध्यक्ष	मति पुन	नेपाली काँग्रेस	६६४
४	महिला सदस्य	मिना घर्ती	नेपाली काँग्रेस	६७१
५	दलित महिला सदस्य	रमिता बितालु	नेपाली काँग्रेस	६६७
६	सदस्य	शिवराम घर्ती	नेपाली काँग्रेस	६६६
७	सदस्य	कमल बहादुर बुढाथोकी	नेपाली काँग्रेस	६६४
वाड नं. २				
८	वडा अध्यक्ष	अमृत घर्तीमगर	नेपाली काँग्रेस	८५२
९	महिला सदस्य	मनिकला पुन	नेपाली काँग्रेस	८४९
१०	दलित महिला सदस्य	हरि कला कामी	नेपाली काँग्रेस	८४४
११	सदस्य	गोविलाल घर्तीमगर	नेपाली काँग्रेस	८२६
१२	सदस्य	सुरज बहादुर खड्का	नेपाली काँग्रेस	८४४
वाड नं. ३				
१३	वडा अध्यक्ष	नेम बहादुर खड्का	नेकपा माओवादी केन्द्र	४७०
१४	महिला सदस्य	दोसरी खड्का	नेकपा माओवादी केन्द्र	४५०
१५	दलित महिला सदस्य	गौमाला कामी	नेकपा माओवादी केन्द्र	४६०
१६	सदस्य	जोख बहादुर पुन	नेकपा माओवादी केन्द्र	४५१
१७	सदस्य	गोविन्द बहादुर खड्का	नेकपा माओवादी केन्द्र	४५९
वाड नं. ४				
१८	वडा अध्यक्ष	शिव प्रशाद के.सी.	नेकपा माओवादी केन्द्र	६१६
१९	महिला सदस्य	खौमली घर्ती क्षेत्री	नेकपा माओवादी केन्द्र	६३२
२०	दलित महिला सदस्य	मैसरा सुनार	नेकपा माओवादी केन्द्र	६२७
२१	सदस्य	हिम बहादुर बिष्ट	नेकपा माओवादी केन्द्र	६१२
२२	सदस्य	नमे बिष्ट	नेकपा माओवादी केन्द्र	६२४
वाड नं. ५				
२३	वडा अध्यक्ष	भरत कुमार थापा	नेकपा माओवादी केन्द्र	३६३
२४	महिला सदस्य	गासरा घर्तीमगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	३५५
२५	दलित महिला सदस्य	चुन कुमारी वि.क.	नेकपा माओवादी केन्द्र	३६३

२६	सदस्य	देवीराम विष्ट	नेकपा माओवादी केन्द्र	३५६
२७	सदस्य	गन्जे गुरुङ	नेकपा माओवादी केन्द्र	३७१
वाड नं. ६				
२८	वडा अध्यक्ष	यमलाल विष्ट क्षेत्री	नेकपा माओवादी केन्द्र	५२७
२९	महिला सदस्य	खरिसरा वस्नेत	नेकपा माओवादी केन्द्र	५३४
३०	दलित महिला सदस्य	लालु कामी	नेकपा माओवादी केन्द्र	५३६
३१	सदस्य	नर बहादुर पुन	नेकपा माओवादी केन्द्र	५३८
३२	सदस्य	लिंगम बहादुर रोका क्षेत्री	नेकपा माओवादी केन्द्र	५५१
वाड नं. ७				
३३	वडा अध्यक्ष	कर्ण बहादुर रोका	नेकपा माओवादी केन्द्र	३८३
३४	महिला सदस्य	डुटी कुमारी पुन	नेकपा माओवादी केन्द्र	३९५
३५	दलित महिला सदस्य	रमिता वि.क.	नेकपा माओवादी केन्द्र	३९४
३६	सदस्य	हर्क नारायण गिरि	नेकपा माओवादी केन्द्र	३८३
३७	सदस्य	नेपाले विश्वकर्मा	नेकपा माओवादी केन्द्र	३९२

३.माडी गाउँपालिका

प्रदेश नं. ५ को रोल्पा जिल्लामा पर्ने माडी गाउँपालिकामा साविक गा.वि.स. तालावाड, घर्तीगाउँ, कोर्चावाड (१, २, ६-९), ओत (३-५) र भावाड का वडाहरु समावेश गरिएका छन्। यस गाउँपालिकाको कुल जनसंख्या १७,९८६ रहेको छ। यस गाउँपालिकाको जम्मा वडा संख्या ६ र गाउँपालिका केन्द्र साविक घर्तीगाउँ गा.वि.स.को कार्यालय छ।

गाउँपालिको संक्षिप्त परिचय :

नाम:- माडी गाउँपालिका

केन्द्र:- साविक घर्तिगाउँ गा.वि.स.को कार्यालय

जनसंख्या :- १७,९८६

क्षेत्रफल बर्ग कि.मि.:-१२९.०५

वडा संख्या :-६

सिमाना

पूर्व:- रोल्पा न.पा. र परिवर्तन गा.पा.

उत्तर:- परिवर्तन गा.पा

पश्चिम:गंगादेव गा.पा.

दक्षिण:-त्रिवेणी गा.पा.

तालिका नं.७१ :गाउँपालिको वडा विभाजन

स्थानिय तह	वाड नं.	साविकका गा.वि.स.हरु	साविकका वडाहरु
माडीगा.पा.	१	घर्तिगाउँ	५,७-९
		ओत	३-५
	२	घर्तिगाउँ	१-४,६
	३	तालावाड	३,५-७
	४	तालावाड	१,२,४,८,९
	५	भवाड	१-९
६	कोर्चावाड	१,२,६-९	

तालिका नं.७२ :जनसांख्यिक विवरण

	घरपरिवार संख्या	जम्मा जनसंख्या	पुरुष	महिला	लैङ्गिक अनुपात	परिवार आकार
रोल्पा जिल्ला(जम्मा)	४३,७५७	२,२४,५०६	१,०३,१००	१,२१,४०६	८४.९	५.१३
माडी गाउँपालिका	३६५८	१७९८६	८१९१	९७९५	८३.६२	४.९१

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी

तालिका नं.७३ :वडातह अनुसार जनसंख्या

स्थानिय तह	वाड नं.	पुरुष जनसंख्या	महिला जनसंख्या	जम्मा जनसंख्या	घरपरिवार संख्या
माडी गा.पा.	१	२०४५	२३३२	४३७७	८३१
	२	९६२	११६८	२१३०	४७१
	३	१३३१	१५६१	२८९२	५९०
	४	१०१९	१२६९	२२८८	४५८
	५	१८८४	२१८१	४०६५	७९९
	६	९५०	१२८४	२२३४	५०९

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.७४ :माडी

गाउँपालिकामा

अनुपस्थित जनसंख्या

स्थानियत ह नाम	अनुपस्थित जनसंख्या		
	जम्म	पुरुष	महि

	१
माडी गाउँपालिका	१७८३

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.७५:मुख्य ५ जात/जातीहरु

स्थानिय तह	प्रमुख ५ जात/जातीहरु				
	मगर	क्षेत्री	कामी	दमाई	ठकुरी
माडी गा.पा.					
जनसंख्याको प्रतिशत	५४.५	२७.८१	१२.१५	५.५८	०.३१

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.७६ :मातृभाषा अनुसार जनसंख्या

मातृभाषा	जम्मा जनसंख्या	पुरुष	महिला
सबै मातृभाषा	१७,९८६	८,१९१	९,७९५
नेपाली	१६,२९५	७,४११	८,८८४
मगर	१,६२२	७५२	८७०
अन्य	२८	१२	१६
उल्लेख नभएको	४१	१६	२५

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.७७ : अपाङ्गता भएका जनसंख्या

माडी गाउँपालिका	जम्मा जनसंख्या	अपाङ्गता नभएका	अपाङ्गता भएका							
			शरिरिक	दृष्टी समस्या	बहिरा तथा श्रवणशक्ति कमजोर	बहिरा अन्धा	बोली मा समस्या	मानसिकता	बौद्धिक	बहुअपाङ्ग
जम्मा	१७९८६	१७२८५	२५०	१३९	१५५	५	५३	२१	२१	५७
पुरुष	८१९१	७८३१	१४५	४८	७२	२	३७	११	१३	३२
महिला	९७९५	९४५४	१०५	९१	८३	३	१६	१०	८	२५

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.७८ :घरको छानाको अवस्था आनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरधुरी	कच्ची छाना खर,फुस	जस्ताको छाना	टायल,स्लेटक ो छाना	पक्की छाना	काठको छाना	माटो	अन्य	उल्लेख नगरिएको (%)
३६५८	११४०	३४	२४५८	३	१	०	४	१८

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.७९ :घरको जगको अवस्थाको आधारमा घरपरिवार संख्या

जम्मा घरधुरी	माटाको जोडाइ भएको ढुंगा,इटले बनेको	सिमेन्टको जोडाइ भएको ढुंगा,इटले बनेको	समेन्टको पिलर भएको	काठको खम्बाले बनेको	अन्य	उल्लेख नगरिएको

३६५८	३६२६	१	०	१४	०	१७
------	------	---	---	----	---	----

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.८० :घरको बाहिरी गारोको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरधुर	माटाको जोडाइ भएको हुंगा,इटले बने	समेन्टको जोडाइ भएको हुंगा,इटले बनेको	काठको फल्याकले बनेको	बासले बनेको	कच्ची इटले बनेको	अन्य	उल्लेख नगरिएको
३६५८	३६१७	३	५	१४	०	०	१९

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.८१ :घरपरिवारमा सुविधाको पंहूच

जम्मा घरधुरी	रेडियो	टि.भी.	केबुल टि.भी	कम्प्युटर	इन्टरनेट	टेलीफोन	मोबाइल फोन
३६५८	२७१५	८४	४	५	२	२१	१६८७
जम्मा घरधुरी	मोटर,गाडी	मोटरसाइकल	साइकल	अन्य सवारी साधन	फ्रिज	उल्लेख नगरिएका	कैफियत
३६५८	०	११	८	१	०	४५	

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.८२ :पिउने पानिको स्रोतको अवस्था

पाइप/धारा (%)	खुला इनार/कुवा (%)	मुल धारा(%)	नदी/खोला	ट्युवेल/हाते पम्प (%)	ढाकिएको इनार/कुवा (%)	अन्य (%)	श्रोत नखुलेको (%)
७८.७८	१५.३०	१.९९	३.३०	०	०.०२	०.१०	०.४६

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.८३ :बत्तीबाल्नको लागि प्रयोग गरिने इन्धनको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	विद्युत	मट्टीतेल	सोलार	गाबरग्यास	अन्य	उल्लेख नगरिएको
३६५८	२३३	१००	२८००	३	५०५	१७

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.८४ :खाना पकाउने इन्धनको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	काठ,दाउरा	मट्टीतेल	एल.पि.ग्याँस	गोबर गुइठा	गोबरग्याँस	विद्युत	अन्य	उल्लेख नगरिएको
३६५८	३६३०	०	६	५	०	०	०	१७

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.८५ :स्वामित्व अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	आफ्नैघर	भाडामा	संस्थागत	अन्य
३६५८	३५२८	१७७	४	९

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं. ८६ :स्थानिय तह अनुसार साक्षरता दर

माडी गाउँपालीका	५वर्ष भन्दा माथीको जनसंख्या				उल्लेखित नभएको	साक्षरता दर
		पढ्नलेख्न सक्ने	पढ्नमात्र सक्ने	पढ्नलेख्न नसक्ने		
जम्मा	१५,७५५	९,६३२	५९२	५५२२	९	६१.१४
पुरुष	७,०४७	५,०१३	२५१	१७७७	६	७१.१४
महिला	८,७०८	४,६१९	३४१	३७४५	३	५३.०४

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.बी.

तालिका नं. ८७ :स्थानिय तह निर्वाचन २०७४ मा निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरु

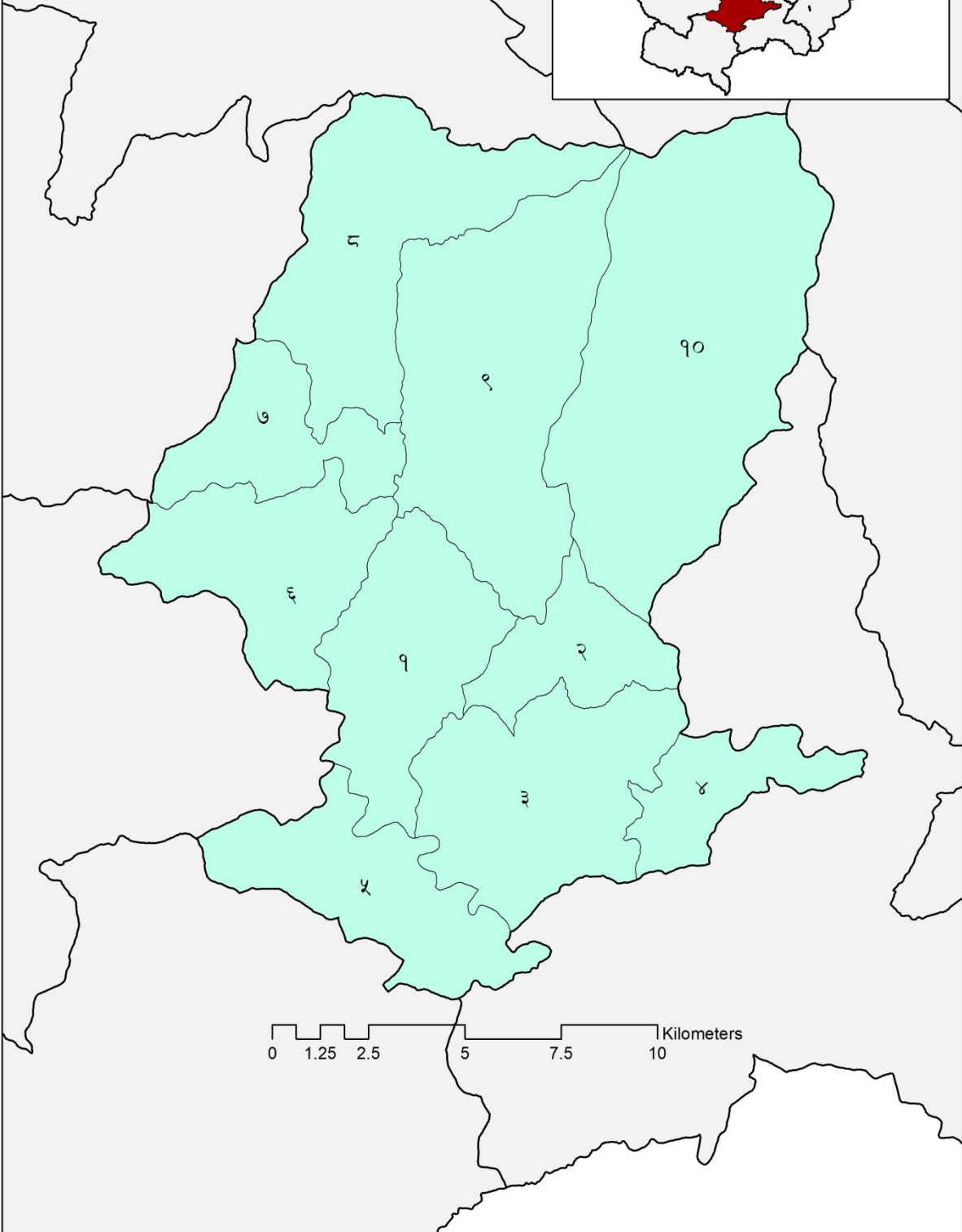
क्र.स.	पद	जनप्रतिनिधि नाम	राजनीतिक दल	प्राप्त मत
१	अध्यक्ष	नन्द बहादुर पुन	नेकपा माओवादी केन्द्र	३१८२
२	उपाध्यक्ष	धनीकला घर्ती बुढामगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	३२५१
वाड नं. १				
३	वडा अध्यक्ष	आम बहादुर घर्ती	नेकपा माओवादी केन्द्र	७७१
४	महिला सदस्य	सान्ती सिं घर्ती	नेकपा माओवादी केन्द्र	७६३
५	दलित महिला सदस्य	आइतमाली वि.क.	नेकपा माओवादी केन्द्र	७६१
६	सदस्य	शिव प्रसाद वली	नेकपा माओवादी केन्द्र	७३३
७	सदस्य	हरि प्रसाद घर्तीमगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	७२१
वाड नं. २				
८	वडा अध्यक्ष	ललित घर्तीमगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	४७८
९	महिला सदस्य	वन्दना घर्तीमगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	४८२
१०	दलित महिला सदस्य	तिर्थ कुमारी सुनार	नेकपा माओवादी केन्द्र	४७०
११	सदस्य	खड्क बहादुर घर्तीमगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	४५१
१२	सदस्य	गौरी बुढामगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	४५३
वाड नं. ३				
१३	वडा अध्यक्ष	दल बहादुर घर्तीमगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	३७२
१४	महिला सदस्य	खिरमी डाँगी	नेकपा माओवादी केन्द्र	३७४
१५	दलित महिला सदस्य	विज माली वि.क.	नेकपा माओवादी केन्द्र	३७६
१६	सदस्य	तुल बहादुर खत्री	नेकपा माओवादी केन्द्र	३६०
१७	सदस्य	कर्ण बहादुर पुनमगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	३६०
वाड नं. ४				
१८	वडा अध्यक्ष	खिम बहादुर घर्ती	नेकपा माओवादी केन्द्र	३६३
१९	महिला सदस्य	तिर्थ माली बुढा	नेकपा माओवादी केन्द्र	३५१
२०	दलित महिला सदस्य	पान सरा दमाई	नेकपा माओवादी केन्द्र	३५५
२१	सदस्य	लक्ष्मन थापा	नेकपा माओवादी केन्द्र	३३१
२२	सदस्य	मन राज खड्का	नेकपा माओवादी केन्द्र	३४०
वाड नं. ५				
२३	वडा अध्यक्ष	भरत बहादुर बुढामगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	८२१
२४	महिला सदस्य	सविना घर्तीमगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	८००
२५	दलित महिला सदस्य	गौरी परियार	नेकपा माओवादी केन्द्र	८१२
२६	सदस्य	रत्न बहादुर डाँगी	नेकपा माओवादी केन्द्र	७९५
२७	सदस्य	विर बहादुर घर्ती	नेकपा माओवादी केन्द्र	७७३

वाड नं. ६				
२८	वडा अध्यक्ष	खर्क बहादुर पुन	नेकपा माओवादी केन्द्र	५६९
२९	महिला सदस्य	आइतमाली घर्तीमगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	५७५
३०	दलित महिला सदस्य	ललिता नेपाली	नेकपा माओवादी केन्द्र	५८२
३१	सदस्य	कविराम घर्तीमगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	५८३
३२	सदस्य	तिल बहादुर पुन	नेकपा माओवादी केन्द्र	५७८

४.रोल्पा नगरपालिका

रोल्पा नगरपालिका

प्रदेश नं. ५को रोल्या जिल्लामा पर्ने रोल्या नगरपालिकामा साविकका लिवाङ न.पा., कोटगाउँ, जंकोट, धवाङ, होमा, कोर्चावाङ (३-५), खुमेल र जेदवाङ(१-६) गा.वि.स. का वडाहरु समावेश गरिएका छन्। यस नगरपालिका कुल जनसंख्या ३४३४७ रहेको छ। यस गाउँपालिकाको जम्मा वडा संख्या १० र केन्द्र साविक लिवाङ नगरपालिका को कार्यालय छ।

गाउँपालिको संक्षिप्त परिचय :

नाम:- लिवाङ नगरपालिका क्षेत्रफल वर्ग कि.मि.:-२७०.४२ वर्ग कि.मि.
 केन्द्र:- लिवाङ नगरपालिका को कार्यालय वडा संख्या :- १०
 जनसंख्या :- ३४३४७ घरपरिवार संख्या:-७१४४

सिमाना

पूर्व:- सुनछहरी र सुनिलस्मृति गा.पा. पश्चिम त्रिवेणी र माडी गा.पा.
 उत्तर:- परिवर्तन गा.पा दक्षिण:-सुनिलस्मृति र रुन्टीगढी गा.पा.

तालिका नं.८८ :गाउँपालिको वडा विभाजन

स्थानिय तह	वाङ नं.	साविकका गा.वि.स.हरु	साविकका वडाहरु
रोल्या न.पा.	१	लिवाङ	३,४,८
	२	लिवाङ	५,६
	३	लिवाङ	१,२
	४	लिवाङ	७,९
	५	जेदवाङ	१-६
	६	कोटगाउँ	२-७,९
	७	कोर्चागाउँ	३-५
			कोटगाउँ
	८	जंकोट	१
			२-९
९	होमा	१-९	
१०	धवाङ	१-९	

तालिका नं.८९ :जनसांख्यिक विवरण

	घरपरिवार र संख्या	जम्मा जनसंख्या	पुरुष	महिला	लैङ्गिक अनुपात	परिवार आकार
रोल्या जिल्ला(जम्मा)	४३,७५७	२,२४,५०६	१,०३,१००	१,२१,४०६	८४.९	५.१३
रोल्या नगरपालिका	७१४४	३४३४७	१६२१४	१८१३३	८९.४१	४.८०

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.९०: वडातह अनुसार जनसंख्या

स्थानिय तह	वाड नं.	पुरुष जनसंख्या	महिला जनसंख्या	जम्मा जनसंख्या	लैङ्गिक अनुपात	घरपरिवार संख्या	परिवार आकार
रोल्पा न.पा.	१	११३०	१४७३	२६०३		६१५	
	२	१७८९	२०९८	३८८७		९१८	
	३	३७५६	२५४८	६३०४		१२४८	
	४	९६५	१३०६	२२७१		४८५	
	५	१०५१	१३९२	२४४३		४६८	
	६	१४५१	१८२६	३२७७		७०६	
	७	११२१	१४३४	२५५५		५६०	
	८	१००३	१२३८	२२४१		४६६	
	९	१६६५	२२००	३८६५		७८४	
	१०	२२८३	२६१८	४९०१		८९४	

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.९१ :रोल्पा नगरपालिकामा अनुपस्थित जनसंख्या

स्थानियतह नाम	अनुपस्थित जनसंख्या		
	जम्मा	पुरुष	महिला
रोल्पा नगरपालिका	३१३९	२९७१	१६८

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.९२ :मुख्य ५ जात/जातीहरु

स्थानिय तह	प्रमुख ५ जात/जातीहरु				
	मगर	क्षेत्री	कामी	सन्ध्यासी	दमाई
रोल्पा न.पा.					
जनसंख्याको प्रतिशत	४२.७	२७.८९	१२.७६	४.७२	४.२८

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.९३ :मातृभाषा अनुसार जनसंख्या

मातृभाषा	जम्मा जनसंख्या	पुरुष	महिला
सबै मातृभाषा	३२,७५९	१४,७४४	१८,०१५
नेपाली	२४,०५४	१०,८२५	१३,२२९
मथली	२६	१७	९
भोजपुर	३६	२२	१४
थारु	२७	१६	११
नेवार	६६	३६	३०
मगर	६,०११	२,७०४	३,३०७

७१३३	४०८५	५८१	६६५	१९७	८८	२१४	४२४६
जम्मा घरधुरी	मोटर, गाडी	मोटरसाइकल	साइकल	अन्य सवारी साधन	फिज	उल्लेख नगरिएका	कैफियत
७१३३	७	७२	१०	५	७१	६१	

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वी.

तालिका नं.९९: पिउने पानिको स्रोतको अवस्था

पाइप/धारा (%)	खुला इनार/कुवा (%)	मुल धारा(%)	नदी/खोला	ट्युबेल/हाते पम्प (%)	ढाकिएको इनार/कुवा (%)	अन्य (%)	श्रोत नखुलेको (%)
८५.०६	७.०	२.८५	३.४६	०.०८	०.८१	०.०२	०.६८

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वी.

तालिका नं.१००: बत्तीबाल्नको लागि प्रयोग गरिने इन्धनको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	विद्युत	मट्टीतेल	सोलार	गोबरग्याँस	अन्य	उल्लेख नगरिएको
७१३३	२८५७	२४८	२६५१	९	१३१९	४९

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वी.

तालिका नं.१०१: खाना पकाउने इन्धनको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	काठ, दाउरा	मट्टीतेल	एल.पि.ग्याँस	गोबर गुइठा	गोबरग्याँस	विद्युत	अन्य	उल्लेख नगरिएको
७१३३	६४४८	४	६१२	५	०	३	१२	४९

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वी.

तालिका नं.१०२: स्वामित्व अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	आफ्नैघर	भाडामा	संस्थागत	अन्य
७१३३	५८९१	१११९	६६	५७

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वी.

तालिका नं.१०३: स्थानिय तह अनुसार साक्षरता दर

रोल्पा नगरपालीका	५ वर्ष भन्दा माथीको जनसंख्या	पढ्नलेख्न			उल्लेखित नभएको	साक्षरता दर
		सक्ने	पढ्नमात्र सक्ने	नसक्ने		
जम्मा	२८७३८	१८०५९	१२७४	९३९५	१०	६२.८४
पुरुष	१२६६७	९३३९	५७६	२७४८	४	७३.७३
महिला	१६०७१	८७२०	६९८	६६४७	६	५४.२६

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वी.

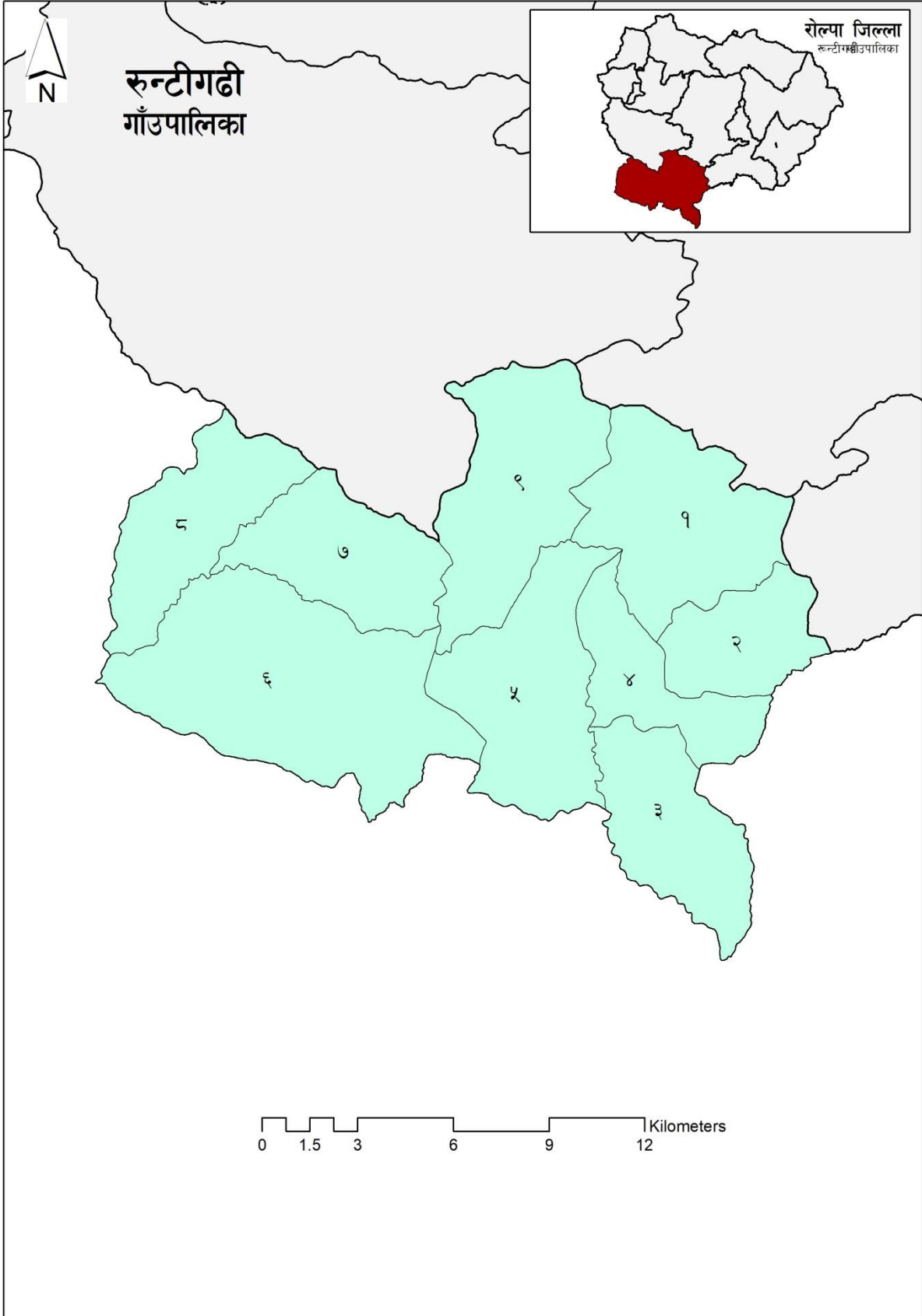
तालिका नं.१०४: स्थानिय तह निर्वाचन २०७४ मा निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरू

क्र.स.	पद	जनप्रतिनिधि नाम	राजनीतिक दल	प्राप्त मत
--------	----	-----------------	-------------	------------

१	प्रमुख	पुर्ण के.सी.	नेकपा माओवादी केन्द्र	५६३४
२	उपप्रमुख	मन कुमारी घर्तीमगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	५६८६
वाड नं. २				
३	वडा अध्यक्ष	राजन कुवर	नेकपा माओवादी केन्द्र	५८५
४	महिला सदस्य	अनिता खत्री रावत	नेकपा माओवादी केन्द्र	५७५
५	दलित महिला सदस्य	गायत्री वि.क.	नेकपा माओवादी केन्द्र	६०४
६	सदस्य	अमर सिं राना	नेकपा माओवादी केन्द्र	६१४
७	सदस्य	मुक लाल खत्री	नेकपा माओवादी केन्द्र	५६७
वाड नं. २				
८	वडा अध्यक्ष	खिम बहादुर घर्ती	नेकपा माओवादी केन्द्र	४२५
९	महिला सदस्य	खती घर्ती मगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	४३३
१०	दलित महिला सदस्य	रामी दमाई	नेकपा माओवादी केन्द्र	४४६
११	सदस्य	मुक्त बहादुर शाही ठकुरी	नेकपा माओवादी केन्द्र	४४३
१२	सदस्य	केशर बहादुर थापा	नेकपा माओवादी केन्द्र	४२६
वाड नं. ३				
१३	वडा अध्यक्ष	ईन्द्र बहादुर थापा	नेकपा माओवादी केन्द्र	५०५
१४	महिला सदस्य	चन्द्र कुमारी के.सी.	नेकपा माओवादी केन्द्र	५०७
१५	दलित महिला सदस्य	यामु नेपाली	नेकपा माओवादी केन्द्र	५११
१६	सदस्य	विखं बहादुर घर्तीमगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	४९९
१७	सदस्य	अमृत थापा क्षेत्री	नेकपा माओवादी केन्द्र	५०६
वाड नं. ४				
१८	वडा अध्यक्ष	नवराज आर्चाय	नेकपा माओवादी केन्द्र	४७२
१९	महिला सदस्य	निर्मला बिष्ट	नेकपा माओवादी केन्द्र	४४०
२०	दलित महिला सदस्य	दिलमायाँ वि.क.	नेकपा माओवादी केन्द्र	४५५
२१	सदस्य	हरि जंग गुरुड	नेकपा माओवादी केन्द्र	४४५
२२	सदस्य	चित्र बहादुर सेन	नेकपा माओवादी केन्द्र	४६८
वाड नं. ५				
२३	वडा अध्यक्ष	टोप बहादुर नेपाली	नेकपा माओवादी केन्द्र	३०१
२४	महिला सदस्य	टिका पुन	नेकपा माओवादी केन्द्र	३०५
२५	दलित महिला सदस्य	बेलमती नेपाली	नेकपा माओवादी केन्द्र	३०२
२६	सदस्य	भिम बहादुर महारा	नेकपा माओवादी केन्द्र	२९४
२७	सदस्य	रण बहादुर वली	नेकपा माओवादी केन्द्र	३००
वाड नं. ६				
२८	वडा अध्यक्ष	तुल बहादुर घर्तीमगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	६७५
२९	महिला सदस्य	चुकेनी कामी	नेकपा माओवादी केन्द्र	६७४
३०	दलित महिला सदस्य	तिलमती वि.क.	नेकपा माओवादी केन्द्र	६८३
३१	सदस्य	रुपै खड्का	नेकपा माओवादी केन्द्र	६७४
३२	सदस्य	दामोदर बुढामगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	६७८
वाड नं. ७				
३३	वडा अध्यक्ष	गण सिं पुनमगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	७५९
३४	महिला सदस्य	मन कुमारी घर्तीमगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	७४८
३५	दलित महिला सदस्य	कल्पना वि.क.	नेकपा माओवादी केन्द्र	७५१
३६	सदस्य	नन्द राम पुनमगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	७५३

३७	सदस्य	सुरेन्द्र थापा (घर्ती)	नेकपा माओवादी केन्द्र	७५१
वाड नं. ८				
३८	वडा अध्यक्ष	सन सिं बुढामगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	६३८
३९	महिला सदस्य	देउ जना खत्री	नेकपा माओवादी केन्द्र	६४९
४०	दलित महिला सदस्य	मन कुमारी कामी	नेकपा माओवादी केन्द्र	६४८
४१	सदस्य	नोख बहादुर खत्री	नेकपा माओवादी केन्द्र	६४१
४२	सदस्य	पहल सिं डाँगी	नेकपा माओवादी केन्द्र	६३९
वाड नं. ९				
४३	वडा अध्यक्ष	मिम बहादुर घर्तीमगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	६७२
४४	महिला सदस्य	मिना घर्ती	नेकपा माओवादी केन्द्र	६७०
४५	दलित महिला सदस्य	निम कुमारी वि.क.	नेकपा माओवादी केन्द्र	६६६
४६	सदस्य	शिव बहादुर के.सी.	नेकपा माओवादी केन्द्र	६६२
४७	सदस्य	पुर्ण बहादुर डाँगी	नेकपा माओवादी केन्द्र	६७०
वाड नं. १०				
४८	वडा अध्यक्ष	मान बहादुर खत्री	नेपाली काँग्रेस	७०८
४९	महिला सदस्य	धनमाया पुन	नेपाली काँग्रेस	६७५
५०	दलित महिला सदस्य	धनसरी सुनार	नेपाली काँग्रेस	६७०
५१	सदस्य	जोतीलाल रोका	नेपाली काँग्रेस	६८१
५२	सदस्य	शेर बहादुर थापा	नेपाली काँग्रेस	६७९

५. रुन्टीगढी गाउँपालिका

प्रदेश नं. ५ को रोल्पा जिल्लामा पर्ने रुन्टीगढी गाउँपालिकामा साविक गा.वि.स.हरु भेनाम,सखी,जौलीपोखरी,मसिना,डुब्रिड,जेदवाड(७-९) र दुविडाँडा का वडाहरु समावेश गरिएका छन् । यस गाउँपालिकामा कुल जनसंख्या २८५१७ रहेको छ । यस गाउँपालिकामा जम्मा वडा संख्या ९ र केन्द्र साविक भेनाम गा.वि.स.को कार्यालय छ ।

गाउँपालिको संक्षिप्त परिचय :

नाम:- रुन्टीगढी गाउँपालिका क्षेत्रफल वर्ग कि.मि.:-२३२.६९ वर्ग कि.मि.
 केन्द्र:- साविक भेनाम गा.वि.स.को कार्यालय वडा संख्या ९:-
 जनसंख्या :- २८५१७ घरपरिवार संख्या:-५६८६
 (नोट: जनसंख्या संस्थागत सहित हो)

सिमाना

पूर्व:- सुनिलस्मृति गा.पा.र प्यूठान जिल्ला पश्चिम सल्यान जिल्ला.
 उत्तर:- त्रिवेणी गा.पा र रोल्पा न.पा. दक्षिण:-दाङ जिल्ला.

तालिका नं.१०५: गाउँपालिको वडा विभाजन

स्थानिय तह	वाड नं.	साविकका गा.वि.स.हरु	साविकका वडाहरु
रुन्टीगढी गा.पा.	१	जेदवाड	७-९
		जौलीपोखरी	३-६
	२	जौलीपोखरी	१,२,७-९
	३	मसिना	४,६-९
	४	मसिना	१-३,५
	५	दुविडाँडा	१-९
	६	डुब्रिड	१-९
	७	भेनाम	१-५
	८	भेनाम	६-९
९	सखी	१-९	

तालिका नं.१०६: जनसांख्यिक विवरण

	घरपरिवार संख्या	जम्मा जनसंख्या	पुरुष	महिला	लैङ्गिक अनुपात	परिवार आकार
रोल्पा जिल्ला(जम्मा)	४३,७५७	२,२४,५०६	१,०३,१००	१,२१,४०६	८४.९	५.१३
रुन्टीगढी गाउँपालिका	५६८६	२८५१७	१२८९३	१५६२४	८२.५२	५.०१

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१०७: वडातह अनुसार जनसंख्या

स्थानिय तह	वाड नं.	पुरुष जनसंख्या	महिला जनसंख्या	जम्मा जनसंख्या	घरपरिवार संख्या
रुन्टीगढी गा.पा.	१	१४७४	२०३९	३५१३	७२३
	२	९८४	१३३२	२३१६	४७९
	३	१२१७	१५०४	२७२१	५१०
	४	१३७२	१३९७	२७६९	४८२
	५	१७८१	२३४८	४१२९	८८३
	६	२०७६	२४६१	४५३७	९३१
	७	१३९७	१७४३	३१४०	५९२
	८	११५१	१२२५	२३७६	४७०
	९	१४४१	१५७५	३०१६	६१६

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१०८:रुन्टीगढी गाउँपालिकामा अनुपस्थित जनसंख्या

स्थानियतह नाम	अनुपस्थित जनसंख्या		
	जम्मा	पुरुष	महिला
रुन्टीगढी गाउँपालिका	२७९५	२६९७	९८

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१०९: मुख्य ५ जात/जातीहरु

स्थानिय तह	प्रमुख ५ जात/जातीहरु				
रुन्टीगढी गा.पा.	मगर	क्षेत्री	कामी	दमाई	सन्ध्यासी
जनसंख्याको प्रतिशत	४२.८	२९.६८	१३.४६	४.४२	३.८३

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.११०: अपाङ्गता भएका जनसंख्या

रुन्टीगढी नगरपालिका	जम्मा जनसंख्या	अपाङ्गता नभएका	अपाङ्गता भएका							
			शारिरिक	दृष्टि समस्या	बहिरा तथा श्रवणशक्ति कमजोर	बहिरा अन्धा	बोली मा समस्या	मानसिकता	बौद्धिक	बहुअपाङ्ग
जम्मा	२७९२९	२७०५१	३०३	१३६	१९७	९	९७	३२	२३	८१
पुरुष	१२४५३	११९८४	१७३	७३	९२	६	५२	१८	१२	४३
महिला	१५४७६	१५०६७	१३०	६३	१०५	३	४५	१४	११	३८

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१११: मातृभाषा अनुसार जनसंख्या

मातृभाषा	जम्मा जनसंख्या	पुरुष	महिला
----------	----------------	-------	-------

सबै मातृभाषा	२७,९२९	१२,४५३	१५,४७६
नेपाली	२७,५२६	१२,२६५	१५,२६१
मगर	३६५	१६१	२०४
हिन्दी	१३	१२	१
अन्य	१४	९	५
उल्लेख नभएका	११	६	५

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.११२: घरको छानाको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरधुरी	कच्ची छाना खर,फुस	जस्ताको छाना	टायल,स्लेटको छाना	पक्की छाना	काठको छाना	माटो	उल्लेख नगरिएको
५६८४	५१७९	४१०	२१	३९	२	१	३१

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.११३: घरको जगको अवस्थाको आधारमा घरपरिवार संख्या

जम्मा घरधुरी	माटाको जोडाइ भएको हुंगा,इटले बनेको	सिमेन्टको जोडाइ भएको हुंगा,इटले बनेको	समेन्टको पिलर भएको	काठको खम्बाले बनेको	अन्य	उल्लेख नगरिएको
५६८४	५५२०	८२	३	४९	९	२१

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.११४: घरको बाहिरी गारोको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरधुरी	माटाको जोडाइ भएको हुंगा,इटले बनेको	समेन्टको जोडाइ भएको हुंगा,इटले बनेको	काठको फल्याकले बनेको	बासले बनेको	कच्ची इटले बनेको	अन्य	उल्लेख नगरिएको
५६८४	५५०५	१०४	१६	३६	०	२	२१

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.११५: घरपरिवारमा सुविधाको पंहूच

जम्मा घरधुरी	रेडियो	टि.भी.	केबुल टि.भी	कम्प्युटर	इन्टरनेट	टेलीफोन	मोबाइल फोन
५६८४	४३०३	२२४	५	१२	१	३०	३००२
जम्मा घरधुरी	मोटर,गाडी	मोटरसाइकल	साइकल	अन्य सवारी साधन	फिज	उल्लेख नगरिएका	कैफियत
	७	१७	११	१	२	८१	

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.११६: पिउने पानिको स्रोतको अवस्था

पाइप/धारा (%)	खुला इनार/कुवा (%)	मुल धारा(%)	नदी/खोला	ट्युवेल/हाते पम्प (%)	ढाकिएको इनार/कुवा (%)	अन्य (%)	श्रोत नखुलेको (%)
६४.३६	१३.८५	१६.३४	३.९९	०.०४	०.१८	१.०२	०.२२

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.११७: बत्तीबालको लागि प्रयोग गरिने इन्धनको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	विद्युत	मट्टीतेल	सोलार	गाबरग्यास	अन्य	उल्लेख नगरिएको
५६८४	४१९	३८४	३४५४	८	१४०५	१४

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.११८: खाना पकाउने इन्धनको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	काठ,दाउरा	मट्टीतेल	एल.पि.ग्याँस	गोबर गुडुठा	गोबरग्याँस	विद्युत	अन्य	उल्लेख नगरिएको
५६८४	५६१८	११	३१	६	४	०	०	१४

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.११९:स्वामित्व अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	आफ्नैघर	भाडामा	संस्थागत	अन्य
५६८४	५४७३	१८५	३	२३

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१२०:स्थानिय तह अनुसार साक्षरता दर

रुन्टीगढी गाउँपालीका	५वर्ष भन्दा माथीको जनसंख्या	पढ्नलेख्न सक्ने			उल्लेखित नभएको	साक्षरता दर
		पढ्नलेख्न सक्ने	पढ्नमात्र सक्ने	पढ्नलेख्न नसक्ने		
जम्मा	२४,०९५	१४,९०४	७७६	८,४०१	१४	६१.८६
पुरुष	१०,५१५	७,६४४	३३६	२,५३०	५	७२.७०
महिला	१३,५८०	७,२६०	४४०	५,८७१	९	५३.४६

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१२१:स्थानिय तह निर्वाचन २०७४ मा निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरु

क्र.स.	पद	जनप्रतिनिधि नाम	राजनीतिक दल	प्राप्त मत
१	अध्यक्ष	बाला राम बुढा	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	३४०२
२	उपाध्यक्ष	छमाया पुन	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	३४५२
वाड नं. १				
३	वडा अध्यक्ष	मिन बहादुर थापामगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	४०२
४	महिला सदस्य	गंगा घर्तीमगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	४०८
५	दलित महिला सदस्य	हरिकला कामी	नेकपा माओवादी केन्द्र	४०४
६	सदस्य	जग बहादुर वली	नेकपा माओवादी केन्द्र	४३६
७	सदस्य	निम बहादुर वि.क.	नेकपा माओवादी केन्द्र	४०१
वाड नं. २				
८	वडा अध्यक्ष	पुनाराम पुन	नेपाली काँग्रेस	३१६

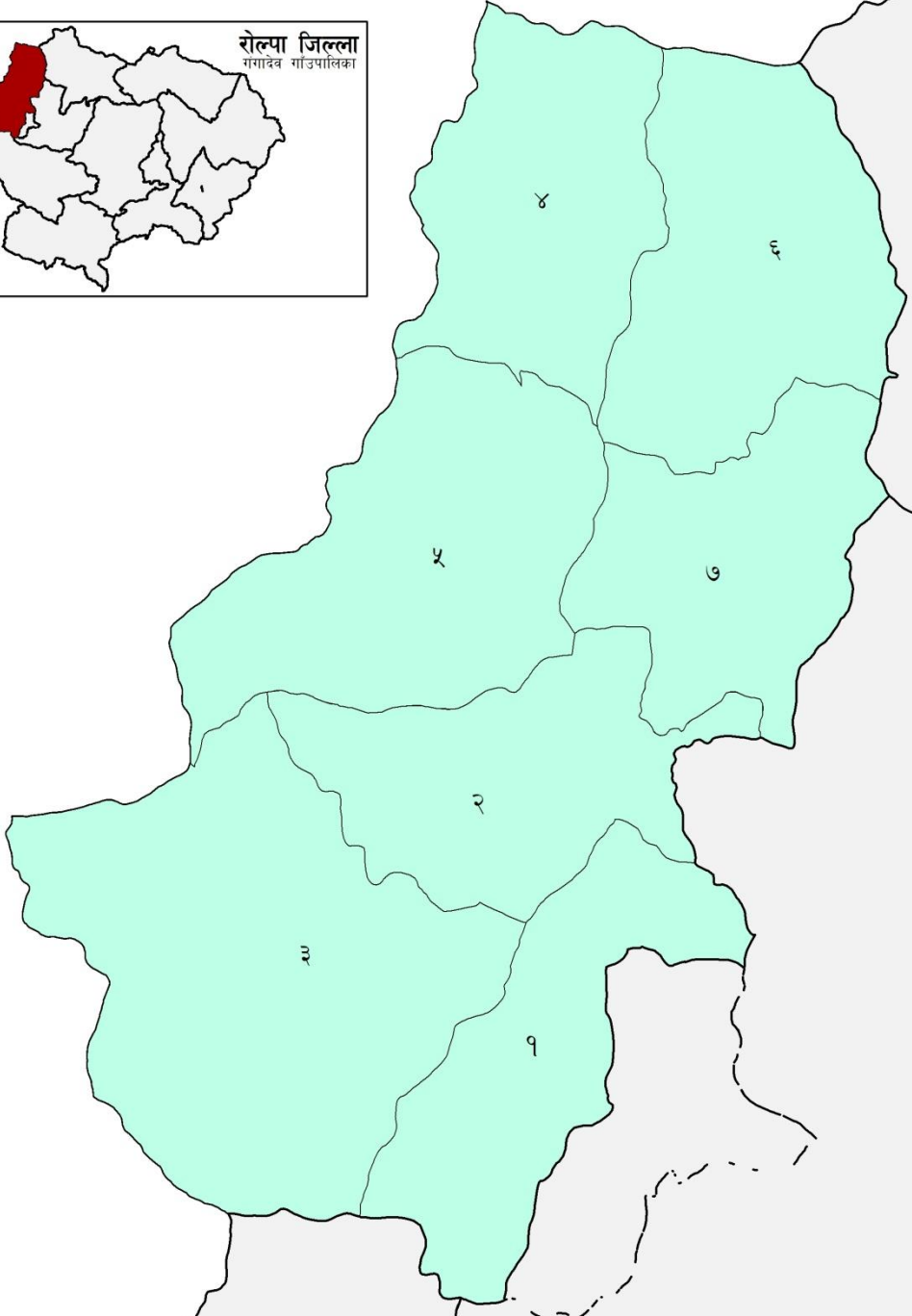
९	महिला सदस्य	टिका पुन	नेपाली काँग्रेस	३१६
१०	दलित महिला सदस्य	हेसमती कामी	नेपाली काँग्रेस	३१३
११	सदस्य	लद्र बहादुर घर्तीमगर	नेपाली काँग्रेस	३२६
१२	सदस्य	शोब बहादुर महतरा	नेपाली काँग्रेस	३१७
वाड नं. ३				
१३	वडा अध्यक्ष	चन्द्र बहादुर घर्तीमगर	नेपाली काँग्रेस	३९२
१४	महिला सदस्य	लक्ष्मी घर्ती	नेपाली काँग्रेस	३८८
१५	दलित महिला सदस्य	देवी कामी	नेपाली काँग्रेस	३९१
१६	सदस्य	अर्जुन के.सी.	नेपाली काँग्रेस	३८८
१७	सदस्य	गोवर्द्धन पुन	नेपाली काँग्रेस	३७६
वाड नं. ४				
१८	वडा अध्यक्ष	परसमणि गिरि	नेपाली काँग्रेस	३६५
१९	महिला सदस्य	गंगी पुन	नेपाली काँग्रेस	३५६
२०	दलित महिला सदस्य	कमला सुनार वि.क.	नेपाली काँग्रेस	३६१
२१	सदस्य	शेर बहादुर चन	नेपाली काँग्रेस	३४१
२२	सदस्य	फाले घर्ती	नेपाली काँग्रेस	३५३
वाड नं. ५				
२३	वडा अध्यक्ष	झाम बहादुर दसौदी रान	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	७६०
२४	महिला सदस्य	गीता दसौदी	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	७५९
२५	दलित महिला सदस्य	रस्मी वि.क.	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	७६२
२६	सदस्य	राम लाल कामी	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	७४१
२७	सदस्य	गोविन्द बहादुर डाँगी	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	७६२
वाड नं. ६				
२८	वडा अध्यक्ष	जगत बहादुर घर्तीमगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	८०९
२९	महिला सदस्य	देवीकला बुढा	नेकपा माओवादी केन्द्र	७७९
३०	दलित महिला सदस्य	सुकमती वि.क.	नेकपा माओवादी केन्द्र	७७१
३१	सदस्य	खिम बहादुर कामी	नेकपा माओवादी केन्द्र	७७७
३२	सदस्य	रेशम बहादुर कामी	नेकपा माओवादी केन्द्र	७६७
वाड नं. ७				
३३	वडा अध्यक्ष	जंग बहादुर घर्ती	नेकपा माओवादी केन्द्र	३८६
३४	महिला सदस्य	विमला बुढा(थापा)	नेकपा माओवादी केन्द्र	३९६
३५	दलित महिला सदस्य	तिर्था कुमारी दमाई	नेकपा माओवादी केन्द्र	३९३
३६	सदस्य	वावु राम बुढा	नेकपा माओवादी केन्द्र	३८४
३७	सदस्य	ढोली थापा	नेकपा माओवादी केन्द्र	३८६
वाड नं. ८				
३८	वडा अध्यक्ष	भिम बहादुर पुन मगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	३३२
३९	महिला सदस्य	तल्सी खड्का	नेकपा माओवादी केन्द्र	३२३
४०	दलित महिला सदस्य	सुसिला दमाई	नेकपा माओवादी केन्द्र	३२६
४१	सदस्य	घन सिं बस्नेत	नेकपा माओवादी केन्द्र	३२७
४२	सदस्य	वलि भद्र राना	नेकपा माओवादी केन्द्र	३२०
वाड नं. ९				
४३	वडा अध्यक्ष	नेप बहादुर थापा	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	५६२
४४	महिला सदस्य	रविना बुढामगर	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	५६५

४५	दलित महिला सदस्य	अमृत नेपाली(सार्की)	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	५४७
४६	सदस्य	जिव राज खत्री	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	५१९
४७	सदस्य	पुर्ण बहादुर कुँवर	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	५२५

६. गंगादेव गाउँपालिका

गंगादेव गाँउपालिका

प्रदेश नं. ५ को रोल्पा जिल्लामा पर्ने गंगादेव गाउँपालिकामा राँक, जिनावाड, पाखापानी र ओत (१, २, ६-९) साविक गा.वि.स. हरु का वडाहरु समावेश गरिएका छन्। यस गाउँपालिका कुल जनसंख्या २०००९ रहेको छ। यस गाउँपालिकामा जम्मा वडा संख्या ७ र केन्द्र साविक जिनावाड गा.वि.स.को कार्यालय रहेको छ।

गाउँपालिको संक्षिप्त परिचय :

नाम:- गंगादेव गाउँपालिका

क्षेत्रफल बर्ग कि.मि.: - १२४.३८ बर्ग कि.मि.

केन्द्र:- साविक जिनावाड गा.वि.स.को कार्यालय।

वडा संख्या:- ७

जनसंख्या:- २०००९

घरपरिवार संख्या:- ३४५५

सिमाना

पूर्व:- माडी गा.पा. र परिवर्तन गा.पा.

पश्चिम:- सल्यान जिल्ला.

उत्तर:- रुकुम जिल्ला

दक्षिण:- त्रिवेणी गा.पा.

तालिका नं.१२२: गाउँपालिकाको वडा विभाजन

स्थानिय तह	वाड नं.	साविकका गा.वि.स.हरु	साविकका वडाहरु
गंगादेव गा.पा.	१	ओत	१, २, ६, ७
	२	जिनावाड	१, २, ७, ८
		ओत	८, ९
	३	जिनावाड	३-६, ९
	४	पाखापानी	१, २, ७-९
	५	पाखापानी	३-६
	६	राँक	१-३, ६, ७
७	राँक	४, ५, ८, ९	

तालिका नं.१२३: गाउँपालिकाको जनसांख्यिक विवरण

	घरपरिवार संख्या	जम्मा जनसंख्या	पुरुष	महिला	लैङ्गिक अनुपात	परिवार आकार
रोल्पा जिल्ला(जम्मा)	४३,७५७	२,२४,५०६	१,०३,१००	१,२१,४०६	८४.९	५.१३
गंगादेव गाउँपालिका	३४५५	२०००९	९२१७	१०७९२	८५.४०	५.७९

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वी.

तालिका नं.१२४: गाउँपालिकाको वडातह अनुसारको जनसांख्यिक विवरण

स्थानिय तह	वाड नं.	पुरुष जनसंख्या	महिला जनसंख्या	जम्मा जनसंख्या	घरपरिवार संख्या
गंगादेव गा.पा.	१	८५०	१०२३	१८७३	३२७
	२	१२४४	१४८८	२७३२	५२३
	३	१३६०	१७२६	३०८६	५८०
	४	१५०२	१६९३	३१९५	५२०
	५	१४००	१५७२	२९७२	४९२
	६	१६४९	१८९९	३५४८	५५४
	७	१२१२	१३९१	२६०३	४५९
	८	११५०	१३३६	२४८६	५२०
	९	११०८	१४०५	२५१३	४९४
	१०	९१७	९६८	१८८५	३४६
	११	९६८	१११७	२०८५	३९५

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१२५: गंगादेव गाउँपालिकामा अनुपस्थित जनसंख्या

स्थानियतह नाम	अनुपस्थित जनसंख्या		
	जम्मा	पुरुष	महिला
गंगादेव गाउँपालिका	१९८३	१७८९	१९४

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१२६: मुख्य ५ जात/जातीहरु

स्थानिय तह	प्रमुख ५ जात/जातीहरु				
	क्षेत्री	मगर	कामी	दमाई	ठकुरी
गंगादेव गा.पा.					
जनसंख्याको प्रतिशत	७६.६	११.५५	७.२३	२.६८	०.७१

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१२७: मातृभाषा अनुसार जनसंख्या

मातृभाषा	जम्मा जनसंख्या	पुरुष	महिला
सबै मातृभाषा	२०,००९	९,२१७	१०,७९२
नेपाली	१९,८२६	९,१३३	१०,६९३
मगर	१५५	७२	८३
अन्य	१३	७	६
उल्लेख नभएको	१५	५	१०

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१२८: अपाङ्गता भएका जनसंख्या

गंगादेव गाउँपालिका	जम्मा जनसंख्या	अपाङ्गता नभएका	अपाङ्गता भएका							
			शरिरिक	दृष्टि समस्या	बहिरा तथा श्रवणशक्ति कमजोर	बहिरा अन्धा	बोली मा समस्या	मानसिकता	बौद्धिक	बहुअपाङ्ग
जम्मा	२०००९	१९४४१	२०६	११२	८८	२१	५९	१८	१८	४६
पुरुष	९२१७	८९३८	९९	५०	४३	९	३६	५	१०	२७
महिला	१०७९२	१०५०३	१०७	६२	४५	१२	२३	१३	८	१९

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी

तालिका नं.१२९: घरको छानाको अवस्था आनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरधुरी	कच्ची छाना खर,फुस	जस्ताको छाना	टायल,स्लेटको छाना	पक्की छाना	काठको छाना	माटो	उल्लेख नगरिएको (%)
३४५५	४३२	९२	२९१७	१	१	०	१२

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१३०: घरको जगको अवस्थाको आधारमा घरपरिवार संख्या

जम्मा घरधुरी	माटाको जोडाइ भएको हुंगा,इटले बनेको	सिमेन्टको जोडाइ भएको हुंगा,इटले बनेको	समेन्टको पिलर भएको	काठको खम्बाले बनेको	अन्य	उल्लेख नगरिएको
३४५५	३४३७	५	०	१	०	१२

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१३१: घरको बाहिरी गारोको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरधुरी	माटाको जोडाइ भएको हुंगा,इटले बनेको	समेन्टको जोडाइ भएको हुंगा,इटले बनेको	काठको फल्याकले बनेको	बासले बनेको	कच्ची इटले बनेको	अन्य	उल्लेख नगरिएको
३४५५	३४१४	१७	११	०	०	०	१३

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१३२: घरपरिवारमा सुविधाको पंहूच

जम्मा घरधुरी	रेडियो	टि.भी.	केबुल टि.भी	कम्प्युटर	इन्टरनेट	टेलीफोन	मोबाइल फोन
३४५५	२३१६	६६	११	७	२	२४	१५९२
जम्मा घरधुरी	मोटर,गाडी	मोटरसाइकल	साइकल	अन्य सवारी साधन	फ्रिज	उल्लेख नगरिएका	कैफियत
	०	०	२	१	१	४२	

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१३३: पिउने पानिको स्रोतको अवस्था

पाइप/धारा (%)	खुला इनार/कुवा (%)	मुल धारा(%)	नदी/खोला	ट्युबेल/हाते पम्प (%)	ढाकिएको इनार/कुवा (%)	अन्य (%)	श्रोत नखुलेको (%)
८०.५०	१.६३	१२.६२	३.६६	०.०२	०.१७	१.०६	०.३३

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१३४: बत्तीबाल्नको लागि प्रयोग गरिने इन्धनको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	विद्युत	मट्टीतेल	सोलार	गाबरग्यास	अन्य	उल्लेख नगरिएको
३४५५	१४	४७	२५६३	९	८१०	१२

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१३५: खाना पकाउने इन्धनको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	काठ,दाउरा	मट्टीतेल	एल.पि.ग्याँस	गोबर गुडुठा	गोबरग्याँस	विद्युत	अन्य	उल्लेख नगरिएको
३४५५	३४२०	१	१	१६	५	०	०	१२

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१३६:स्वामित्व अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	आफ्नैघर	भाडामा	संस्थागत	अन्य
३४५५	३४०९	२८	४	१४

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१३७:स्थानिय तह अनुसार साक्षरता दर

गंगादेव गाउँपालीका	५वर्ष भन्दा माथीको जनसंख्या	उल्लेखित नभएको			साक्षरता दर
		पढ्नलेख्न सक्ने	पढ्नमात्र सक्ने	पढ्नलेख्न नसक्ने	
जम्मा	१७,३६५	१०,७४२	३००	६,३२३	६१.८६
पुरुष	७,९३५	५,६१२	१४२	२,१८१	७०.७२
महिला	९,४३०	५,१३०	१५८	४,१४२	५४.४०

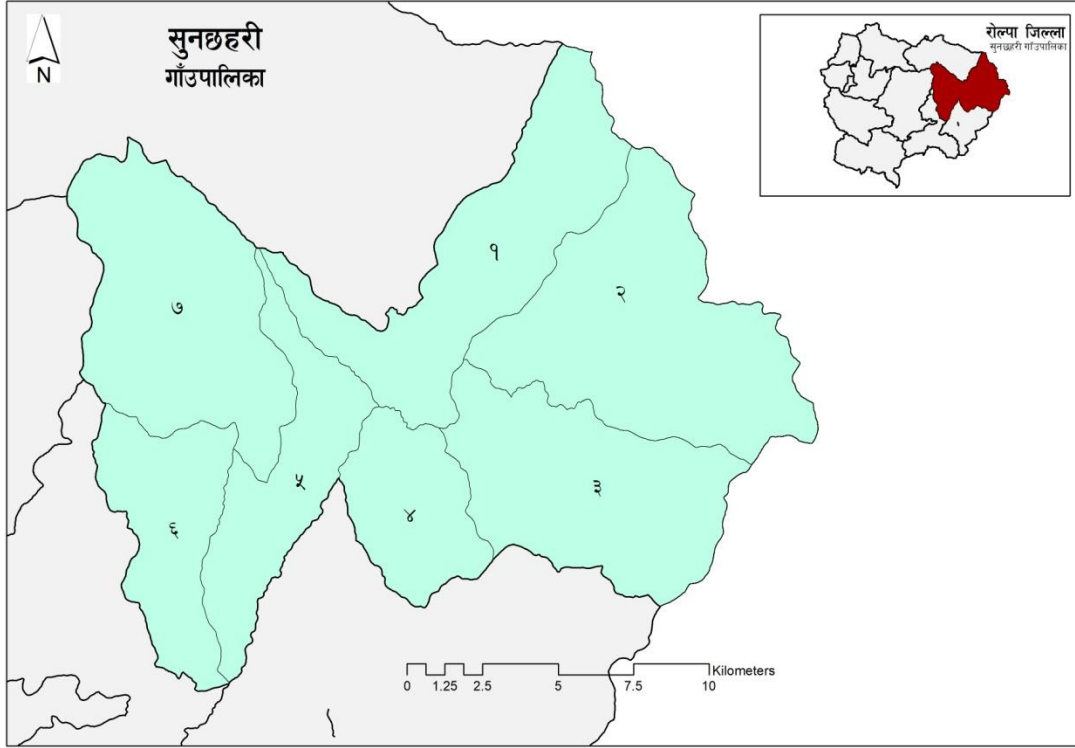
स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१३८: स्थानिय तह निर्वाचन २०७४ मा निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरु

क्र.स.	पद	जनप्रतिनिधि नाम	राजनीतिक दल	प्राप्त मत
१	अध्यक्ष	विर बहादुर खत्री	नेकपा माओवादी केन्द्र	२४१४
२	उपाध्यक्ष	रीता घर्ती	नेकपा माओवादी केन्द्र	२३९९
वाड नं. १				
३	वडा अध्यक्ष	अजमत डाँगी	नेपाली कांग्रेस	३२२
४	महिला सदस्य	मोती कला डाँगी	नेपाली कांग्रेस	३१५
५	दलित महिला सदस्य	भक्ती वि.क.	नेपाली कांग्रेस	३२५
६	सदस्य	छिताराम घर्ती	नेपाली कांग्रेस	३२३
७	सदस्य	दिनेश डाँगी	नेपाली कांग्रेस	३३२
वाड नं. २				
८	वडा अध्यक्ष	भुपाल दमाई	नेकपा माओवादी केन्द्र	३५९
९	महिला सदस्य	विन कली बुढा	नेकपा माओवादी केन्द्र	३५८
१०	दलित महिला सदस्य	टिका वि.क.	नेकपा माओवादी केन्द्र	३५२
११	सदस्य	वेद बहादुर ओली	नेकपा माओवादी केन्द्र	३७२
१२	सदस्य	गन बहादुर भण्डारी	नेकपा माओवादी केन्द्र	३६२

वाड नं. ३				
१३	वडा अध्यक्ष	जलेशी कुमार के.सी.	नेकपा माओवादी केन्द्र	४६१
१४	महिला सदस्य	निर्मला खड्का	नेकपा माओवादी केन्द्र	३९५
१५	दलित महिला सदस्य	केशरी दमाई	नेकपा माओवादी केन्द्र	३९५
१६	सदस्य	दिपेशी डाँगी	नेकपा माओवादी केन्द्र	४०७
१७	सदस्य	लोकमान वली	नेकपा माओवादी केन्द्र	५२१
वाड नं. ४				
१८	वडा अध्यक्ष	राम बहादुर वली	नेकपा माओवादी केन्द्र	४४२
१९	महिला सदस्य	धनमाली खड्का	नेकपा माओवादी केन्द्र	४२७
२०	दलित महिला सदस्य	खरसरा दमाई	नेकपा माओवादी केन्द्र	४४०
२१	सदस्य	विर बहादुर डाँगी	नेकपा माओवादी केन्द्र	४३७
२२	सदस्य	शेर बहादुर खत्री	नेकपा माओवादी केन्द्र	४२२
वाड नं. ५				
२३	वडा अध्यक्ष	मान बहादुर डाँगी	नेकपा माओवादी केन्द्र	३९५
२४	महिला सदस्य	लक्ष्मी बुढा	नेकपा माओवादी केन्द्र	४०७
२५	दलित महिला सदस्य	रितु परियार	नेकपा माओवादी केन्द्र	४०८
२६	सदस्य	कमल प्रकाश खत्री	नेकपा माओवादी केन्द्र	३८७
२७	सदस्य	मन बहादुर घर्ती	नेकपा माओवादी केन्द्र	३६६
वाड नं. ६				
२८	वडा अध्यक्ष	वीर बहादुर वली	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	४६१
२९	महिला सदस्य	टिका वली	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	४६१
३०	दलित महिला सदस्य	सन सरी दमाई	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	४६९
३१	सदस्य	तिल बहादुर खत्री	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	४५३
३२	सदस्य	उब्जन राना	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	४६९
वाड नं. ७				
३३	वडा अध्यक्ष	तुल बहादुर घर्ती	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	३४०
३४	महिला सदस्य	गीता वस्नेत	नेपाली काँग्रेस	३५३
३५	दलित महिला सदस्य	बेलमती कामी	नेपाली काँग्रेस	३६६
३६	सदस्य	भक्त बहादुर वली	नेपाली काँग्रेस	३७०
३७	सदस्य	वाग सिङ वली	नेपाली काँग्रेस	३८४

७ सुनछहरी गाउँपालिका

प्रदेश नं. ५ को रोल्पा जिल्लामा पर्ने सुनछहरी गाउँपालिकामा जेलवाड ,गाम,सिउरी,जैमाकसला ,सेरम र फगाम (२-९) साविक गा.वि.स.का वडाहरु समावेश गरिएको छ ।यस गाउँपालिकामा कुल जनसंख्या १६०३४ रहेको छ ।यस गाउँपालिकाको वडा संख्या ७ र केन्द्र साविक जैमाकसला गा.वि.स.को कार्यालय हो ।

गाउँपालिको संक्षिप्त परिचय :

नाम:- सुनछहरी गाउँपालिका

क्षेत्रफल वर्ग कि.मि.:-२७७.६२

केन्द्र:- साविक जैमाकसला गा.वि.स. को कार्यालय

वडा संख्या :- ७

जनसंख्या:-१६०३४

घरपरिवार संख्या:-३०१६

सिमाना

पूर्व:- माडी गा.पा.र परिवर्तन गा.पा.

पश्चिम सल्यान जिल्ला.

उत्तर:- रुकुम जिल्ला

दक्षिण:-त्रिवेणी गा.पा.

तालिका नं.१३९: गाउँपालिको वडा विभाजन

स्थानिय तह	वाड नं.	साविकका गा.वि.स.हरु	साविकका वडाहरु
गंगादेव गा.पा.	१	ओत	१,२,६,७
	२	जिनावाड	१,२,७,८
		ओत	८,९
	३	जिनावाड	३-६,९

	४	पाखापानी	१,२,७-९
	५	पाखापानी	३-६
	६	राँक	१-३,६,७
	७	राँक	४,५,८,९

तालिका नं.१४०: गाउँपालिको जनसांख्यिक विवरण

	घरपरिवार संख्या	जम्मा जनसंख्या	पुरुष	महिला	लैङ्गिक अनुपात	परिवार आकार
रोल्पा जिल्ला(जम्मा)	४३,७५७	२,२४,५०६	१,०३,१००	१,२१,४०६	८४.९	५.१३
सुनछहरी गाउँपालिका	३०१६	१६०३४	७४३४	८६००	८६.४४	५.३१

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१४१: गाउँपालिको वडातह अनुसार जनसांख्यिक विवरण

स्थानिय तह	वाड नं.	पुरुष जनसंख्या	महिला जनसंख्या	जम्मा जनसंख्या	घरपरिवार संख्या
गंगादेव गा.पा.	१	८५०	१०२३	१८७३	३२७
	२	१२४४	१४८८	२७३२	५२३
	३	१३६०	१७२६	३०८६	५८०
	४	१५०२	१६९३	३१९५	५२०
	५	१४००	१५७२	२९७२	४९२
	६	१६४९	१८९९	३५४८	५५४
	७	१२१२	१३९१	२६०३	४५९
	२	११५०	१३३६	२४८६	५२०
	३	११०८	१४०५	२५१३	४९४
	४	९१७	९६८	१८८५	३४६
	५	९६८	१११७	२०८५	३९५

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१४२:सुनछहरी गाउँपालिकामा अनुपस्थित जनसंख्या

स्थानियतह नाम	अनुपस्थित जनसंख्या		
	जम्मा	पुरुष	महिला
सुनछहरी गाउँपालिका	१२१९	१०४७	१७२

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१४३: मुख्य ५ जात/जातीहरु

स्थानिय तह	प्रमुख ५ जात/जातीहरु				
सुनछहरी	मगर	कामी	क्षेत्री	दमाई	गुरुड

गा.पा					
जनसंख्याको प्रतिशत	७२.३	१५.१३	७.१९	२.७१	०.४८

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१४४: मातृभाषा अनुसार जनसंख्या

मातृभाषा	जम्मा जनसंख्या	पुरुष	महिला
सबै मातृभाषा	१६,०३४	७,४३४	८,६००
नेपाली	८,१४०	३,७३३	४,४०७
मगर	६,८५०	३,२०२	३,६४८
गुरुङ	४५	२४	२१
खाम	९८३	४६५	५१८
अन्य	१६	१०	६

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१४५: अपाङ्गताभएका जनसंख्या

सुनछहरी गाउँपालिका	जम्मा जनसंख्या	अपाङ्गता नभएका	अपाङ्गता भएका							
			शारिरिक	दृष्टी समस्या	बहिरा तथा श्रवणशक्ति कमजोर	बहिरा अन्धा	बोलीमा समस्या	मानसिकता	बौद्धिक	बहुअपाङ्ग
जम्मा	१६०३४	१५६३९	१४३	८०	७५	२	४०	१५	९	३१
पुरुष	७४३४	७२१३	८६	३९	४९	१	२२	८	४	१२
महिला	८६००	८४२६	५७	४१	२६	१	१८	७	५	१९

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१४६: घरको छानाको अवस्था आनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरधुरी	कच्ची छाना खर,फुस	जस्ताको छाना	टायल,स्लेटको छाना	पक्की छाना	काठको छाना	माटो	उल्लेख नगरिएको (%)
३०१६	८९८	१३५	१६२७	६	३३५	०	१५

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१४७: घरको जगको अवस्थाको आधारमा घरपरिवार संख्या

जम्मा घरधुरी	माटाको जोडाइ भएको ढुंगा,इटले बनेको	सिमेन्टको जोडाइ भएको ढुंगा,इटले बनेको	समेन्टको पिलर भएको	काठको खम्बाले बनेको	अन्य	उल्लेख नगरिएको
३०१६	२९४४	३	०	५१	२	१६

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१४८: घरको बाहिरी गारोको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरधुर	माटाको जोडाइ भएको हुंगा,इटले बने	समेन्टको जोडाइ भएको हुंगा,इटले बनेको	काठको फल्याकले बनेको	बासले बनेको	कच्ची इटले बनेको	अन्य	उल्लेख नगरिएको
३०१६	२९१६	१०	१	१	०	०	२०

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१४९: घरपरिवारमा सुविधाको पंहूच

जम्मा घरधुरी	रेडियो	टि.भी.	केबुल टि.भी	कम्प्युटर	इन्टरनेट	टेलीफोन	मोबाइल फोन
३०१६	१८४५	१८	१	३	०	११	६८६
जम्मा घरधुरी	मोटर,गाडी	मोटरसाइकल	साइकल	अन्य सवारी साधन	फ्रिज	उल्लेख नगरिएका	कैफियत
	०	१	१	०	०	८५	

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१५०: पिउने पानिको स्रोतको अवस्था

पाइप/धारा (%)	खुला इनार/कुवा (%)	मुल धारा(%)	नदी/खोला	ट्युबेल/हाते पम्प (%)	ढाकिएको इनार/कुवा (%)	अन्य (%)	श्रोत नखुलेको (%)
६६.६८	१८.५२	५.२६	८.२२	०	०.८४	०.०८	०.३७

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१५१: बच्चीबाल्नको लागि प्रयोग गरिने इन्धनको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	विद्युत	मट्टीतेल	सोलार	गाबरग्यास	अन्य	उल्लेख नगरिएको
३०१६	१४४	२७०	१०२३	५	१५६५	९

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१५२: खाना पकाउने इन्धनको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	काठ,दाउरा	मट्टीतेल	एल.पि.ग्याँस	गोबर गुइठा	गोबरग्याँस	विद्युत	अन्य	उल्लेख नगरिएको
३०१६	२९८९	३	०	६	५	०	२	११

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१५३:स्वामित्व अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	आफ्नैघर	भाडामा	संस्थागत	अन्य

३०१६	२९४०	६७	७	२
------	------	----	---	---

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१५४:स्थानिय तह अनुसार साक्षरता दर

सुनछहरी गाउँपालीका	५वर्ष भन्दा माथीको जनसंख्या				उल्लेखित नभएको	साक्षरता दर
		पढ्नलेख्न सक्ने	पढ्नमात्र सक्ने	पढ्नलेख्न नसक्ने		
जम्मा	१४,०५२	६५११	५३३	६९९८	१०	४६.३४
पुरुष	६,४५०	३८५२	२५१	२३४३	४	५९.७२
महिला	७,६०२	२६५९	२८२	४६५५	६	३४.९८

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१५५: स्थानिय तह निर्वाचन २०७४ मा निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरु

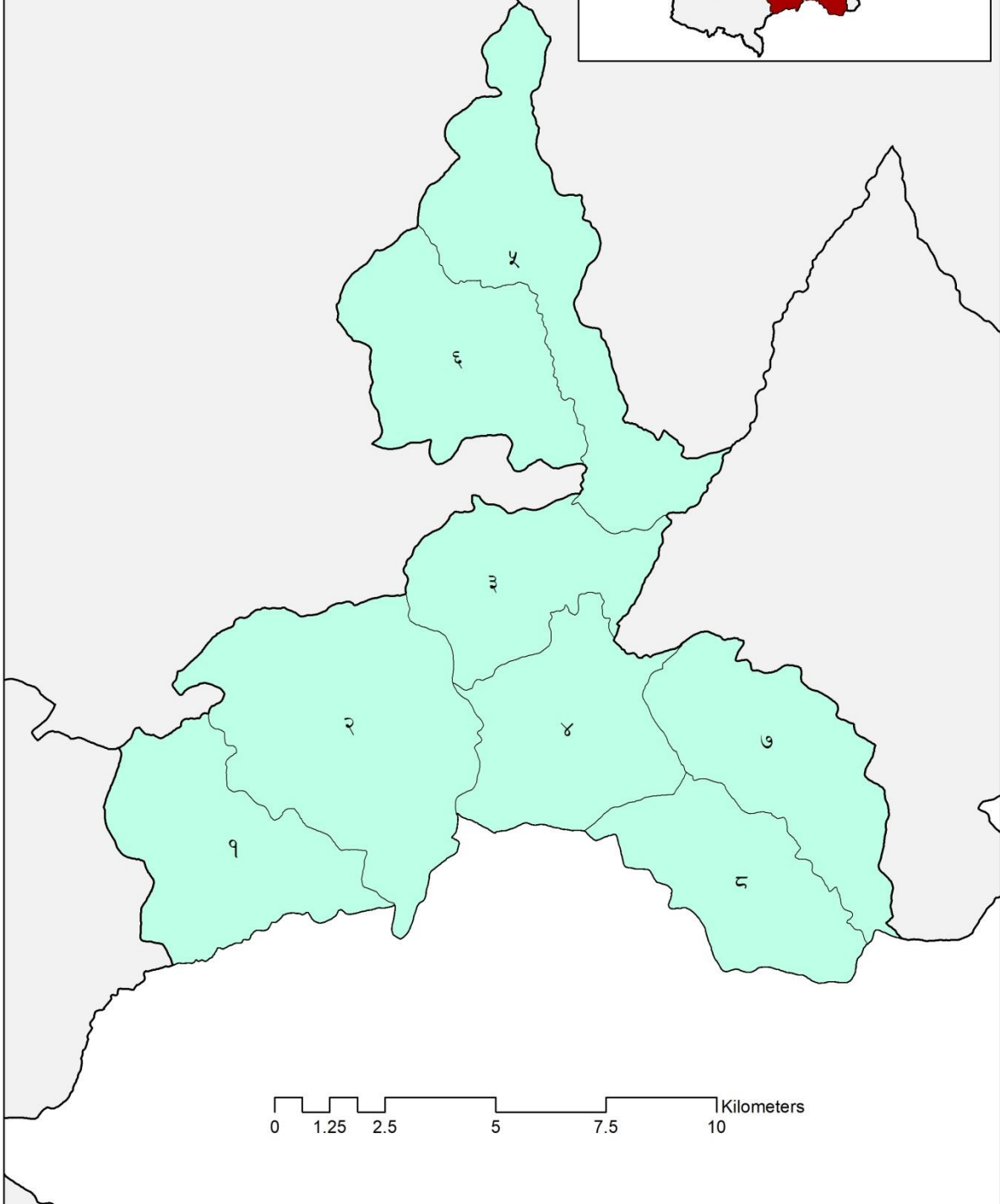
क्र.स.	पद	जनप्रतिनिधि नाम	राजनीतिक दल	प्राप्त मत
१	अध्यक्ष	आश बहादुर पुन	नेकपा माओवादी केन्द्र	२५६१
२	उपाध्यक्ष	पवित्र घर्तीमगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	२५८१
वाड नं. १				
३	वडा अध्यक्ष	महाविर राना मगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	४२३
४	महिला सदस्य	सेम कुमारी घर्ती	नेकपा माओवादी केन्द्र	४१८
५	दलित महिला सदस्य	पुस्ती वि.क.	नेकपा माओवादी केन्द्र	४२०
६	सदस्य	मानित घर्तीमगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	४३७
७	सदस्य	जग बहादुर घर्ती	नेकपा माओवादी केन्द्र	४२४
वाड नं. २				
८	वडा अध्यक्ष	तेमन घर्ती	नेपाली काँग्रेस	२७५
९	महिला सदस्य	लालमाया बुढामगर	नेपाली काँग्रेस	२७९
१०	दलित महिला सदस्य	नरमती कामी	नेपाली काँग्रेस	२८३
११	सदस्य	मन पती वि.क.	नेपाली काँग्रेस	२८५
१२	सदस्य	टेमन घर्ती	नेपाली काँग्रेस	२७७
वाड नं. ३				
१३	वडा अध्यक्ष	मोत बहादुर घर्ती	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	२०१
१४	महिला सदस्य	मधु मला घर्तीमगर	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	२०१
१५	दलित महिला सदस्य	ह्स्तरा घर्ती	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	२०२
१६	सदस्य	ह्स्तमा घर्ती	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	२०५
१७	सदस्य	टेक बहादुर बुढामगर	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	२०१
वाड नं. ४				
१८	वडा अध्यक्ष	खड्क बहादुर घर्तीमगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	२६५
१९	महिला सदस्य	ननकला घर्ती	नेकपा माओवादी केन्द्र	२६१
२०	दलित महिला सदस्य	भिमला कामी	नेकपा माओवादी केन्द्र	२६६
२१	सदस्य	कल प्रसाद बुढा	नेकपा माओवादी केन्द्र	२६३

२२	सदस्य	गणेश बहादुर सुनार	नेकपा माओवादी केन्द्र	२६२
वाड नं. ५				
२३	वडा अध्यक्ष	तिर्ख बहादुर बुढाथोकी	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	४१३
२४	महिला सदस्य	पुनमला खत्री	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	४१८
२५	दलित महिला सदस्य	सुवित्रा वि.क.	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	४०९
२६	सदस्य	तिर्ख बहादुर घर्तीमगर	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	४०७
२७	सदस्य	किर्त बिष्ट क्षेत्री	नेकपा माओवादी केन्द्र	३५५
वाड नं. ६				
२८	वडा अध्यक्ष	अमर जीत पुनमगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	३२९
२९	महिला सदस्य	निरमला पुन	नेकपा माओवादी केन्द्र	३२६
३०	दलित महिला सदस्य	माया कुमारी वि.क.	नेकपा माओवादी केन्द्र	३२७
३१	सदस्य	कर्न बहादुर बुढामगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	३१३
३२	सदस्य	उजल रोका	नेकपा माओवादी केन्द्र	३२५
वाड नं. ७				
३३	वडा अध्यक्ष	टिका बहादुर बुढामगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	७८२
३४	महिला सदस्य	जुन कुमारी रोकामगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	७८७
३५	दलित महिला सदस्य	जाल कुमारी वि.क.	नेकपा माओवादी केन्द्र	७८३
३६	सदस्य	राज रोका	नेकपा माओवादी केन्द्र	७६९
३७	सदस्य	धन बहादुर पुनमगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	७७७

द. सुनिलस्मृति गाउँपालिका

सुनिलस्मृती गाँउपालिका

प्रदेश नं. ५ को रोल्पा जिल्लामा पर्ने सुनिलस्मृति गाउँपालिकामा अरेश, खुंग्री, घोडागाउँ, तेवाङ, गजुल, फगाम (१) र मिभिङ साविक गा.वि.स.का वडाहरु समावेश गरिएको छ। यस गाउँपालिकामा कुल जनसंख्या २८२१३ रहेको छ। यस गाउँपालिकाको वडा संख्या ८ र केन्द्र साविक मिभिङ गा.वि.स.को कार्यालय।

गाउँपालिको संक्षिप्त परिचय :

नाम:- सुनिलस्मृति गाउँपालिका

क्षेत्रफल वर्ग कि.मि.: -१५६.५५ वर्ग कि.मी.

केन्द्र:- साविक मिभिङ गा.पा.को कार्यालय छ।

वडा संख्या :- ७

जनसंख्या:- २८२१३

घरपरिवार संख्या:- ५६५७

सिमाना

पूर्व:- सुनछहरी गा.पा. र लुङ्ग्री गा.पा.

पश्चिम रोल्पा न.पा. र रुन्टीगढी गा.पा.

उत्तर:- सुनछहरी गा.पा. र रोल्पा न.पा.

दक्षिण:- प्यूठान जिल्ला

तालिका नं.१५६: गाउँपालिको वडा विभाजन

स्थानिय तह	वाड नं.	साविकका गा.वि.स.हरु	साविकका वडाहरु
सुनिलस्मृति गा.पा.	१	घोडागाउँ	१-९
	२	खुंग्री	१-९
	३	मिभिङ	१-६
	४	मिभिङ	७-९
	५	गजुल	२,७-९
		फगाम	१
	६	गजुल	१,३-६
	७	तेवाङ	१-९
८	अरेश	१-९	

तालिका नं.१५७: गाउँपालिको जनसांख्यिक विवरण

	घरपरिवार संख्या	जम्मा जनसंख्या	पुरुष	महिला	लैङ्गिक अनुपात	परिवार आकार
रोल्पा जिल्ला(जम्मा)	४३,७५७	२,२४,५०६	१,०३,१००	१,२१,४०६	८४.९	५.१३
सुनिलस्मृति गाउँपालिका	५६५७	२८२१३	१२७५५	१५४९८	८२.०४	४.९८

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.बी.

तालिका नं.१५८: गाउँपालिको वडा तह अनुसार जनसंख्या

स्थानिय तह	वाड नं.	पुरुष जनसंख्या	महिला जनसंख्या	जम्मा जनसंख्या	घरपरिवार संख्या
५, ७, ८	१	१३७९	१८२६	३२०५	६८५

२	१७५७	२४११	४१६८	९१०
३	१७७५	२००४	३७७९	७८९
४	१७४१	१९८८	३७२९	७७२
५	१३६७	१५५०	२९१७	५४७
६	१२६५	१६८०	२९४५	६१३
७	१५९८	१८०६	३४०४	६२५
८	१८३३	२२३३	४०६६	७१६

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१५९:सुनिलस्मृति गाउँपालिकामा अनुपस्थित जनसंख्या

स्थानियतह नाम	अनुपस्थित जनसंख्या		
	जम्मा	पुरुष	महिला
सुनिलस्मृति गाउँपालिका	३५७७	३२०४	३७३

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१६०: मुख्य ५ जात/जातीहरु

स्थानिय तह	प्रमुख ५ जात/जातीहरु				
सुनिलस्मृति गा.पा.	मगर	क्षेत्री	कामी	ब्राहमण	दमाई
जनसंख्याको प्रतिशत	३४.१	३२.९७	१३.६०	३.७७	३.१९

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१६१: मातृभाषा अनुसार जनसंख्या

मातृभाषा	जम्मा जनसंख्या	पुरुष	महिला
सबै मातृभाषा	२८,२१३	१२,७१५	१५,४९८
नेपाली	२७,७४९	१२,४८१	१५,२६८
मैथली	१३	८	५
थारु	१७	१६	१
नेवार	२४	१०	१४
मगर	१५०	६४	८६
उर्दु	४८	२४	२४
हिन्दी	२९	१७	१२
खम	१५०	७६	७४
अन्य	५	४	१
उल्लेख नभएको	२८	१५	१३

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१६२: अपाङ्गता भएका जनसंख्या

सुनिलस्मृति गाउँपालिका	जम्मा जनसंख्या	अपाङ्गता नभएका	अपाङ्गता भएका							
			शारिरिक	दृष्टी समस्या	बहिरा तथा श्रवणशक्ति कमजोर	बहिरा अन्धा	बोली मा समस्या	मानसिकता	बौद्धिक	बहुअपाङ्ग
जम्मा	२८२१३	२७३६७	३३५	१५३	१२१	२१	९४	२८	३०	६४
पुरुष	१२७१५	१२२८५	१७३	७२	६२	६	५१	१४	१६	३६
महिला	१५४९८	१५०८२	१६२	८१	५९	१५	४३	१४	१४	२८

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१६३: घरको छानाको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरधुरी	कच्ची छाना खर,फूस	जस्ताको छाना	टायल,स्लेटको छाना	पक्की छाना	काठको छाना	माटो	उल्लेख नगरिएको
५६५७	२९४४	४१८	२००४	२४७	७	०	३७

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१६४: घरको जगको अवस्थाको आधारमा घरपरिवार संख्या

जम्मा घरधुरी	माटाको जोडाइ भएको हुंगा,इटले बनेको	सिमेन्टको जोडाइ भएको हुंगा,इटले बनेको	समेन्टको पिलर भएको	काठको खम्बाले बनेको	अन्य	उल्लेख नगरिएको
५६५७	५०२४	१७७	१३२	२६२	२९	३३

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१६५: घरको बाहिरी गारोको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरधुरी	माटाको जोडाइ भएको हुंगा,इटले बने	समेन्टको जोडाइ भएको हुंगा,इटले बनेको	काठको फल्याकले बनेको	बासले बनेको	कच्ची इटले बनेको	अन्य	उल्लेख नगरिएको
५६५७	४९७४	३३२	३८	२६६	०	१३	३४

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१६६: घरपरिवारमा सुविधाको पंहूच

जम्मा घरधुरी	रेडियो	टि.भी.	केबुल टि.भी	कम्प्युटर	इन्टरनेट	टेलीफोन	मोबाइल फोन
५६५७	३००१	८०७	३७५	७२	२७	१०१	२८०७
जम्मा घरधुरी	मोटर,गाडी	मोटरसाइकल	साइकल	अन्य सवारी	फ्रिज	उल्लेख नगरिएका	कैफियत

				साधन			
	१०	५२	२७	११	५५	५६	

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१६७: पिउने पानिको स्रोतको अवस्था

पाइप/धारा (%)	खुला इनार/कुवा (%)	मुल धारा(%)	नदी/खोला	ट्युबेल/हाते पम्प (%)	ढाकिएको इनार/कुवा (%)	अन्य (%)	श्रोत नखुलेको (%)
८८.२३	४.५७	४.७४	१.६५	०.१६	०.१९	०.०६६	०.३६

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१६८: बत्तीबालको लागि प्रयोग गरिने इन्धनको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	विद्युत	मट्टीतेल	सोलार	गाबरग्यास	अन्य	उल्लेख नगरिएको
५६५७	२७३९	५६३	९७९	१०	१३४६	२०

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१६९: खाना पकाउने इन्धनको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	काठ,दाउरा	मट्टीतेल	एल.पि.ग्याँस	गोबर गुइठा	गोबरग्याँस	विद्युत	अन्य	उल्लेख नगरिएको
५६५७	५३२८	८	२८०	२	४	३	११	२१

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१७०:स्वामित्व अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	आफ्नैघर	भाडामा	संस्थागत	अन्य
५६५७	५२९३	३३५	१३	१६

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१७१:स्थानिय तह अनुसार साक्षरता दर

सुनिलस्मृति गाउँपालीका	५वर्ष भन्दा माथीको जनसंख्या	पढ्नलेख्न सक्ने			उल्लेखित नभएको	साक्षरता दर
		पढ्नलेख्न सक्ने	पढ्नमात्र सक्ने	पढ्नलेख्न नसक्ने		
जम्मा	२४६०९	१४२६४	८७६	९,४५२	१७	५७.९६
पुरुष	१०८५३	७६१३	३५९	२,८७६	५	७०.१५
महिला	१३७५६	६६५१	५१७	६,५७६	१२	४८.३५

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१७२: स्थानिय तह निर्वाचन २०७४ मा निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरु

क्र.स.	पद	जनप्रतिनिधि नाम	राजनीतिक दल	प्राप्त मत
१	अध्यक्ष	गुणेन्द्र घर्ती	नेकपा माओवादी केन्द्र	४१५५
२	उपाध्यक्ष	बगमती क्षेत्रीनी	नेकपा माओवादी केन्द्र	४१५३
वाड नं. १				
३	वडा अध्यक्ष	केशव लाल कवर	नेपाली काँग्रेस	४६३

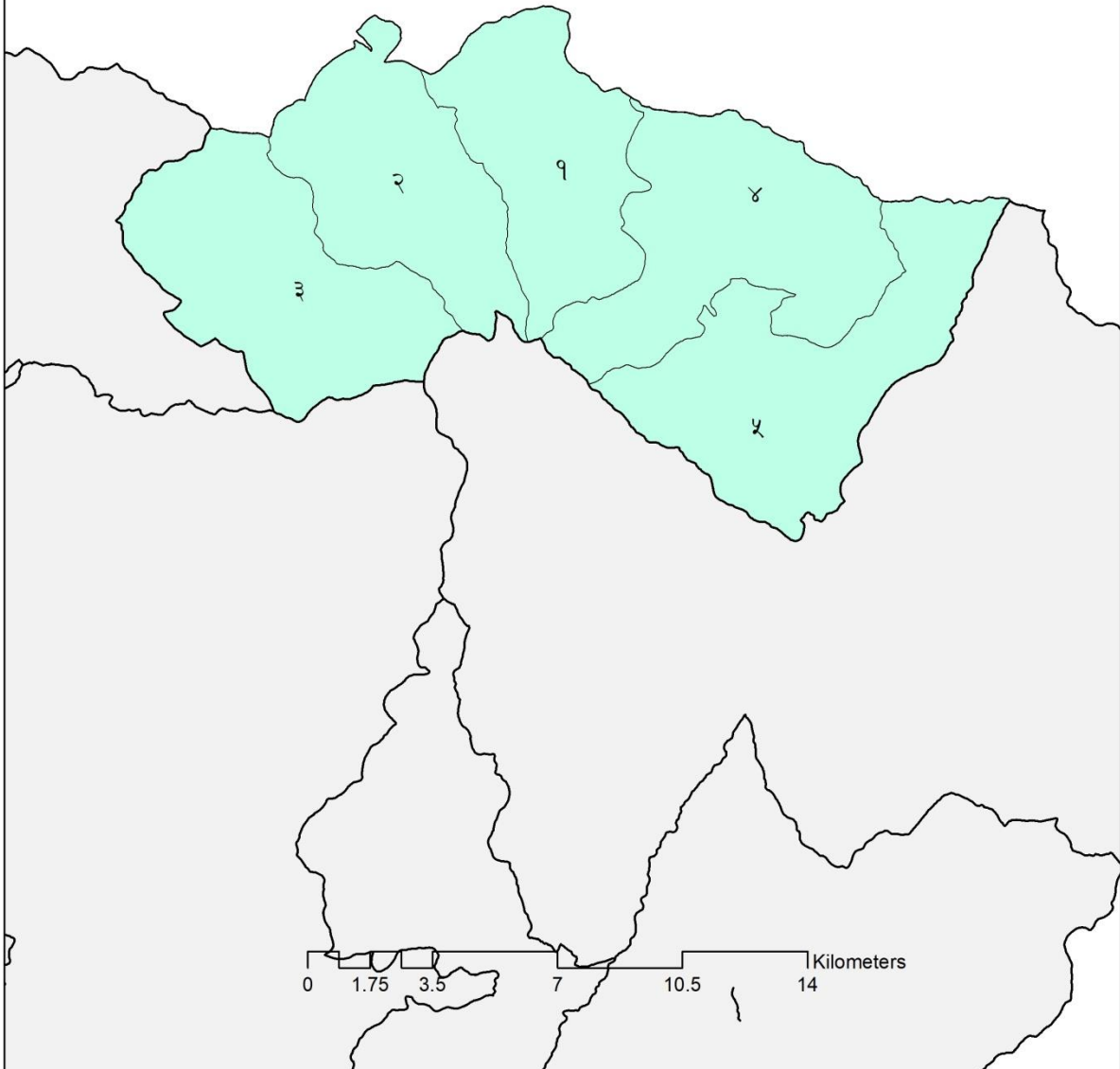
४	महिला सदस्य	शिला थापा	नेपाली काँग्रेस	४३३
५	दलित महिला सदस्य	राधा नेपाली	नेपाली काँग्रेस	४६२
६	सदस्य	मोहन बिक्रम भण्डारी	नेपाली काँग्रेस	४१८
७	सदस्य	थगेन्द्र बुढा	नेपाली काँग्रेस	४४५
वाड नं. २				
८	वडा अध्यक्ष	नेत्र बहादुर गिरि	स्वतन्त्र	४३९
९	महिला सदस्य	पुनम कुमारी सिंह	नेपाली काँग्रेस	४७९
१०	दलित महिला सदस्य	कल्पना बि.क.	नेपाली काँग्रेस	५०६
११	सदस्य	बुद्धिराम थापा	नेपाली काँग्रेस	४८०
१२	सदस्य	मदन गिरि	नेकपा माओवादी केन्द्र	५६३
वाड नं. ३				
१३	वडा अध्यक्ष	जेद बहादुर बिष्ट	नेपाली काँग्रेस	३७३
१४	महिला सदस्य	तेज कुमारी विष्ट	नेपाली काँग्रेस	३७३
१५	दलित महिला सदस्य	सिता सुनार	नेपाली काँग्रेस	३५१
१६	सदस्य	सुरेन्द्र थापा	नेपाली काँग्रेस	३५७
१७	सदस्य	गिरि बहादुर बिष्ट	नेपाली काँग्रेस	३३१
वाड नं. ४				
१८	वडा अध्यक्ष	गन्ज बहादुर क्षेत्री	नेपाली काँग्रेस	४३१
१९	महिला सदस्य	हिरा कुमारी पुन	नेपाली काँग्रेस	४३९
२०	दलित महिला सदस्य	शान्ती देवी कामी	नेपाली काँग्रेस	४४१
२१	सदस्य	याम बहादुर गिरि	नेपाली काँग्रेस	४१२
२२	सदस्य	अनिल कुमार सुनार	नेपाली काँग्रेस	४१८
वाड नं. ५				
२३	वडा अध्यक्ष	नमराज थापा	नेकपा माओवादी केन्द्र	६८४
२४	महिला सदस्य	रुपा घर्तीमगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	६८०
२५	दलित महिला सदस्य	सुना परियार	नेकपा माओवादी केन्द्र	६७७
२६	सदस्य	खमराज विश्वकर्मा	नेकपा माओवादी केन्द्र	६८७
२७	सदस्य	परसुराम घर्ती	नेकपा माओवादी केन्द्र	६८६
वाड नं. ६				
२८	वडा अध्यक्ष	अर्जुन सुवेदी	नेकपा माओवादी केन्द्र	५९२
२९	महिला सदस्य	आशा सुनार	नेकपा माओवादी केन्द्र	५८४
३०	दलित महिला सदस्य	सौमती परियार	नेकपा माओवादी केन्द्र	५९२
३१	सदस्य	धनराज रोका	नेकपा माओवादी केन्द्र	५९१
३२	सदस्य	बेगम क्षेत्री	नेकपा माओवादी केन्द्र	५७८
वाड नं. ७				
३३	वडा अध्यक्ष	मान सिं पुन	नेकपा माओवादी केन्द्र	६३६
३४	महिला सदस्य	सुनिता रोका मगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	६३८
३५	दलित महिला सदस्य	काली कामी	नेकपा माओवादी केन्द्र	६३५
३६	सदस्य	नवराज रोका मगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	६३७
३७	सदस्य	रेशम शर्मा	नेकपा माओवादी केन्द्र	५९५
वाड नं. ८				
३७	वडा अध्यक्ष	पूर्ण बहादुर पुन	नेकपा माओवादी केन्द्र	७६१
३८	महिला सदस्य	खिमा रोका मगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	७७०

३९	दलित महिला सदस्य	मन्सरी बि.क.	नेकपा माओवादी केन्द्र	७७६
४०	सदस्य	धन राज रोका	नेकपा माओवादी केन्द्र	७७९
४१	सदस्य	खगिश्वर घर्ती	नेकपा माओवादी केन्द्र	७७७

९. थवाङ गाउँपालिका

थवाड गाँउपालिका

प्रदेश नं. ५ को रोल्पा जिल्लामा पर्ने थवाङ गाउँपालिकामा थवाङ,मिरुल र उवा साविक गा.वि.स. का वडाहरु समावेश गरिएको छ ।यस गाउँपालिकामा कुल जनसंख्या १०८८१ रहेको छ ।यस गाउँपालिकाको जम्मा वडा संख्या ५ र केन्द्र साविक थवाङ गा.वि.स.को कार्यालय ।

गाउँपालिको संक्षिप्त परिचय

नाम:- थवाङ गाउँपालिका

क्षेत्रफल बर्ग कि.मि.: -१९१.०७ वर्ग कि.मी.

केन्द्र:- साविक थवाङ गा.पा.को कार्यालय

वडा संख्या :- ५

जनसंख्या:- १०८८१

घरपरिवार संख्या:- २१७२

सिमाना

पूर्व:- सुनछहरी गा.पा.र रुकुम जिल्ला

पश्चिम:- परिवर्तन गा.पा..र रुकुम जिल्ला

उत्तर:- रुकुम जिल्ला

दक्षिण:-सुनछहरी र परिवर्तन गा.पा.

तालिका नं.१७२: गाउँपालिको वडा विभाजन

स्थानिय तह	वाड नं.	साविकका गा.वि.स.हरु	साविकका वडाहरु
थवाङ गा.पा.	१	थवाङ	१-४
	२	थवाङ	५-९
	३	मिरुल	१-९
	४	एवा	३,५,७,८
	५	एवा	१,२,४,६,९

तालिका नं.१७२: जनसांख्यिक विवरण

	घरपरिवार संख्या	जम्मा जनसंख्या	पुरुष	महिला	लैङ्गिक अनुपात	परिवार आकार
रोल्पा जिल्ला(जम्मा)	४३,७५७	२,२४,५०६	१,०३,१००	१,२१,४०६	८४.९	५.१३
थवाङ गाउँपालिका	२१७२	१०८८१	५०३५	५८४६	८६.१२	५.००९

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१७२: वडा तह अनुसार जनसंख्या

स्थानिय तह	वाड नं.	पुरुष जनसंख्या	महिला जनसंख्या	जम्मा जनसंख्या	घरपरिवार संख्या
थवाङ गा.पा.	१	८९२	१०२०	१९१२	४१७
	२	११५०	१३३६	२४८६	५२०

	३	११०८	१४०५	२५१३		४९४	
	४	९१७	९६८	१८८५		३४६	
	५	९६८	१११७	२०८५		३९५	

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१७२: थवाङ गाउँपालिकामा अनुपस्थित जनसंख्या

स्थानियतह नाम	अनुपस्थित जनसंख्या		
	जम्मा	पुरुष	महिला
थवाङ गाउँपालिका	८९९	८३३	६६

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१७२: मुख्य ५ जात/जातीहरु

स्थानिय तह	प्रमुख ५ जात/जातीहरु				
थवाङ गा.पा.	मगर	कामी	दमाई	क्षेत्री	गुरुङ
जनसंख्याको प्रतिशत	८३.०	११.२२	१.५७	१.१६	०.९७

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१७२: मातृभाषा अनुसार जनसंख्या

मातृभाषा	जम्मा जनसंख्या	पुरुष	महिला
सबै मातृभाषा	१०,८८१	५,०३५	५,८४६
नेपाली	१,७६७	८१५	९५२
मथली	१४	११	३
मगर	६५५४	३०२७	३५२७
गुरुङ	१०१	४३	५८
खाम	२४१४	११२८	१२८६
अन्य	३१	११	२०

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१७२: अपाङ्गता भएका जनसंख्या

थवाङ गाउँपालिका	जम्मा जनसंख्या	अपाङ्गता नभएका	अपाङ्गता भएका							
			शरिरिक	दृष्टी समस्या	बहिरा तथा श्रवणशक्ति कमजोर	बहिरा अन्धा	बोली मा समस्या	मानसिकता	बौद्धिक	बहुअपाङ्ग
जम्मा	१०८८१	१०३३७	१९९	१२४	१२७	१२	३४	४	९	३५
पुरुष	५०३५	४७६०	१११	५६	६५	८	१३	१	६	१५
महिला	५८४६	५५७७	८८	६८	६२	४	२१	३	३	२०

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१७२: घरको छानाको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा	कच्ची	जस्ताको	टायल,स्लेटको	पक्की	काठको	माटो	उल्लेख
-------	-------	---------	--------------	-------	-------	------	--------

घरधुरी	छाना खर,फुस	छाना	छाना	छाना	छाना		नगरिए को
२१७२	३६४	४४	८६३	५	८७८	०	१६

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१७२: घरको जगको अवस्थाको आधारमा घरपरिवार संख्या

जम्मा घरधुरी	माटाको जोडाइ भएको हुंगा,इटले बनेको	सिमेन्टको जोडाइ भएको हुंगा,इटले बनेको	समेन्टको पिलर भएको	काठको खम्बाले बनेको	अन्य	उल्लेख नगरिएको
२१७२	२१५४	४	०	१	०	१३

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१७२: घरको बाहिरी गारोको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरधुर	माटाको जोडाइ भाएको हुंगा,इटले बने	समेन्टको जोडाइ भाएको हुंगा,इटले बनेको	काठको फल्याकले बनेको	बासले बनेको	कच्ची इटले बनेको	अन्य	उल्लेख नगरिएको
२१७२	२१४७	१०	१	१	०	०	१३

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१७२: घरपरिवारमा सुविधाको पंहूच

जम्मा घरधुरी	रेडियो	टि.भी.	केबुल टि.भी	कम्प्युटर	इन्टरनेट	टेलीफोन	मोबाइल फोन
२१७२	१४४३	८१	२२	९	२	२७	९९०
जम्मा घरधुरी	मोटर,गाडी	मोटरसाइकल	साइकल	अन्य सवारी साधन	फ्रिज	उल्लेख नगरिएका	कैफियत
	०	०	२	०	३	८२	

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१७२: पिउने पानिको स्रोतको अवस्था

पाइप/धारा (%)	खुला इनार/कुवा (%)	मुल धारा(%)	नदी/खोला	ट्युबेल/हाते पम्प (%)	ढाकिएको इनार/कुवा (%)	अन्य (%)	श्रोत नखुलेको (%)
७८.८२	३.७३	८.०५	८.२४	०	०.५०	०.१४	०.५१

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१७२: बच्चीबालको लागि प्रयोग गरिने इन्धनको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	विद्युत	मट्टीतेल	सोलार	गाबरग्यास	अन्य	उल्लेख नगरिएको
२१७२	७१२	५४	७८८	०	६०७	११

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१७२: खाना पकाउने इन्धनको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	काठ,दाउरा	मट्टीतेल	एल.पि.ग्याँस	गोबर गुइठा	गोबरग्याँस	विद्युत	अन्य	उल्लेख नगरिएको
२१७२	२१५३	०	१	०	०	०	८	१०

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१७२:स्वामित्व अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	आफ्नैघर	भाडामा	संस्थागत	अन्य
२१७२	२०९३	५१	४	२४

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१७२:स्थानिय तह अनुसार साक्षरता दर

थवाङ गाउँपालीका	५वर्ष भन्दा माथीको जनसंख्या	पढ्नलेख्न			उल्लेखित नभएको	साक्षरता दर
		सक्ने	पढ्नमात्र सक्ने	नसक्ने		
जम्मा	९,५६६	५,१३६	२४७	४,१७५	८	५३.६९
पुरुष	४,३९८	२,८५०	१२७	१,४१९	२	६४.८०
महिला	५,१६८	२,२८६	१२०	२,७५६	६	४४.२३

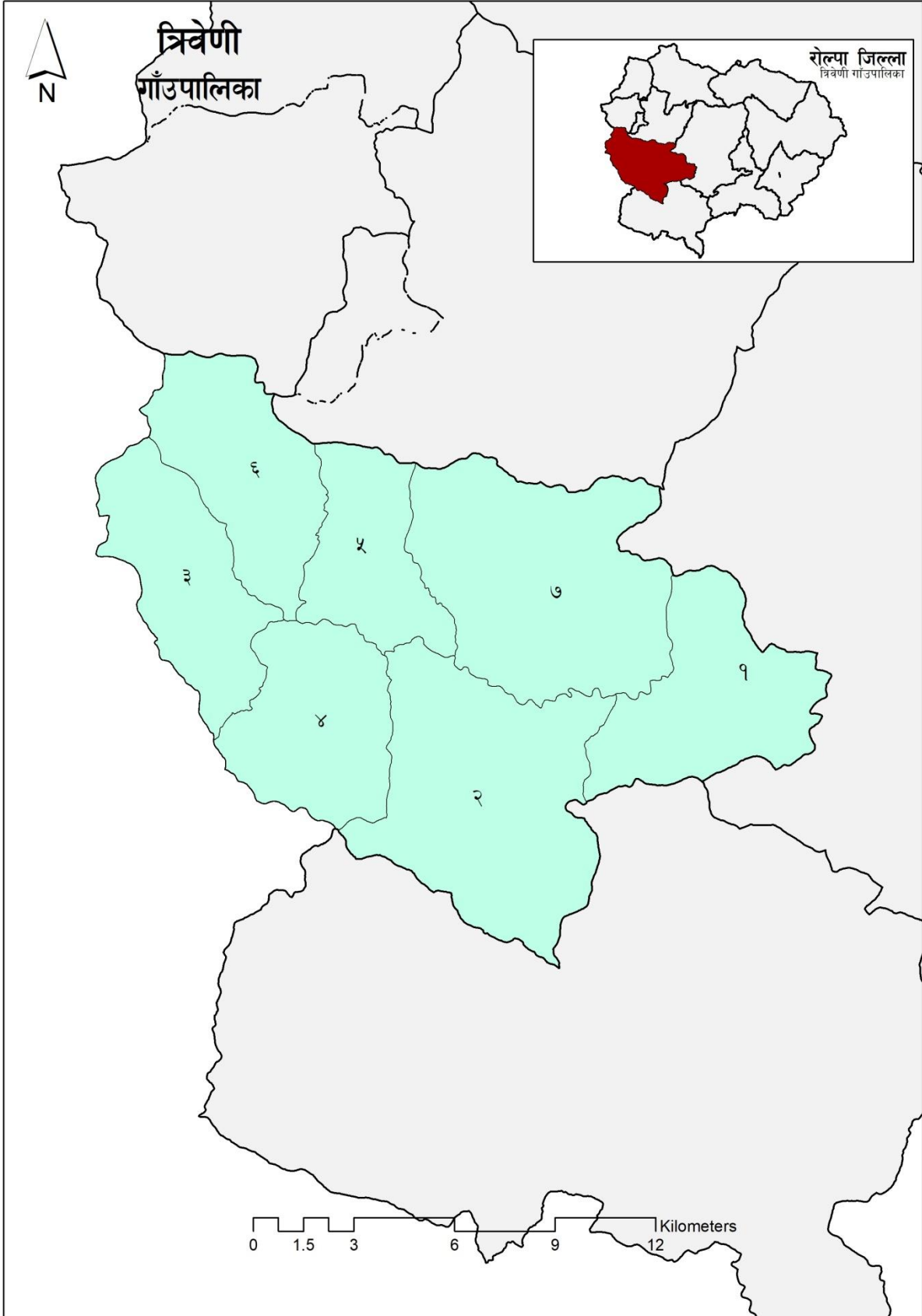
स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१७२: स्थानिय तह निर्वाचन २०७४ मा निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरु

क्र.स.	पद	जनप्रतिनिधि नाम	राजनीतिक दल	प्राप्त मत
१	अध्यक्ष	विर बहादुर घर्ती	नेकपा माओवादी केन्द्र	१९९०
२	उपाध्यक्ष	राम किरणी रोका मगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	१९६९
वाड नं. १				
३	वडा अध्यक्ष	फर्कबहादुर बुढामगर	स्वतन्त्र	३५९
४	महिला सदस्य	मनपुरी बुढामगर	स्वतन्त्र	३४६
५	दलित महिला सदस्य	जित कुमारी वि.क.	स्वतन्त्र	३५४
६	सदस्य	लकअप बुढा	स्वतन्त्र	३५७
७	सदस्य	भद्र कुमारी भ्राक्री मगर	स्वतन्त्र	३५८
वाड नं. २				
८	वडा अध्यक्ष	बसन्त रोका मगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	४१०
९	महिला सदस्य	धन कुमारी रोका	नेकपा माओवादी केन्द्र	४०६
१०	दलित महिला सदस्य	दिल कुमारी नेपाली	नेकपा माओवादी केन्द्र	४०९
११	सदस्य	अभिलाषा रोका	नेकपा माओवादी केन्द्र	३९९
१२	सदस्य	भुजमन रोका मगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	३९३
वाड नं. ३				
१३	वडा अध्यक्ष	भिमबहादुर रोका	नेकपा माओवादी केन्द्र	७०२
१४	महिला सदस्य	सर्मीला बुढामगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	६९३
१५	दलित महिला सदस्य	राम कुमारी कामी	नेकपा माओवादी केन्द्र	निर्बिरोध

१६	सदस्य	भीम बहादुर पुनमगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	६९३
१७	सदस्य	टेक बहादुर डाँगी	नेकपा माओवादी केन्द्र	७०१
वाड नं. ४				
१८	वडा अध्यक्ष	उदिम घर्तीमगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	२८०
१९	महिला सदस्य	जरमखी रोकामगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	२८१
२०	दलित महिला सदस्य	माया वि.क.	नेकपा माओवादी केन्द्र	
२१	सदस्य	भिसम पुन	नेकपा माओवादी केन्द्र	२८३
२२	सदस्य	सुदेश रोकामगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	२९१
वाड नं. ५				
२३	वडा अध्यक्ष	गावर्धन घर्तीमगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	२८७
२४	महिला सदस्य	सम्भना घर्ती	नेकपा माओवादी केन्द्र	२९०
२५	दलित महिला सदस्य	रामकली वि.क.	नेकपा माओवादी केन्द्र	२८८
२६	सदस्य	विक्रम रोका मगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	२७७
२७	सदस्य	बुद्धी बहादुर घर्ती मगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	२८३

१०.त्रिवेणी गाउँपालिका

प्रदेश नं. ५ को रोल्पा जिल्लामा पर्ने त्रिवेणी गाउँपालिकामा करेटी,नुवागाउँ,बुढागाउँ,जुगार र गौरीगाउँ साविक गा.वि.स. का वडाहरु समावेश गरिएको छ ।यस गाउँपालिकामा कुल जनसंख्या २४११० रहेको छ ।यस गाउँपालिकाको वडा संख्या ७ र केन्द्र साविक जुगार गा.वि.स.को कार्यालय छ ।

गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय :

नाम:- त्रिवेणी गाउँपालिका क्षेत्रफल बर्ग कि.मि.:-२०५.३९ वर्ग कि.मी.
केन्द्र:- साविक जुगार गा.वि.स.को कार्यालय वडा संख्या:- ७
जनसंख्या:- २४११० घरपरिवार संख्या:-४५४९

सिमाना

पूर्व:- रोल्पा न.पा. पश्चिम:- सल्यान जिल्ला
उत्तर:- माडी गा.पा. दक्षिण:-रुन्टीगढी गा.पा.

तालिका नं.१७३: गाउँपालिकाको वडा विभाजन

स्थानिय तह	वाड नं.	साविकका गा.वि.स.हरु	साविकका वडाहरु
त्रिवेणी गा.पा.	१	करेटी	१-९
	२	नुवागाउँ	१-९
	३	बुढागाउँ	२-५
	४	बुढागाउँ	१,६-९
	५	जुगार	१-५
	६	जुगार	६-९
	७	गौरीगाउँ	१-९

तालिका नं.१७४: गाउँपालिकाको जनसांख्यिक विवरण

	घरपरिवार संख्या	जम्मा जनसंख्या	पुरुष	महिला	लैङ्गिक अनुपात	परिवार आकार
रोल्पा जिल्ला(जम्मा)	४३,७५७	२,२४,५०६	१,०३,१००	१,२१,४०६	८४.९	५.१३
त्रिवेणी गाउँपालिका	४५४९	२४११०	११६१८	१२४९२	९३	५.३०

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१७५: गाउँपालिकाको वडा तह अनुसार जनसंख्या

स्थानिय तह	वाड नं.	पुरुष जनसंख्या	महिला जनसंख्या	जम्मा जनसंख्या	घरपरिवार संख्या
त्रिवेणी गा.पा.	१	१११६	१२४९	२३६५	४५३
	२	२६१४	२५२९	५१४३	८८२
	३	१३५२	१४२२	२७७४	५५१

४	१७००	१९३०	३६३०	७०५
५	१३३७	१४९६	२८३३	५७३
६	१०६७	१२६९	२३३६	४४६
७	२४३२	२५९७	५०२९	९३९

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१७६: त्रिवेणी गाउँपालिकामा अनुपस्थित जनसंख्या

स्थानियतह नाम	अनुपस्थित जनसंख्या		
	जम्मा	पुरुष	महिला
त्रिवेणी गाउँपालिका	१९३३	१७०८	२२५

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१७७: अपाङ्गता भएका जनसंख्या

त्रिवेणी गाउँपालिका	जम्मा जनसंख्या	अपाङ्गता नभएका	अपाङ्गता भएका							
			शरिरिक	दृष्टी समस्या	बँहारा तथा श्रवणशक्ति कमजोर	बँहारा अन्धा	बोली मा समस्या	मानसिकता	बौद्धिक	बहुअपाङ्ग
जम्मा	२२९५७	२१९४७	३७६	१८३	२५६	१४	६१	२२	१७	८१
पुरुष	१०७२९	१०१९६	२११	८५	१३५	२	३५	१५	१०	४०
महिला	१२२२८	११७५१	१६५	९८	१२१	१२	२६	७	७	४१

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१७८: मुख्य ५ जात/जातीहरु

स्थानिय तह	प्रमुख ५ जात/जातीहरु				
त्रिवेणी गा.पा	मगर	क्षेत्री	कामी	दमाई	ब्राहमण
जनसंख्याको प्रतिशत	४०.८	३५.११	१५.११	५.१८	०.४९

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१७९: मातृभाषा अनुसार जनसंख्या

मातृभाषा	जम्मा जनसंख्या	पुरुष	महिला
सबै मातृभाषा	२२,९५७	१०,७२९	१२,२२८
नेपाली	२२,९१८	१०,७०८	१२,२१०
मगर	२१	८	१३
अन्य	१८	१३	५

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.वी.

तालिका नं.१८०: घरको छानाको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरधुरी	कच्ची छाना खर,फुस	जस्ताको छाना	टायल,स्लेट को छाना	पक्की छाना	काठको छाना	माटो	उल्लेख नगरिएको
४५४०	३५५४	३२७	६२३	८	२	०	१६

तालिका नं.१८१: घरको जगको अवस्थाको आधारमा घरपरिवार संख्या

जम्मा घरधुरी	माटाको जोडाइ भएको ढुंगा,इटले बनेको	सिमेन्टको जोडाइ भएको ढुंगा,इटले बनेको	समेन्टको पिलर भएको	काठको खम्बाले बनेको	अन्य	उल्लेख नगरिएको
४५४०	४४६७	३०	५	१२	१	२५

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.बी.

तालिका नं.१८२: घरको बाहिरी गारोको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरधुर	माटाको जोडाइ भएको ढुंगा,इटले बने	समेन्टको जोडाइ भएको ढुंगा,इटले बनेको	काठको फल्याकले बनेको	बासले बनेको	कच्ची इटले बनेको	अन्य	उल्लेख नगरिएको
४५४०	४४३८	६१	९	६	०	०	२६

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.बी.

तालिका नं.१८३: घरपरिवारमा सुविधाको पंहूच

जम्मा घरधुरी	रेडियो	टि.भी.	केबुल टि.भी	कम्प्युटर	इन्टरनेट	टेलीफोन	मोबाइल फोन
४५४०	३२२८	९८	१०	९	२	३३	२०४४
जम्मा घरधुरी	मोटर,गाडी	मोटरसाइकल	साइकल	अन्य सवारी साधन	फ्रिज	उल्लेख नगरिएका	कैफियत
	२	१३	३	२	३	७२	

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.बी.

तालिका नं.१८४: पिउने पानिको स्रोतको अवस्था

पाइप/धारा (%)	खुला इनार/कुवा (%)	मुल धारा(%)	नदी/खोला	ट्युवेल/हाते पम्प (%)	ढाकिएको इनार/कुवा (%)	अन्य (%)	श्रोत नखुलेको (%)
७८.६१	७.०	९.६३	३.२८	०.०८	०.३९	०.५९	०.३९

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.बी.

तालिका नं.१८५: बत्तीबाल्नको लागि प्रयोग गरिने इन्धनको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	विद्युत	मट्टीतेल	सोलार	गाबरग्यास	अन्य	उल्लेख नगरिएको
४५४०	२७२	१२९	३००१	२	१११७	१९

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८,के.त.बी.

तालिका नं.१८६: खाना पकाउने इन्धनको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	काठ, दाउरा	मट्टीतेल	एल.पि.ग्याँस	गोबर गुइठा	गोबरग्याँस	विद्युत	अन्य	उल्लेख नगरिएको
४५४०	४४८२	२	१५	१०	६	२	५	१८

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वी.

तालिका नं.१८७:स्वामित्व अनुसार घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	आफ्नैघर	भाडामा	संस्थागत	अन्य
४५४०	४३३४	१६८	४	३४

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वी.

तालिका नं.१८८:स्थानिय तह अनुसार साक्षरता दर

त्रिवेणी गाउँपालीका	५वर्ष भन्दा माथीको जनसंख्या	उल्लेखित नभएको			साक्षरता दर
		पढ्नलेख्न सक्ने	पढ्नमात्र सक्ने	पढ्नलेख्न सक्ने	
जम्मा	२०,१६९	१४,६४७	३४४	५,१७३	७२.६२
पुरुष	९,२९८	७,५४०	१५६	१,६००	८१.०९
महिला	१०,८७१	७,१०७	१८८	३,५७३	६५.३८

स्रोत:-राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वी.

तालिका नं.१८९: स्थानिय तह निर्वाचन २०७४ मा निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरु

क्र.स.	पद	जनप्रतिनिधि नाम	राजनीतिक दल	प्राप्त मत
१	अध्यक्ष	शान्त कुमार वली	नेकपा माओवादी केन्द्र	३३३३
२	उपाध्यक्ष	सवित्रा कुमारी बुढा(घर्ती)	नेकपा माओवादी केन्द्र	३३१४
वाड नं. १				
३	वडा अध्यक्ष	देउ राम घर्ती मगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	३८६
४	महिला सदस्य	दिल माया बुढा	नेकपा माओवादी केन्द्र	३८७
५	दलित महिला सदस्य	दिल कुमारी वि.क.	नेकपा माओवादी केन्द्र	३८५
६	सदस्य	खड्क बहादुर वि.क.	नेकपा माओवादी केन्द्र	३८५
७	सदस्य	पुर्ण बहादुर वली	नेकपा माओवादी केन्द्र	३७०
वाड नं. २				
८	वडा अध्यक्ष	कविराज बुढा	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	१०१५
९	महिला सदस्य	गायत्रा बुढामगर	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	१००५
१०	दलित महिला सदस्य	सरीता परियार	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	१०१०
११	सदस्य	धन बहादुर बस्नेत	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	९९४
१२	सदस्य	लोक बहादुर बुढा	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	९८३
वाड नं. ३				
१३	वडा अध्यक्ष	टिकाराम वली	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	३७४
१४	महिला सदस्य	पवित्रा पुन	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	३१५
१५	दलित महिला सदस्य	ओकी कमेनी	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	३२४
१६	सदस्य	हिम लाल खत्री	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	३२८
१७	सदस्य	राम बहादुर घर्ती	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	३५८
वाड नं. ४				
१८	वडा अध्यक्ष	भीम बहादुर खत्री	नेकपा माओवादी केन्द्र	६२२

१९	महिला सदस्य	भद्रकली राना मगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	६२४
२०	दलित महिला सदस्य	गौसरा वि.क.	नेकपा माओवादी केन्द्र	६३३
२१	सदस्य	प्रेम बहादुर बुढा मगर	नेकपा माओवादी केन्द्र	६२३
२२	सदस्य	चन्द्र बहादुर घर्ती	नेकपा माओवादी केन्द्र	६१५
वाड नं. ५				
२३	वडा अध्यक्ष	कृष्ण बहादुर के.सी.	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	४९६
२४	महिला सदस्य	भक्ति सुनार	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	४८५
२५	दलित महिला सदस्य	सुवर्दी विश्वकर्मा	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	४९१
२६	सदस्य	जित बहादुर खत्री	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	४८४
२७	सदस्य	जातीराम घर्ती	नेकपा एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी	४८०
वाड नं. ६				
२८	वडा अध्यक्ष	लेख मणी डाँगी	नेपाली काँग्रेस	४४०
२९	महिला सदस्य	उत्तिमा डाँगी(क्षेत्री)	नेपाली काँग्रेस	४०४
३०	दलित महिला सदस्य	कृष्णा कुमारी वि.क.	नेपाली काँग्रेस	३८९
३१	सदस्य	वीर बल खत्री	नेपाली काँग्रेस	३२६
३२	सदस्य	दुर्गा प्रशाद नेपाली	नेपाली काँग्रेस	३८९

खण्ड :३ अनुसूचिहरू

अनुसूची १: अवधारणा र परिभाषा

औसत परिवार संख्या : प्रति परिवार एकाईमा रहेको कूल संख्या देखाउने सूचक नै औसत परिवार संख्या हो । कुनै स्थान विशेषको कूल जनसंख्या लाई त्यस स्थानको कूल परिवार संख्याले भाग गर्दा आउने मानलाई औसत परिवार संख्या भनिन्छ ।

जनघनत्व : प्रति एकाई क्षेत्रफलमा रहेको कूल जनसंख्यालाई जनघनत्व भनिन्छ । जनघनत्वलाई प्राय प्रति वर्ग किलोमिटर मा व्यक्त गरिन्छ ।

कूल प्रजनन दर : १५-४९ वर्ष उमेरका प्रति विवाहित महिलाहरूले सो उमेरमा जन्माउने जिउदो बच्चाहरूको संख्या ।

लैंगिक अनुपात : प्रति १०० जना महिलामा पुरुषको संख्या व्यक्त गर्ने एकाई ।

साक्षरता दर : ५ वर्ष वा सो भन्दा माथिल्लो उमेर समुहका साक्षर जनसंख्या लाई सोहि उमेर समुहका जम्मा जनसंख्याले भाग गरि १०० ले गुणन गर्दा प्राप्त हुने सूचक ।

पुरुष साक्षरता दर : ५ वर्ष वा सो भन्दा माथिल्लो उमेर समुहका पुरुष साक्षर जनसंख्या लाई सोहि उमेर समुहका जम्मा पुरुष जनसंख्याले भाग गरि १०० ले गुणन गर्दा प्राप्त हुने सूचक ।

महिला साक्षरता दर : ५ वर्ष वा सो भन्दा माथिल्लो उमेर समुहका महिला साक्षर जनसंख्या लाई सोहि उमेर समुहका जम्मा महिला जनसंख्याले भाग गरि १०० ले गुणन गर्दा प्राप्त हुने सूचक ।

प्रौढ साक्षरता दर : १५ वर्ष वा सो भन्दा माथिल्लो उमेर समुहका साक्षर जनसंख्या लाई सोहि उमेर समुहका जम्मा जनसंख्याले भाग गरि १०० ले गुणन गर्दा प्राप्त हुने सूचक ।

प्रौढ पुरुष साक्षरता : १५ वर्ष वा सो भन्दा माथिल्लो उमेर समुहका साक्षर पुरुष जनसंख्या लाई सोहि उमेर समुहका जम्मा पुरुष जनसंख्याले भाग गरि १०० ले गुणन गर्दा प्राप्त हुने सूचक ।

प्रौढ महिला साक्षरता: १५ वर्ष वा सो भन्दा माथिल्लो उमेर समुहका साक्षर महिला जनसंख्या लाई सोहि उमेर समुहका जम्मा महिला जनसंख्याले भाग गरि १०० ले गुणन गर्दा प्राप्त हुने सूचक ।

शिक्षक-विद्यालय अनुपात : कूल शिक्षक संख्यालाई कूल विद्यालयको संख्याले भाग गर्दा आउने अनुपात ।

शिक्षक - विद्यार्थी अनुपात : कूल विद्यार्थी संख्या लाई कूल शिक्षक संख्याले भाग गर्दा आउने अनुपात ।

कूल आर्थिक क्रियाकलाप दर : आर्थिक रूपले अक्सर क्रियासिल जनसंख्या र कूल जनसंख्या अनुपात ।

पुरुषहरूको आर्थिक क्रियाकलाप दर : १० वर्ष वा सो भन्दा माथिका उमेर समुहका आर्थिक दृष्टिले अक्सर क्रियासिल पुरुषहरूको जनसंख्या र सोहि उमेर समुहका कूल पुरुषहरूको जनसंख्याको अनुपात ।

महिलाहरूको आर्थिक क्रियाकलाप दर : १० वर्ष वा सो भन्दा माथिका उमेर समुहका आर्थिक दृष्टिले अक्सर क्रियासिल महिलाहरूको जनसंख्या र सोहि उमेर समुहका कूल महिलाहरूको जनसंख्याको अनुपात ।

बालकहरूको आर्थिक क्रियाकलाप दर : १०-१४ वर्ष उमेर समुहका आर्थिक दृष्टिले अक्सर क्रियासिल बालकहरूको जनसंख्या र सोहि उमेर समुहका कूल बालकहरूको जनसंख्याको अनुपात ।

बालिकाहरूको आर्थिक क्रियाकलाप दर : १०-१४ वर्ष उमेर समुहका आर्थिक दृष्टिले अक्सर क्रियासिल बालिकाहरूको जनसंख्या र सोहि उमेर समुहका कूल बालिकाहरूको जनसंख्याको अनुपात ।

बालक आश्रित अनुपात : ०-१४ वर्ष उमेर समुहका कूल बालकहरूको जनसंख्या र १५-५९ वर्ष उमेर समुहका जनसंख्याको अनुपात ।

बालिका आश्रित अनुपात : ०-१४ वर्ष उमेर समुहका कूल बालिकाहरूको जनसंख्या र १५-५९ वर्ष उमेर समुहका जनसंख्याको अनुपात ।

बालबालिका- महिला अनुपात : ०-१४ वर्ष उमेर समुहका कूल बालबालिकाहरूको जनसंख्या र १५-५९ वर्ष उमेर समुहका महिलाजनसंख्याको अनुपात ।

बालबालिका निरक्षर दर : १०-१४ वर्ष उमेर समुहका निरक्षर बालबालिकाहरूको संख्या र सोहि उमेर समुहका कूल बालबालिकाहरूको संख्याको अनुपात ।

बाल विवाहको समानुपात : १०-१४ वर्ष उमेर समुहका विवाहित बालबालिकाहरूको संख्या र सोहि उमेर समुहका कूल बालबालिकाहरूको संख्याको अनुपात ।

वृद्ध-वृद्धाहरूको आश्रित अनुपात : ६० वर्ष र सो भन्दा माथिका उमेर समुहका वृद्ध-वृद्धाहरूको जनसंख्या र १५-५९ वर्ष उमेर समुहको जनसंख्याको अनुपात ।

७५ वर्ष र सो भन्दा माथिका वृद्धहरूको अनुपात : ७५ वर्ष र सो उमेर माथिका वृद्धहरूको जनसंख्या र कूल पुरुष जनसंख्याको अनुपात ।

७५ वर्ष र सो भन्दा माथिका वृद्धाहरूको अनुपात : ७५ वर्ष र सो उमेर माथिका वृद्धाहरूको जनसंख्या र कूल महिला जनसंख्याको अनुपात ।

विधवाहरूको समानुपात : विधवाहरूको जनसंख्या र १० वर्ष वा सो भन्दा माथिका विवाह भई सकेका कूल महिलाहरूको जनसंख्याको प्रतिशतमा व्यक्त अनुपात ।

विधुरहरूको समानुपात : विधुरहरूको जनसंख्या र १० वर्ष वा सो भन्दा माथिका विवाह भई सकेका कूल पुरुषहरूको जनसंख्याको प्रतिशतमा व्यक्त अनुपात ।

पारपाचुके र छुट्टिएका व्यक्तिहरूको समानुपात : लोग्ने स्वास्नी बीच पारपाचुके भएका साथै पारपाचुके नभई छुट्टिएर बसेका व्यक्तिहरूको संख्या र १० वर्ष वा सो भन्दा माथिका उमेर समुहका कूल विवाहित जनसंख्याको प्रतिशतमा व्यक्त गरिएको अनुपात ।

प्रति अस्पताल शैया जनसंख्या : कुनै स्थान विशेषको कूल जनसंख्या लाई सोहि स्थानमा रहेका अस्पताल हरुमा भएका कूल शैयाको संख्याले भाग गर्दा आउने सूचक ।

प्रति डाक्टर जनसंख्या : कुनै स्थान विशेषको कूल जनसंख्या लाई सोहि स्थानमा रहेका डाक्टरहरूको कूल संख्याले भाग गर्दा आउने सूचक ।

कूल रोजगारी दर : आर्थिक रूपमा सक्रिय कूल जनसंख्यामा जम्मा रोजगार (एक हप्तामा कम्तिमा एक घण्टा कुनै आर्थिक काम गरेको) जनसंख्याको प्रतिशत ।

कृषि चलन : पहाडमा ४ आना, तराईमा ८ धुर वा सो भन्दा बढि कृषि प्रयोजनको जमिन उपयोग गर्ने वा कम्तिमा २ ठूला चौपाया वा कम्तिमा ५ साना चौपाया वा कम्तिमा २० चराचुरुङ्गी वा साना ठूला गरि कम्तिमा ५ वटा चौपाया पालन गर्ने परिवार ।

भू-उपभोग (Land Tenure) : कृषि चलनमा रहेको जमिन कुनै व्यक्तिले स्वामित्य लिने वा प्रयोग गर्ने अधिकार वा व्यवस्थालाई भू-उपभोग (Land Tenure) भनिन्छ ।

भू-उपयोग (Land Use) : यसले कृषि चलनमा रहेको जमिनको प्रयोग कुन प्रयोजनमा भएको भन्ने देखाउछ । मुख्यतया कृषि चलन अन्तर्गतको जमिन कृषि कार्य र गैर कृषि कार्यमा प्रयोग हुन्छ ।

क्यालोरी उपभोग स्थिति (Caloric Intake Prevalance) : व्यक्तिले उपभोग गरेको खाद्य पदार्थबाट प्राप्त हुने कुल क्यालोरीको अवस्था देखाउने सूचक नै क्यालोरी उपभोग स्थिति (Caloric Intake Prevalance) हो ।

कुपोषण (Malnutrition) : यस ले निश्चित उमेर समूहको जनसंख्या प्रायः बालबालिकाहरुले शारीरिक वृद्धि तथा पुष्टताको लागि आवश्यक पर्ने पोषक तत्व प्राप्त गर्न नसकि हाचो पुङ्को हुने, दुब्लो तथा कम तौलको हुने अवस्था नै कुपोषण हो ।

अनुसूची :२ तथ्याङ्क कार्यालय प्यूठानको स्वीकृत कर्मचारी दरबन्दि विवरण

क्र.स.	पद	श्रेणी/तह	स्वीकृत दरबन्दि संख्या	कैफियत
१.	तथ्याङ्क अधिकृत	रा.प. तृतीय(प्रा.)	१	
२.	सुपरिवेक्षक	रा.प. अनं. प्रथम(प्रा..)	१	
३.	सह-लेखापाल	रा.प. अनं. द्वितीय(प्रशासन.)	१	
४.	गणक	रा.प. अनं. द्वितीय(प्रा.)	२	१ गणक पद रिक्त भइ लो.से.आ. मा माग गरिएको
५.	खरिदार	रा.प. अनं. द्वितीय(प्र.)	२	
६.	का.स.	श्रेणीविहीन	२	१ जना करारमा
जम्मा			९(नौ) जना	

अनुसूची :३ तथ्याङ्क कार्यालय प्यूठानमा हाल कार्यरत कर्मचारी विवरण

सि.नं.	पद	नाम,थर	स्थायी ठेगाना
१	तथ्यांक अधिकृत	श्री कुमारी भुवनेश्वरी धामी	भिमदत्त न.पा.२ ,उल्टाखाम ,कंचनपुर
२	सुपरिवेक्षक	श्री देवु प्रसाद अर्याल	मर्भुङ्ग २,गुल्मी
३.	सह-लेखापाल	श्री दिपक कोइराला	नारायण न.पा.१,दैलेख
४.	गणक	श्री लक्ष्मी बिष्ट	कोहलपुर ११, बाँके
५.	खरिदार	श्री सावित्रा पराजुली	सन्धिखर्क न.पा. १,अर्घाखाँची
६	खरिदार	श्री मान बहादुर बिष्ट	मैनतडा ९,सुर्खेत
७	का.स.	श्री देव बहादुर के.यम.	विजुवार,प्यूठान
८	का.स.	श्री कृष्ण बहादुर जि.सी	खैरा ,प्यूठान

अनुसूची ४

सन्दर्भ सामग्री

१. राष्ट्रिय जनगणना ,२०६८ संक्षिप्त नतिजा ,केन्द्रीय तथ्यांक विभाग थापाथली ,काठमाण्डौं ।
२. जिल्ला वस्तुगत विवरण २०७२ ,तथ्यांक कार्यालय ,प्यूठान ।

३. National Population and Housing Census 2011 (National Report) Central Bureau of Statistics (Kathmandu, Nepal)
४. National Population and Housing Census 2011 (Village Development Committee/Municipality), Central Bureau of Statistics (Kathmandu, Nepal)
५. National Sample Census of Agriculture 2011, District Report, Central Bureau of Statistics (Kathmandu, Nepal)
६. Statistical year book, Central Bureau of Statistics (Kathmandu, Nepal)
७. Population Monographs of Nepal 2014, Central Bureau of Statistics (Kathmandu, Nepal)
८. स्थानिय निकाय पुनर्संरचना आयोगको प्रतिवेदन २०७३ ।
९. जिल्लास्थित विभिन्न सरकारी तथा गैर सरकारी निकायहरूका अभिलेखहरू ।
१०. URL: www.cbs.gov.np, www.undp.org.np, www.election.gov.np

